

Gorenjski Glas

PETEK, 4. JANUARJA 2019

LETO LXXII, ŠT. 1, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Vsak rojstni dan bo praznik

Nekaj minut čez polnoč se je v prvih trenutkih novega leta v Kranju rodila prva deklica na Gorenjskem, Karolina Dolinar. Na Jesenicah so morali na prvo letošnje rojstvo počakati do večera, ko je na svet prišla Neca Drašak.

MARJANA AHAČIČ

Kranj – Le sedem minut po polnoči se je v kranjski porodnišnici rodila prva Gorenjka letos: starša Andreja in Gregor Dolinar iz Kranja sta se razveselila svoje prvorojenke Karoline. V prvi uri novega leta se je v Kranju rodila še ena deklica, Ema, kasneje istega dne sta ji sledila tudi deček in še ena deklica. Najtežji od prvih štirih kranjskih novorojenčkov, ki so na svet prišli 1. januarja, je bil s 4.350 grami prav deček, najlažja pa z le malo nad tremi kilogrami ena od deklic.

Kot je povedala mamica Andreja, sicer doma s Planine pri Sevnici, zdaj pa z možem živita v Kranju, je imela rok poroda načrtovan že za 20. december, a je njuna malčica kar odlašala s prihodom na svet, zato so jo na koncu v porodnišnici na porod kar naročili. Z možem sta tako v bolnišnico prišla že v ponedeljek zjutraj, Karolina, njuna prvorojenka, pa se je nato s carskim rezom rodila v prvih trenutkih novega leta. »Sem preišljeval, da bi na svoj rojstni dan lahko vedno ostala pokonci do jutra, če bi se

rodila 31. decembra. No, takole bo pa vsak njen rojstni dan praznik,« se je nasmejal očka Gregor, vesel tudi rojstnega datuma svoje hčere.

Mlada starša sta bila zelo zadovoljna z obravnavo v porodnišnici. Mamica Andreja, sicer tudi sama zdravnica, pravi, da je ekipi, v kateri so bile med prazniki ginekologinja Lucija Resman, anesteziologinja Mojca Gašperin, pediatrija prim. Andreja Gostiša Kornhauser ter sestri instrumentarki Mojca Tavčar in Milena Mikolič, popolnoma zaupala.

► 3. stran

Karolina Dolinar z mamico Andrejo. Na svet je prišla sedem minut čez polnoč in je prva Gorenjka, ki se je rodila v letu 2019. / Foto: Gorazd Kavčič

V novem letu več novosti

Prvi januar je prinesel tudi nekaj sprememb, med drugim dvig minimalne plače in boljše plače javnih uslužbencev ter višja nadomestila iz naslova družinskih prejemkov, novosti so tudi pri upokojevanju.

MATEJA RANT

Kranj – Za slabih trideset evrov se je z novim letom zvišala minimalna plača, zaposleni v javnem sektorju pa so se razveselili povišanja za en plačni razred, kar pomeni približno štiriodstoten dvig plače. Porodniško nadomestilo bo znova stoodstotno, dodatek za veliko družino pa ni več odvisen od materialnega položaja družine. Cenzus za pridobitev državne štipendije se je zvišal na 659,30 evra. Turistom bodo zaračunavali tudi promocijsko takso, v trgovinah pa ni več mogoče dobiti brezplačnih plastičnih vrečk.

► 2. stran

Z novim letom so začele veljati nekatere spremembe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, povišale so se tudi oskrbnine v domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih (fotografija je simbolična). / Foto: Gorazd Kavčič

Zadrugi bodo povrnili vlaganja

Občina Kranjska Gora bo razvojni zadrugi povrnila stroške vlaganja v stavbo hiše Pr' Katr.

MARJANA AHAČIČ

Dovje – Kot kaže, se poti Občine Kranjska Gora in Razvojni zadrugi Dovje, ki je v zadnjih dveh letih upravljala hišo Pr' Katr na Dovjem, dokončno razhajajo. Občinski svet je namreč potrdil predlog posebej za ta namen imenovane komisije, da se zadrugi povrne dobrih šestdeset tisoč evrov, ki so jih vložili v stavbo, in da se zgodba hiše, ki je bila v najboljšem obdobju gonilo dogajanja in razvoja v kraju, začne na novo.

Hiša, ki se danes imenuje Pr' Katr, je nekdanja

kovačnica, ki je bila pred dvema desetletjema z denarjem Občine Kranjska Gora in države obnovljena in dana v upravljanje razvojni zadrugi, ki jo je poimenovala Pr' Katr na Dovjem. V okviru programa CRPOV je bil izdelan Razvojni program krajevne skupnosti, v hiši pa so domačini uredili trgovino z naravnimi izdelki s kmetij in izdelki domače obrti ter večnamenski prostor v prvem nadstropju stavbe. Na razpisu Francoskega predsedstva Alpske konvencije je program hiše Pr' Katr na Dovjem prejel celo evropsko nagrado.

► 4. stran

GORENJSKA

Vsako leto več vlog za nastanitev v domu

V nedeljo so v Srednji vasi v Bohinju slovesno obeležili desetletnico delovanja Zavoda sv. Martina, doma za starejše, ki Bohinjcam in Bohinjcem omogoča, da starost, ko ne zmorejo več sami, preživijo v domačem kraju.

4

KRONIKA

Streljanje, izgubljen otrok ...

Na silvestrovo so gorenjski policisti prejeli 133 klicev in obravnavali 52 dogodkov. Med drugim so iskali starše izgubljenega otroka in obravnavali streljanje s plinsko pištolo na javnem kraju.

14

GG+

Polona podira stereotipe o lastnikih gozdov

Polona Šibič iz Ljubljane, po izobrazbi diplomirana ekonomistka, podira stereotipe o lastnikih gozdov. Čeprav ni življenjsko odvisna od gozda in živi daleč proč od svoje gozdne posesti na Jelovici, z njo zelo skrbno gospodariti.

18

ZANIMIVOSTI

Silvestrski skok v mrzlo Planšarsko jezero

Zadnji dan starega leta so na Jezerskem tokrat že šestič organizirali silvestrsko kopanje v Planšarskem jezeru. Udeležba je bila rekordna, voda v jezeru je imela tri stopinje Celzija, ozračje še stopinjo manj.

27

VREME

Danes se bo postopno pooblačilo. Jutri, v nedeljo in ponedeljek bo spremenljivo do pretežno oblačno in večinoma suho vreme.

-5/4 °C

jutri: spremenljivo oblačno

VSAK PRVI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Nazorjevi ulici 1 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 16. ure, v sredo od 8. do 17. ure, v petek od 8. do 15. ure.

MALI OGLAS

januar/19

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Stoodstotno naravno karitejevo maslo Yanumi

Slovenska blagovna znamka Yanumi ponuja širok izbor stoodstotno naravnega karitejevega masla, pridobljenega iz najkvalitetnejših sestavin, ki poskrbi za primerno delovanje vaše kože in ji omogoči, da zasije v vsej svoji lepoti. Poskrbite za zdravo in sijočo polt z visoko kvalitetnim karitejevim maslom Yanumi, polnim vitaminov E in A, ki slovi po sposobnosti vlaženja in zaščite kože, ne vsebuje parabenov, sintetičnih dodatkov ter umetnih dišav. Več informacij na www.yanumi.com.

Naročniku Gorenjskega glasa podarjamo naravno karitejevo maslo Yanumi. Nagradno vprašanje: Naštejte koristne učinke naravnega karitejevega masla Yanumi. Odgovore s svojimi podatki pošljite do petka, 11. januarja 2019, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme GREGOR OMAN, Rateče - Planica

Adria lahko ostane brez operativne licence

Zgornji Brnik – Agencija za civilno letalstvo naj bi do konca januarja pregledala zahtevano dokumentacijo glede zagotovitve dolgoročne solventnosti, ki jo je od Adrie Airways prejela konec lanskega leta. Če zagotovila ne bodo ustrezna, Adrie Airways grozi odvzem operativne licence, poroča STA.

V novem letu več novosti

1. stran

Minimalna plača se je s prejšnjih 638 evrov neto zvišala na 667 evrov, vsi zaposleni v javnem sektorju z izjemo zdravnikov, funkcionarjev in direktorjev pa so se s prvim januarjem razveselili povišanja za en plačni razred. Povišanje bo prvič upoštevano februarja pri izplačilu januarjskih plač. Novo leto je prineslo tudi nekaj sprememb na področju družinskih prejemkov in štipendij. Očetovsko in starševsko nadomestilo po novem znaša sto odstotkov osnove. Materinsko nadomestilo bo neomejeno, starševsko pa bo omejeno na 2,5-kratnik povprečne plače. Za dodatek za veliko družino ni več cenzusa in so torej do omenjenega dodatka upravičene vse velike družine, ne glede na njihov materialni položaj, do državne štipendije pa so upravičeni dijaki in študenti iz družin z dohodki pod 659,30 evra neto povprečno na člana (prej 576,89 evra). Z novim letom so začele veljati tudi nekatere spremembe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Za starostno upokožitev morajo biti tako moški kot ženske stari šestdeset let in imeti štirideset let pokojninske dobe brez dokupa. Tako moški kot ženske se bodo lahko upokojili tudi s 65 leti starosti in z najmanj 15 leti zavarovalne dobe, ženske

Z novim letom se je podražila vožnja skozi predor Karavanke. / Foto: Gorazd Kavčič

pa tudi s starostjo 64 let in šest mesecev ter z najmanj dvajsetimi leti pokojninske dobe. Pravico do upokožitve je v določenih primerih mogoče pridobiti tudi pri nižji starosti, in sicer če je zavarovanec skrbel za otroka, služil obvezni vojaški rok oziroma vstopil v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred 18. letom starosti. Na podlagi zakona o spodbujanju razvoja turizma so ponudniki turističnih nočitev s prvim januarjem začeli gostom v znesku turistične takse zaračunavati še promocijsko takso. Ta znaša četrtnino zneska obračunane turistične takse, skupni znesek pa ne sme presegati

3,125 evra. Turistična taksa je prihodek občin, promocijska taksa bo namenjena izključno Slovenski turistični organizaciji. Zaradi višjih stroškov dela se je s prvim januarjem povišala tudi oskrbnina skoraj v vseh domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih, in sicer za dva odstotka. Dražja je po novem še vožnja skozi predor Karavanke. Cestnina za vozila iz prvega cestninskega razreda se je povišala za dvajset centov in zdaj znaša 7,40 evra, tovornim vozilom pa na cestninskih odsekih med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom zaračunajo še pribitek k cestnini.

Manjše spremembe so tudi pri davku na dodano vrednost (DDV), saj se je z novim letom začela uporabljati novela zakona o DDV. Ta v skladu z evropsko direktivo prinaša poenostavljena pravila pri plačevanju DDV za določene storitve v drugi državi članici in enotno obravnavo kuponov v vseh državah članicah.

V trgovinah in na drugih prodajnih mestih v Sloveniji pa so po novem vse plastične nosilne vrečke obvezno plačljive. Izjema so le zelo lahke plastične nosilne vrečke, ki so potrošnikom na voljo za nepredpakirana sveža živila, na primer sadje, zelenjavo in delikateso.

Onesnažen zrak kot hud zdravstveni problem

Nacionalni inštitut za javno zdravje opozarja na povišano onesnaženost zraka med kurilno sezono. Onesnaženi zrak škodljivo vpliva na naše zdravje.

NEŽA ROZMAN

Kranj – Eden najbolj razširjenih problemov onesnaženosti okolja je zagotovo onesnažen zrak, ki je po poročanju Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) razlog za nastanek številnih boleznih, obenem pa skrajšuje življenjsko dobo ljudi. V času kurilne sezone je zrak še posebno onesnažen, pri čemer so najbolj problematični delci PM – mešanica trdnih in tekočih snovi, razpršenih v zraku. Glavna sestavina delcev je ogljik, na katerega so vezane različne škodljive snovi, kot so denimo strupene kovine, organske spojine in podobno. Delci so različno veliki, večkrat

nevidni prostemu očesu – in prav od njihove velikosti je odvisno, ali bodo prodrli v naša dihala in nato naprej v kri. Dlje kot prodrejo v naše telo, večjo škodo lahko povzročijo. Najpogostejše povzročajo vnetja. Z vdihavanjem pridejo v pljuča in povzročajo draženje, poškodbe tkiva in vnetje. Najmanjši delci iz pljuč vstopajo v kri, s krvjo pa tudi v srce, jetra, ledvice in celo v možgane. Povzročajo tudi vnetja dihalnih poti in pospešujejo nastanek astme, pri dolgotrajnem delovanju pa lahko vodijo do sprememb v krvi in ožilju, kar poveča možnost za nastanek krvnih strdkov in infarkta. Delci so tudi rakotvorni, saj je

njihov nastanek posledica gorenja fosilnih goriv (nafta, premog, les, naftni derivati), ki sodijo v prvo skupino rakotvornih snovi in dokazano povzročajo raka. V zadnjem času odkrivajo tudi povezavo med delci in nekaterimi nevrološkimi boleznimi, celo sladkorno boleznijo. Škodljivo vplivajo na celotno telo, najbolj pa ogrožajo bolnike s srčno-žilnimi in pljučnimi boleznimi, starejše ljudi, majhne otroke, sladkorne bolnike ter zdrave odrasle, ki so intenzivno fizično aktivni na prostem zaradi poklica in športa.

Kaj lahko storimo v času povišanja ravni delcev PM v zraku? NIJZ svetuje zmanjšano fizično aktivnost na

prostem, še posebej pri osebah, ki že imajo težave z dihalni, srcem in ožiljem. Skupaj z Agencijo Republike Slovenije za okolje sta pripravila stopenjske napovedi onesnaženosti zraka, pri čemer so za vsako stopnjo onesnaženosti zapisana navodila za ravnanje in zdravstveni ukrepi.

V Nacionalnem inštitutu za javno zdravje opozarjajo, da smo za boljši zrak odgovorni vsi – država pa tudi njeni prebivalci, ki z odgovornim ravnanjem lahko veliko prispevajo k zmanjšanju onesnaženosti zraka. Med takšna ravnanja sodijo uporaba javnega prometa, dobra izolacija stavb, ogrevanje s centralnim daljinskim sistemom, na plin in s pomočjo toplotne črpalke ter vzdrževanje kurilnih naprav. Če uporabljamo les, priporočajo uporabo kakovostnih, čistih in pravilno posušenih drv ali druge oblike lesne mase. Kurjenje onesnažene, lakiranega in barvnega odpadnega lesa, plastike, tekstila in smeti je zelo škodljivo, saj se s tem sproščajo v zrak tudi strupene snovi.

Vsak rojstni dan bo praznik

◀ 1. stran

Novorojenko pozdravil župan

Starše prvorojenke ter malčico Karolino je še isti dan, 1. januarja, pozno popoldan obiskal tudi župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec. »V veliko veselje mi je bilo, da sem mlado družinico lahko obiskal na prvi dan novega leta in staršem tudi osebno zaželel vse dobro ter veliko veselja s prvorojenko,« je dejal župan, ki je priložnost izkoristil še za kratek ogled porodnišnice ter pogovor s pomočnico direktorice porodnišnice Mihelo Šifrer in ekipo, ki je med prazniki skrbela za porodnice in novorojenčke.

»Posebej zadovoljen sem, ko vidim, kako osebje skrbi za porodnice in novorojenčke. Trudijo se po svojih močeh, ne glede na to, da delajo v stari in dotrajani stavbi. Videti je, da vi hiši vlada dobra energija; lepo je bilo videti vesele in nasmejane starše novorojenčkov. Lokalna skupnost je zato še kako zainteresirana za to,

Družino Dolinar je v torek, 1. januarja, popoldan obiskal tudi kranjski župan Matjaž Rakovec. Na fotografiji so skupaj s pomočnico direktorice Porodnišnice Kranj Mihelo Šifrer, zdravnico ginekologinjo Lucijo Resman in sestro instrumentarko Majdo Tavčar. / Foto: Gorazd Kavčič

da imamo porodnišnico v Kranju, in kot župan bom, če bo kdaj spet prišlo do kakšnih drugačnih predlogov, vedno podprl idejo, da porodnišnica v Kranju ostane. Tudi na nas pa je, da uredimo parkirišče; ne samo za porodnišnico, temveč za celoten kompleks,« je še povedal Rakovec.

Živahen zadnji dan lanskega leta

V kranjski porodnišnici je bilo sicer zelo živahno tudi na zadnji dan v letu, ko se je rodilo osem otrok, štiri deklice in štiri dečki; zadnji, Ian, prvorojenec Klare Kunaver in Dejana Černivec iz Kranja, je na svet prišel ob enajstih zvečer. V lanskem letu so sicer v Kranju zabeležili 1358 porodov, od tega 12 parov dvojčkov; 304-krat so opravili carski rez, okoli polovica porodnic se je odločila za porod z epiduralno analgezijo.

Rojstev je bilo torej lani tako kot povsod po Sloveniji nekaj manj kot leto poprej, ko so zabeležili 1415 porodov.

Tudi na Jesenicah prva deklica

Prvega in na ta dan tudi edinega rojstva so se v porodnišnici na Jesenicah na praznični 1. januar razveselili šele ob 22.20, ko je Mojca Drašak iz Kranja rodila deklico Neco. Malčica

je ob rojstvu tehtala 4,3 kilograma. »Porod je bil intenziven, a lep. Računava, da bova v petek že doma,« je povedala mamica Andreja, ki se je za jeseniško porodnišnico odločila, ker je majhna ter mamam in novorojenčkom prijazna. Neco doma ob očku Luku čakata še dve sestrici, šestletna Gaja in štiriletna Vita.

Ne le Gorenjke

Lani so sicer v jeseniški porodnišnici zabeležili skupaj 852 porodov (leto poprej 859), devetkrat so se rodili dvojčki. Kot je povedala babica Sabina Oblak, je skoraj tretjina porodnic na Jesenicah prišla iz bolj oddaljenih krajev Slovenije, le dve tretjini iz domače Gorenjske. »Večinoma pridejo tiste, ki so bolj naklonjene tako imenovanim naravnim porodom; vedo, da je pri nas zato, ker smo majhni, bolj domače, da nič ne hitimo in da smo pri zdravih nosečnicah že pred časom opustili vse rutinske intervencije. Mi pa opažamo, da so mame zaradi tega bolj zadovoljne in novorojenčki v boljši kondiciji,« je še povedala Sabina Oblak, diplomirana babica, ki je bila med tistimi, ki so praznike letos preživeli na delovnem mestu.

Nace je bil zadnji lani

Zadnji se je v lanskem letu na Jesenicah s carskim rezom rodil Nace, prvorojenec Kristijana in Lee Lah s Slovenskega Javornika. »Nismo si mislili, da bo takole pozen – najprej smo pričakovali, da ga bo prinesel že Miklavž, nato Božiček, no, zdaj je pa prišel pa z Dedkom Mrazom,« je v sredo zjutraj povedala sicer še vedno malce utrujena, a srečna in zadovoljna mamica slabe tri kilograma težkega fantiča.

Klara Kunaver in Dejan Černivec, ponosna starša dečka lana, ki se je pod statistiko leta 2018 zapisal kot zadnji rojeni minulega leta / Foto: Gorazd Kavčič

Prva, ki se je rodila na Jesenicah, je bila letos Neca Drašak, tretjerojenka Luka in Mojca Drašak iz Kranja. / Foto: Gorazd Kavčič

k

KOMENTAR
CVETO ZAPLOTNIK

Prebivalstvo se stara, veselimo se rojstev

Rojstev se veselimo, še posebej se razveselimo tistih, s katerimi se začneja vsako leto.

Rojstvo je predvsem osebni, družinski dogodek, a tudi družbeni, demografski.

V Sloveniji je bil predlani (za lani še ni podatkov) po enajstih zaporednih letih s pozitivnim naravnim prirastom spet negativen prirast, to pomeni, da je več ljudi umrlo, kot se jih je rodilo. Na širšem gorenjskem območju, ki vključuje 24 občin, je bil prirast negativen v enajstih občinah, in sicer v občinah Bled, Bohinj, Cerklje, Gorje, Jesenice, Jezerko, Kranjska Gora, Mengeš, Naklo, Preddvor, Radovljica in Trzič. Najbolj negativen je bil v občinah Preddvor (30 rojstev in 68 smrti) in v Kranjski Gori (41 rojstev in 89 smrti), najbolj pozitiven pa v občinah Gorenja vas - Poljane (102 rojstvi in 53 smrti) in v Žirovnici (58 rojstev in 31 smrti).

O tem, zakaj je tolikšna razlika med občinami, ni neke poglobljene študije, veliko pa povedo že podatki o staranju prebivalstva, na kar najboljše kažeta povprečna starost prebivalstva in indeks staranja, ki pomeni razmerje med mladimi (starimi do 15 let) in starejšimi (starimi 65 let in več). Čim nižji je indeks, tem večji je delež mladih, in čim višji je, tem več je starejših.

Podatki kažejo, da se prebivalstvo v Sloveniji (in tudi na Gorenjskem) stara. Na dan 1. julij 1999 je bilo prebivalstvo v Sloveniji v povprečju staro 38,5 leta, mladih do 15. leta starosti je bilo 16,4 odstotka, starih 65 let in več 13,7 odstotka, indeks staranja pa 83,7. Devetnajst let kasneje, to je 1. julija lani, je bilo prebivalstvo v Sloveniji v povprečju staro 43,3 leta in ob tem, ko je delež mladih upadel na 15,1 odstotka, se je delež starejših zvišal na 19,7 odstotka, indeks staranja pa na več kot 130. Podobno je bilo tudi na širšem gorenjskem območju, kjer ni občin, v kateri se v zadnjih 19 letih povprečna starost prebivalstva in indeks staranja ne bi zvišala. Najnižji delež mladih imajo po podatkih lanskega 1. julija občine Kranjska Gora, Bled, Trzič, Jesenice in Bohinj, najvišjega občine Komenda, Gorenja vas - Poljane in Vodice.

Staranje prebivalstva, ki je tudi posledica podaljševanja življenjske dobe, je evropski, a tudi slovenski problem. Slovenska država na izzive staranja prebivalstva nima še vseh odgovorov niti temu še ni prilagodila vseh svojih politik. Nekaj lahko k izboljšanju demografske slike prispevajo tudi občine z izboljševanjem pogojev za mlade in mlade družine. Samo prispevek za novorojenke, ki ga izplačujejo nekatere občine, in skrb za organizirano varstvo predšolskih otrok nista dovolj.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je polteden, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Vsako leto več vlog za nastanitev v domu

V nedeljo so v Srednji vasi v Bohinju slovesno obeležili desetletnico delovanja Zavoda sv. Martina, doma za starejše, ki Bohinjкам in Bohinjcem omogoča, da starost, ko ne zmorejo več sami, preživijo v domačem kraju.

ANDRAŽ SODJA

Srednja vas v Bohinju – Dom s sedemdesetimi mesti je v desetih letih sprejel že 418 stanovalcev in 63 začasnih stanovalcev, ki so potrebovali pomoč po poškodbah ali operacijah. Zagotavljajo pa tudi oskrbo na domu za trideset Bohinjč in Bohinjcev.

Praznovanje so začeli s sveto mašo, ki jo je daroval msgr. Stanislav Zore, ljubljanski nadškof in metropolit. Po maši so pripravili tudi slavnostno akademijo, na kateri so predstavili dokumentarni film o domu, potek gradnje in vložen trud v izvedbo ter bogato bero zgodb minulega desetletja. Poleg direktorja Jožeta Cerkovnika je zbrane zaposlene in varovance doma v cerkvi svetega Martina v Srednji vasi nagovoril tudi župan Jože Sodja, ki je posebej poudaril povezovalno vlogo doma. »Res so sanje postale resničnost, kot je dejal Ivan Jagodic na odprtju doma. Še

Torto velikanko, ki so jo spekli kar sami v domu, je ob podpori direktorja Jožeta Cerkovnika in župnika Martina Goloba razrezal nadškof in metropolit Stanislav Zore.

več, postale so odlični dom za starostnike, ki je tudi center medgeneracijskega sodelovanja ter kulturnega in družbenega življenja.«

Direktor Jože Cerkovnik je orisal pot do nastanka doma, od uvodnega sestanka konec leta 2003 pa do sprejema prvih

uporabnikov januarja 2009, ter pomen donacije iz sklada Tilke Mencinger Schoch iz Švice po zaslugi Majde Kromar. Največ

stanovalcev v domu je domačinov, trenutno jih je 35, najstarejša pa je hkrati tudi najstarejša Bohinjka Angela Hodnik, ki bo 10. januarja dopolnila 104 leta. Sicer pa v domu stanujejo tudi uporabniki iz drugih krajev, od Maribora pa do Kopra – in tudi Slovenci iz tujine. Do sedaj so pri njih bivali tudi štirje duhovniki. Dom je tudi pomemben zaposlovalec, saj zaposluje kar petdeset ljudi. Kot še dodaja Cerkovnik, se vsako leto povečuje število povpraševanj in vlog za nastanitev, nabralo pa se je tudi veliko različnih zgodb, ki jih sproti popisujejo v domskem glasilu Drobtnice, ob jubileju pa so pripravili tudi zbornik. Cerkovnik verjame, da bodo uspešno delovali tudi naprej. »Ni vedno lahko, veliko je bilo pogovorov, soočenj, iskanja rešitev, a vedno se trudimo delovati v duhu naše slogana: Dom je zrcalo domačega ognjišča.«

Za nekaj besed po desetletju delovanja smo zaprosili tudi tedanjega župnika in vodjo projekta doma Ivana Jagodica, ki je vidno zadovoljen povedal: »Ob spominih na obdobje pred desetimi leti ugotavljam, kako je ta dom povezal obe dolini, vasi, cel Bohinj. V domu se odvijajo stvari, ki so pomembne za sožitje med nami in še posebej za tiste, ki hočejo zadnja leta preživeti v svojem domačem kraju. Vizija in želja sta bili narediti točno tak dom, kot je postal. S finančnega stališča takrat je bilo to zelo težko. Ko pa je bil dom narejen, je bilo tako, kot če se odpraviš na goro; ko prideš na vrh, je treba še nazaj domov. Najbolj sem se bal te druge poti, delovanja doma, po desetih letih imam občutek, da jim uspeva. Zagotovo pa se bodo iz generacije v generacijo pojavljali novi izzivi, saj mora vsaka generacija poskrbeti za svojo generacijo.«

0 proračunu niso niti odločali

Vodiški svetniki so z dnevnega reda izločili odločanje o proračunu za prihodnji dve leti.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Na decembrski seji, drugi v novem mandatu, bi morali vodiški svetniki v prvem branju obravnavati predloga proračunov za prihajajoči dve leti, ki jih je pripravila občinska uprava, a se je zataknilo že na začetku seje, ko so vseh šest točk, vezanih na proračuna, izločili z dnevnega reda.

Med glavnimi argumenti za odločitev so navajali pomanjkanje časa, da bi se s proračunoma seznanili, kar so še posebno poudarili nekateri novi svetniki, poleg tega pa jih je zmotilo tudi to, da o proračunih odločajo, še preden so v novem sestavu občinskega sveta imenovali člane delovnih teles.

Kot pravi župan Aco Franc Šuštar, poslovnik res daje možnost, da delovna telesa podajo mnenja k proračunu, a ta niso obvezna in bi proračun lahko sprejeli tudi brez njih. Župan priznava, da časa za seznanitev ni bilo veliko, a je bil proračun v skladu z zakonom v

javni obravnavi, poleg tega v proračunu ni novih projektov, temveč le tisti, ki so v načrtu razvojnih programov že nekaj let. »Ne zamerim novim svetnikom, sem pa razočaran nad starimi svetniki in vodji list, ki projekte poznajo in bi z njimi lahko seznanili tudi svoje nove kolege. Žal mi je, da predlogov niso želeli niti obravnavati, saj bi tako lahko opravili razpravo, svetniki pa bi lahko podali predloge, ne nazadnje je šlo šele za prvo branje,« pravi župan, ki se mu očitno napoveduje težji mandat kot v preteklih letih.

»Svetniki se sklicujejo na demokratičnost in transparentnost, kar je sicer lepo in prav. Upam le, da račun za to ne bo previsok. V tem primeru bodo odgovornost morali prevzeti tudi svetniki,« dodaja Šuštar, ki ga skrbi, da bo zaradi nesprejetega proračuna prišlo do zamud pri izvajanju nekaterih velikih projektov, ki trenutno potekajo v Vodicih, med katerimi je tudi gradnja kanalizacije.

Zadrugi bodo povrnili vlaganja

◀ 1. stran

Zelo uspešni so bili tudi s programom Kuhinja naših babic, v okviru katerega so prirejali delavnice kuhanja po receptih, ki so jih zbrali in v knjigi izdali prav na domači mojstranski osnovni šoli.

Zagotovili zasebna sredstva

Razvojna zadruga se je ves čas delovanja srečevala s finančnimi težavami, zato se je leta 2010 v zadrugo vključil Franci Koražija, ki je z upanjem na ponovni zagon zagotovil zasebna sredstva za dodatno ureditev hiše.

Namen je bil, da bi spet obudili dogodke, ki so v teh krajih že imeli tradicijo: Žegnanje konj, Pustni karneval, Osmomarčevski pasulj, Vlečenje ploha, Kmečko ohcet, Silvestrovanje na trgu, Večer na vasi, Mihelov smenj. Vse z namenom, da bi dogajanje, ki je nekoč na vasi že bilo, spet obudili v življenje, na ta način prikazali kulturno dediščino in privabili tudi turiste.

Hiša že leto dni zaprta

A se ni izšlo in vrata Katre so že od lanskega januarja zaprta. »Že predlani sem oblikoval posebno

komisijo, ki se je ukvarjala s problemom hiše Pr' Katr, predvsem v namenom, da se zadeva v obliki, kakršna je bila do sedaj, zaključí, in da Katra začne delovati na novo po programu, za katerega je bila narejena,« je poudaril krajskogorski župan Janez Hrovat. Hiša je bila zgrajena z namenom, da spodbudi razvoj kmetijstva in malega gospodarstva v kraju ter s pogodbo dana za nedoločen čas v upravljanje in brezplačno uporabo Razvojni zadrugi Dovje. Načrt je bil, da se v spodnjih prostorih uredi celo sirarna, a projekta zaradi

vse manjšega števila kmetov, ki so oddajali mleko, nikoli niso izpeljali. V zadnjih letih pred zaprtjem je bila tako hiša Pr' Katr predvsem gostinski objekt, v katerem so stregli domačo hrano, pripravljeno po receptih, kot so jih v krajih pod Triglavom poznali nekoč.

Kot je poudaril predsednik sveta KS Dovje - Mojstrana Jože Dovžan, si v kraju želijo, da bi hiša Pr' Katr kmalu spet odprla vrata, s programom, kakršnega je imela doslej. »Prav gotovo si v stavbi ne želimo apartmajev,« je poudaril.

Zadružniki o višini odškodnine

Franci Koražija, sedanjí predsednik razvojne zadruge, ki je tudi skrbel za gostinško ponudbo v hiši, pravi, da je bilo v objekt sicer vloženih bistveno več sredstev, kot jim jih je priznala občinska komisija, in da je sam v hišo in njene programe vložil ogromno prostovoljnega dela, ki nikoli ni bilo ovrednoteno. A pravi, da zgodbe ne želi zapletati in da bo na sestanku zadružnikov te o sklepu občine obvestil, nato pa se bodo skupaj odločili, ali se jim zdi višina odškodnine primerna.

Hiša Pr' Katr na Dovjem, ki naj bi bila središče dogajanja ter spodbuda za razvoj kmetijstva in podjetništva na vasi, je že leto dni zaprta.

Gorenjski glas v letu 2019

Pričakujemo vas v poslovni stavbi na Nazorjevi ulici 1 v Kranju; ne pozabite tega, da nas ne boste iskali na stari lokaciji.

MARIJA VOLČJAK

V poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1 v Kranju smo se preselili oktobra. Stoji eno križišče proti severu od naše stare lokacije na Bleiweisovi cesti 4. Če torej stopite po Bleiweisovi cesti naprej, mimo lekarne, ste že tam, le poslovna stavba je obrnjena na Nazorjevo ulico, stoji pa prav tako nasproti kranjske avtobusne postaje. Najbližje parkirišče je pri Sparu na Zoisovi ulici 1, kjer smo bili včasih. Prva ura parkiranja je brezplačna.

Večji prostor je namenjen tudi naročnikom

Vhod v poslovno stavbo na Nazorjevi je med Abanko in kavarno. Če se vam bo mudilo, lahko naročnino plačate pri receptorki ob glavnem vhodu, ki vam bo izročila tudi izbrano darilo. Če si želite ogledati naše nove prostore in popiti kavo, pojdite mimo recepcije do dvigala, ki vas bo popeljalo v drugo nadstropje (pritisnete na gumb 2). Lahko se seveda podate tudi po stopnicah, ki so dokaj udobne za hojo.

V drugem nadstropju smo svojo dejavnost zaokrožili v dveh medsebojno povezanih poslovnih prostorih, zato boste tam opazili dvoje vrat z napisom Gorenjski glas. Tako kot je označeno, stopite na levo in prišli boste v večji poslovni prostor, katerega predprostor je

namenjen naročnikom. S stekleno steno je ločen od uredništva, kjer novinarji in tehniki pripravljajo časopis.

Največji popust pri letni naročnini

Cena časopisa ostaja takšna kot v zadnjih treh letih; upajmo, da bomo s staro ceno zdržali do konca letošnjega leta. Že lani so se namreč začele dražiti tiskarske in poštno storitve, tiskarji so novo podražitev napovedali že za februar, poštarji so pogodbe podaljšali le za pol leta ... Skratka, obetajo se nam slabši poslovni časi, morda je na obzorju celo nova kriza, ki jo nekateri že napovedujejo.

V letu 2019 bodo izšle 104 številke časopisa, ena manj kot lani. Cena časopisa torej ostaja 1,85 evra, letna naročnina znaša 192,40 evra. Polno naročnino plačajo podjetja, obrtniki, ustanove in institucije, skratka vsi, ki jim naročnina pri poslovanju predstavlja strošek. Za naročnike fizične osebe oziroma za posameznike veljajo popusti.

Najvišji, kar 25-odstotni popust velja za letno naročnino, kar pomeni, da Gorenjski glas dejansko plačujete le devet mesecev, kar tri mesece pa ga dobivate brezplačno. Letna naročnina znaša 144,30 evra, prihranek znaša 48,10 evra. Prihranite tudi pri položnicah, saj dobite samo eno. Če naročnino plačate pri našem okencu, tudi ni bančne

provizije, ne za vas in ne za nas. Banke jo namreč zaračunavajo na obeh straneh.

Pri polletni naročnini je popust 20-odstoten, prvo položnico dobite januarja, drugo julija. Letos bo v prvem polletju izšlo 51 številke časopisa, v drugem polletju pa 53. Pri polletni naročnini časopis dva meseca in pol prejmete brezplačno.

Vsi redni plačniki mesečne naročnine imajo 10-odstotni popust, kar pomeni, da časopis praktično prejema mesec in pol brezplačno.

Zanimiva darila

Brez tradicionalnih dežnikov seveda ne gre, tokrat so v temno modri barvi. Izbirate lahko med brisačami treh barv. Novost so nahrbtniki, ki so primerni za krajše izlete ali manjše nakupe. Lahko vzamete četrt kilograma kave, ki je seveda vedno dobrodošla, še zlasti ob branju časopisa.

Na voljo je pet knjig, dve še dišita po tiskarni. Napisali so ju avtorji, ki nasvete že vrsto let objavljajo v Gorenjskem glasu. Mojca in Janez Logar sta družinske nasvete zbrala v zanimivo oblikovani knjigi Jaz, midva, mi. Nena Veber je svoje nasvete o zdravju vsebinsko odlično povezala v knjigi Zdravje in jaz – prijatelj. Priljubljeni pisatelj Ivan Sivec je tokrat prispeval Karantanske rokopise. Dodali smo še dve lanski

knjigi: roman Melanda Marijana Peternelja in Recepte za vse letne čase Erike Jesenko.

Nova priloga Karavanke

Še naprej bodo izhajale vse priloge, ki bogatijo Gorenjski glas. Letos se jim bo pridružila nova priloga z naslovom Karavanke, ki bo nastajala v okviru čezmejnega projekta Smart tourist, ki ga izvajamo skupaj z Mohorjevo družbo in podjetjem Xamoon iz Celovca. Namenjen je literarni dediščini Karavank, izšlo bo tudi deset časopisnih prilog, ki jih boste v dveh letih prejeli skupaj z Gorenjskim glasom.

Gorenjski glas ima šestdeset tisoč bralcev

Če smo se ob sedemdesetletnici izhajanja Gorenjskega glasa spraševali, kako dolgo bomo še brali časopise, je bila pravo olajšanje nedavna slovenska raziskava RBB, ki je pokazala, da ima Gorenjski glas kar šestdeset tisoč bralcev. Zaradi visoke branosti se je v raziskavo uvrstilo tudi pet lokalnih časopisov oziroma revij, ki so priloženi tudi Gorenjskemu glasu. Kranjčanka ima 43.200, Jeseniške novice 36.600, Kamničanka 35.300, Loški glas 31.800 in Deželne novice 28.400 bralcev. Časopise in revije s pravo vsebino torej še vedno radi berete, kar nas seveda zelo veseli.

Izračun naročnin

Izvod Gorenjskega glasa stane 1,85 evra, v letu 2019 bodo izšle 104 številke časopisa, v prvem polletju 51 številke in v drugem polletju 53 številke; mesečno osem ali devet številke, oktobra celo deset številke časopisa.

LETNA naročnina		
104 številke x 1,85 EUR		192,40 EUR
25 % popusta		– 48,10 EUR
	za plačilo	144,30 EUR
POLLETNA naročnina – 1. polletje		
51 številke x 1,85 EUR		94,35 EUR
20 % popusta		– 18,87 EUR
	za plačilo	75,48 EUR
POLLETNA naročnina – 2. polletje		
53 številke x 1,85 EUR		98,05 EUR
20 % popusta		– 19,61 EUR
	za plačilo	78,44 EUR
POLLETNA samo petki		
26 številke x 1,85 EUR		48,10 EUR
20 % popusta		– 9,62 EUR
	za plačilo	38,48 EUR
MESEČNA (8 številke) – januar, februar, junij, september, november		
8 številke x 1,85 EUR		14,80 EUR
10 % popusta		– 1,48 EUR
	za plačilo	13,32 EUR
MESEČNA (9 številke) – marec, april, maj, julij, avgust, december		
9 številke x 1,85 EUR		16,65 EUR
10 % popusta		– 1,66 EUR
	za plačilo	14,99 EUR
MESEČNA (10 številke) – oktober		
10 številke x 1,85 EUR		18,50 EUR
10 % popusta		– 1,85 EUR
	za plačilo	16,65 EUR

Četrto leta zastoj – 25 %

Dragi naročniki, v letu 2019 bodo izšle 104 številke Gorenjskega glasa. Cena ene številke je 1,85 evra, celoletna naročnina brez popusta znaša 192,40 evra.

Ob plačilu letne naročnine vam priznamo kar 25-odstotni popust, kar pomeni prihranek v višini 48,10 evra, za letno naročnino pa boste odšteli le 144,30 evra!

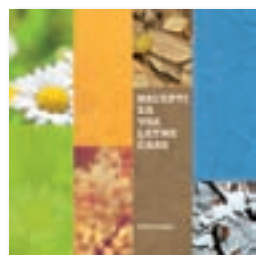
To pa še ni vse: poleg plačila letne naročnine boste lahko v naših novih prostorih tudi popili kavo ter izbrali eno od daril na fotografiji.

Vabljeni na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, v drugem nadstropju, pon.–čet. od 8. do 16. ure, ob sredah do 17. ure, v petek do 15. ure. Se vidimo!

Izberite letošnje darilo

Marijan Peternelj:
Melanda

Erika Jesenko:
Recepti za vse
letne čase

Nena Veber:
Zdravje in jaz
– Prijatelj

Ivan Sivec:
Karantanski
rokopisi

Janez Logar: Jaz, midva, mi
Mojca Logar: Več kot sanje

avtomatski
dežnik

kava Barcaffe
250 g

bombažna brisača
po izbiri

nahrbtnik

Nova pridobitev na Bohinjski Beli

Sredi decembra so se na Bohinjski Beli veselili odprtja prenovljene infrastrukture.

Blejski župan Janez Fajfar in občinska svetnica Aneta Varl sta prerezala trak ob odprtju obnovljene ceste.

Krajanke in krajan Bohinjske Bele so sredi decembra skupaj z blejskim županom Janezom Fajfarjem in občinsko svetnico Aneto Varl, domačinko z Bohinjske Bele, odprli novo pridobitev v vasi.

Občina Bled je na Bohinjski Beli na odcepu Zgornja vas – Podklanec oziroma do vojašnice preplastila cesto v dolžini 1200 metrov in uredila odvodnjavanje, obnovila je vodovod v dolžini 150 metrov in javno razsvetljava, zgradila kabelsko kanalizacijo ter uredila vaško jedro, kjer sta zdaj pitnik in nova lipa. Investicija je bila vredna okoli tristo tisoč evrov, potekala pa je od 24. septembra do 15. decembra. Kot je v priložnostnem nagovoru povedal sosed na vaškem trgu Klemen Zupančič, je lipa na tem območju rasla že od nekdaj, mali vaški trg pa je bil prizorišče srečevanja krajanek in krajanov in tako bo tudi odslej. Mlade pevke osnovne šole pod vodstvom Toma Varla so Sivo pot odprle s pesmijo, otroci iz vrtca pod vodstvom Maje Poklukar so po cesti pognali avtobus, nekoliko večji pa so se zapeljali s skiroji.

Posvoji zeleno drevo!

Zelena drevesca bodičaste smreke (*Picea pungens*) krasijo pravljico Jezersko promenado, po prazničnih prireditvah pa bodo potrebovala nov prostor za svojo rast! Če si za, napiši svoje ime in priimek ter kraj bivanja na listo, ki jo dobiš v infohišici na Jezerski promenadi, in se nam pridruži na podelitvi, ki bo 6. januarja 2019 ob 17. uri na Jezerski promenadi! Hkrati lahko prispevaš znesek po svoji volji, ki ga bomo skupaj z Rdečim križem Bled namenili pomoči potrebnim občanom Bleda!

Nova življenja vzdolž Veslaške promenade

Topel začetek decembra nam je omogočil, da smo vzdolž Veslaške promenade med Grajskim kopališčem in posestvom Ribiške družine Bled posadili trideset dreves.

Drevesa so bila posajena v okviru projekta Skupni prometni prostor Veslaška promenada Bled, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Kohezijskega sklada. Družina ostrolistnih, gorskih in poljskih javorjev, hrastov doba in gradna, divjih kostanjev, brez, belih gabrov, jelk in macesnov bo tako lepa nadomestna zasaditev njihovih predhodnikov, ki so v zadnjih letih zaradi visoke starosti oziroma preteklega žledoloma preminula. Za cvetoč pridih bosta poskrbeli dve cvetoči divji češnji, ki bosta pozno spomladi koristna paša pridnim čebelam, zgodaj poleti pa dobrodošla hrana okoliškim pticam. Poleg Veslaške promenade smo nova drevesa (hrast graden, lipo in dva bela gabra) zasadili tudi pri javnih straniščih ob Festivalni dvorani, zamenjali dve propadli omoriki na Pokopališču Bled, obenem pa z

Vzdolž Veslaške promenade je trideset novih dreves.

Družina ostrolistnih, gorskih in poljskih javorjev, hrastov doba in gradna, divjih kostanjev, brez, belih gabrov, jelk in macesnov bo tako lepa nadomestna zasaditev njihovih predhodnikov, ki so v zadnjih letih zaradi visoke starosti oziroma preteklega žledoloma preminula.

novim nadomestili z glivo močno prizadet tulipanovec pod promenado. V Grajskem kopališču smo posadili dva belo cvetoča divja kostanja, ki bosta poleti kopalcem nudila prijetno senco, v vasi Bohinjska Bela pa ob na novo postavljenem pitniku slabo vitalno in neperspektivno lipo nadomestili z novo. Pestro jesensko zasajanje smo do začetka novega toplega obdobja

zaključili z zasaditvijo tulipanovca in nove breze pri otroškem igrišču pri Brezi v Vrtcu Bled, kjer smo okolico popestrili tudi s tremi sadikami šmarne hrušice. Njihove zasaditve pa se bodo v zgodnjih junijskih dneh razveselili tudi otroci, ki si bodo med igro lahko privoščili njihove zdrave in okusne plodove.

dr. Jan Bizjak, Infrastruktura Bled

Okolju prijazna »trgovina«

Na dvorišču javnega podjetja Infrastruktura Bled so odprli Škart, skladišče predmetov, ki so bili nekoč smeti, danes pa so obnovljeni in očiščeni po izjemno nizkih cenah na voljo za ponovno uporabo.

Ponovna uporaba ni modna muha, pač pa nuja, če se ne želimo zadušiti v smeteh. In kaj lahko prinesemo v skladišče? Praktično vse, kar bi sicer končalo v smeteh, od radijskih aparatov, vinilnih plošč, knjig do otroških vozičkov, oblek, gobelinov, skodelic in krožničkov do nožev, kavnihih aparatov, sokovnikov in še marsičesa. Poleg starih, a še uporabnih oblačil lahko v skladišče pripeljete nakit, okrasne predmete, svetila, slike, kuhinjsko posodo in podobno. Predmeti, ki bi končali kot »škart«, tako v Škartu dobijo novo življenje.

Po nekaterih raziskavah Okoljsko raziskovalnega zavoda vsak posameznik razpolaga s približno petimi kilogrami še uporabnih stvari na leto, ki navadno končajo v smeteh, če pa jih pripeljete na Infrastrukturo, bodo samo zamenjale lastnika. Skladišča sta se razveselila tudi oba župana, blejski in gorjanski. Kot je povedal Janez Fajfar, sam rad obiskuje takšna skladišča in centre ponovne rabe, kar smo lahko opazili tudi sami, saj je takoj našel vazo iz muranskega stekla. Tudi Peter Torkar iz skladišča ni odšel praznih rok, našel je set kozarcev, ki jih bo ponovno uporabil.

Kot je ob odprtju povedal direktor javnega podjetja Infrastruktura mag. Janez Resman, ponovna uporaba predmetov ne pomeni, da smo v finančni

Župana Peter Torkar (levo) in Janez Fajfar (desno) sta skupaj z Janezom Resmanom odprla Škart.

stiski in da nimamo denarja za nove, pač pa je to predvsem okolju prijazna gesta. »Potrošniški način življenja nas seveda sili v to, da nenehno kupujemo

nove in nove stvari, vendar ni treba, da je tako.« Morda pa kdaj namesto v klasično trgovino zavijete v Škart in tam najdete, kar potrebujete.

Pomanjkljivosti že odpravljajo

Računsko sodišče je Osnovni šoli (OŠ) Antona Tomaža Linhartaradovljica izreklo mnenje s pridržkom glede pravilnosti in učinkovitosti ravnanja s hrano.

MATEJA RANT

Radovljica – Računsko sodišče je v šestih osnovnih šolah izvedlo revizijo pravilnosti in učinkovitosti ravnanja s hrano. Med njimi je bila kot edina gorenjska šola tudi OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica, ki so ji izrekli mnenje s pridržkom. Računsko sodišče je od šole zahtevalo predložitev odzivnega poročila, v katerem morajo izkazati popravljalne ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Kot je pojasnila ravnateljica OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica Zlata Rejc, so že izvedli nekatere ukrepe za učinkovitejše poslovanje in ravnanje s hrano, precej dela pa jih še čaka pri obvladovanju ostankov hrane. A kot opozarja, se vzgoja za pravilno prehrano začne doma.

Računsko sodišče je omenjeni šoli med drugim očitalo, da pri naročanju živil v skupnem znesku dobrih 18 tisoč evrov ni ravnala

Računsko sodišče je OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica izreklo mnenje s pridržkom glede pravilnosti in učinkovitosti ravnanja s hrano. / Foto: Gorazd Kavčič

v skladu s predpisi s področja javnega naročanja, saj način izračuna ocenjene vrednosti iz dokumentacije o javnem naročilu ni razviden, iz postopka javnega naročanja pa ni izločila ponudnika, ki je imel neplačane obveznosti iz naslova prispevkov in

datkov. Kot so še navedli, šola ni oblikovala strukture cene obrokov prehrane tako, da bi bilo mogoče preveriti upoštevanje vseh potrebnih stroškov, zaposlenim in zunanjim uporabnikom pa so za najmanj 597 evrov zaračunali obroke v neskladju s

cenikom. Zlata Rejc je v zvezi s tem pojasnila, da je postopek javnega naročanja zelo zapleten in ga šole same ne morejo izpeljati, zato morajo najeti zunanje izvajalce, a kljub temu prihaja do nepravilnosti. »V oktobru smo z notranjo revizijo določili

cene vseh obrokov in cenik, na katerem so vsi obroki, ki jih šola ponuja. Dopolnjen cenik bo svet šole obravnaval januarja.«

Šoli je računsko sodišče očitalo tudi neučinkovito načrtovanje ukrepov obvladovanja, preprečevanja in zmanjševanja ostankov hrane, pri pripravi obrokov pa v šoli niso v celoti upoštevali priporočene pogostosti uživanja živil iz posameznih skupin živil. Kot so še opozorili, šola ni imela vzpostavljenih ustreznih evidenc dnevnihtiprijav in odjav na obroke, zato ni bilo mogoče preveriti učinkovitosti sistema odjav in prijav. Šola tudi ni imela vzpostavljenega sistema, s katerim bi spremljala ukrepe ravnanja z odpadno hrano, zaradi česar ni mogla prilagajati svojih aktivnosti na tem področju. Po besedah Zlate Rejc so za večjo učinkovitost sistema prijav in odjav s 1. septembrom lani uvedli elektronsko prijavo in odjavo prek e-asistenta. Vodja šolske prehrane je upoštevala tudi očitke glede priporočene pogostosti živil iz posameznih skupin živil. Na jedilnik so zato pogosteje uvrstili ribe in zelenjavo, ob čemer pa ugotavljajo, da učenci prav teh živil ne jedo in je posledično več odpadkov, je

opozorila Zlata Rejc. »Vodja šolske prehrane vsako leto izvede anketo o zadovoljstvu med učenci četrtega in sedmega razreda in njihovimi starši. Želje, ki jih izrazijo tako učenci kot tudi starši, skušamo upoštevati glede na zmožnosti. Šolska kuhinja je premajhna za tako veliko število obrokov, kot jih kuhamo, to je več kot petsto obrokov, poleg tega pa je zastarela in bi bila nujno potrebna obnova, čemur je pritrnilo tudi računsko sodišče.«

V šoli si po besedah Zlate Rejc prizadevajo z različnimi dejavnostmi spodbuditi zdravo prehranjevanje in kulturo prehranjevanja, ob tem pa priznava, da so stori- li premalo za obvladovanje, zmanjševanje in preprečevanje ostankov hrane. »V novembru in decembru je vodja šolske prehrane spremljala učence, ki so v podaljšanem bivanju in na kosilu. Iz pregleda teh dveh mesecev je jasno razvidno, da zelo malo učencev poje celo kosilo. Ne marajo solat, zelenjave, rib in enolončnic,« je razložila Zlata Rejc in dodala, da v šoli lahko marsikaj storijo glede spodbujanja zdrave prehrane, vendar pa bodo največ dosegli, če bodo k temu pristopili tudi starši z domačo vzgojo.

Odkrili spominsko ploščo

Pokojni Janez Markelj iz Ljubnega je bil prvi, ki so mu zgornjegorenjski teritorialci pred skoraj tremi desetletji zaupali v hrambo orožje, ki ga je hotela prevzeti jugoslovanska armada.

MARJANA AHAČIČ

Ljubno – Tik pred koncem preteklega leta so v Ljubnem odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer je bilo prvo tajno skladišče Teritorialne obrambe na Zgornjem Gorenjskem. Devet kosov ostrostrelnih pušk in več kot tri tisoč kosov streliva je na svoji domačiji hranil Janez Markelj, po domače Stotnekov, v Ljubnem.

»Maja 1990 smo se pripravljali na ostrostrelsko tekmovanje, ki ga je Republiški štab Teritorialne obrambe organiziral vsako leto na strelišču v Crngrobu pri Škofji Loki.

Janez Koselj in Boštjan Soklič ob novo odkriti spominski plošči / Foto: Gorazd Kavčič

Radovljiški in jeseniški teritorialci smo imeli priprave za tekmovanje v peskopu v Ljubnem, kjer se je

bilo mogoče usposabljeni za streljanje na razdalji tristo metrov in več,« je pojasnil Janez Koselj, predsednik

zgornejgorenjskega združenja veteranov vojne za Slovenijo. »Ker je ravno v tem času prišlo do zloglasnega povelja, da morata vsa oborožitev in strelivo pod nadzor JLA, smo se odločili, da se tekmovanja ne udeležimo. Devetih ostrostrelnih pušk in streliva tako nismo predali nazaj v svoje skladišče v Radovljici, pač pa zaupali v hrambo žal že pokojnemu Janezu Marklju, po domače Stotnekovemu, iz Ljubnega pri Podnartu. Janez Markelj je orožje in strelivo čuval od 1. junija 1990 do 15. julija 1991, ko smo ga dodelili ostrostrelcem posebne diverzantske skupine pod vodstvom Boruta Kordeža.«

Spominsko ploščo hranitelju orožja v Ljubnem sta odkrila Janez Koselj in radovljiški župan Ciril Globočnik, na slovesnosti je bil tudi novi predsednik sveta KS Ljubno Boštjan Soklič.

Razdelili sredstva na javnih razpisih

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – V Cerkljah so podelili sredstva na javnih razpisih za ohranjenost in spodbujanje kmetijstva ter pospeševanje razvoja gospodarstva in turizma v občini. Na razpis za ohranjanje in spodbujanje kmetijstva v Cerkljah je

prispelo 52 vlog, od katerih so eno zavrgli, ker ni bila oddana pravočasno, dve pa zavrnili, ker je predlagatelj za isti ukrep oddal tri popolnoma enake vloge. Skupno so za štiri ukrepe podelili razpisanih 57 tisoč evrov, skupna vrednost vseh vlog pa je znašala nekaj čez 109 tisoč

evrov. Največ prijavljenih je kandidiralo za sredstva za pomoč pri naložbah v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo.

Na razpis za pospeševanje razvoja gospodarstva in turizma v občini je prispelo 39 vlog. Kot neutemeljene so bile zavrnjene tri, po

pritožbi in ustreznem dopolnilu pa so enemu vlagatelju ugodili. Občina je za štiri ukrepe razpisala skupaj 160 tisoč evrov sredstev, vrednost vseh vlog pa je znašala slabih 118 tisočakov. Nerazdeljenih sredstev je torej ostalo za dobrih 42 tisoč evrov. Največ prijaviteljev je kandidiralo za sredstva za spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj.

ŠOLSKI CENTER
ŠKOFJA LOKA

Svet Šolskega centra Škofja Loka razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTOR/-ICA
ŠOLSKEGA CENTRA ŠKOFJA LOKA

Kandidat/-ka mora izpolnjevati splošne in posebne pogoje, skladno z zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS, številka 16/07, 36/08, 58/09, 64/09, 65/09, 20/11, 40/12-ZUJF in 57/12-ZPCP-3D), in sicer:

- imeti mora ima izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje,
- imeti mora najmanj pet let izkušenj,
- imeti mora opravljen ravnateljski izpit.

Kandidat/-ka se za razpisano mesto prijavi s pisno prijavo. K prijavi mora obvezno priložiti:

- program vodenja zavoda,
- dokazilo o izobrazbi,
- dokazilo o ravnateljskem izpitu ali izjavo, da si ga bo pridobil/-a v enem letu po začetku mandata,
- dokazilo o delovnih izkušnjah,
- potrdilo, da ni bil/-a pravnomočno obsojen/-a zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev,
- potrdilo, da ni bil/-a pravnomočno obsojen/-a zaradi kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost in
- potrdilo, da ni v kazenskem postopku oziroma zoper njega/njo ni vložena pravnomočna obtožnica.

Kandidati/-ke morajo imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda.

Izbrani/-a kandidat/-ka bo imenovan/-a za pet let, začetek dela bo 15. 5. 2019 oziroma v skladu s sklepom imenovanja.

Pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in programom vodenja šole naj kandidat/-ka pošlje v **15-ih dneh** po objavi razpisa v zaprti ovojnici s pripisom »**Za razpis direktorja/direktorice**« na naslov: **SVET ŠOLSKEGA CENTRA ŠKOFJA LOKA, PODLUBNIK 1 B, 4220 ŠKOFJA LOKA**

Kandidati/-ke bodo prejeli/-e pisno obvestilo o imenovanju v zakonitem roku.

Vidiš neposredne učinke svojega dela

Tine Radinja, novi župan Škofje Loke, v lokalni politiki ni nov obraz. V minulih osmih letih je bil občinski svetnik in podžupan, zadolžen za področje družbenih dejavnosti, sodeluje tudi pri organizaciji športnih prireditev.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Novi prvi mož Občine Škofja Loka je Tine Radinja, 38-letni diplomirani filozof, ki ima družino (partnerico Nino in dva sinova, stara pet in sedem let) in vse življenje živi v Škofji Loki. V pogovoru pove, da je zrasel z mladinskimi organizacijami. Od otroštva je bil pri tabornikih, kjer je pozneje prevzel različne naloge, od načelnika in starešine škofjeloškega odreda do članstva v izvršnem odboru nacionalne taborniške organizacije in svetovne skavtske organizacije, kjer je bil njihov predstavnik v Bruslju. Organiziral je tudi svetovno skavtsko konferenco v Portorožu. Dolgoletnega prostovoljca in mladinskega aktivista v slovenskih mladinskih organizacijah je pot privedla do mesta predsednika Evropskega mladinskega foruma v Bruslju, največje mladinske organizacije na svetu.

Pozneje je poklicno delal za Svetovno banko za obnovo in razvoj, pretežno v severni Afriki, kjer je za različne države sodeloval pri oblikovanju politik na področju civilne družbe, mladih, starejših ... Ko si je ustvaril družino, se je odločil, da ne bo več toliko potoval in bo več doma. Največji presek se je zgodil, ko mu je leta 2010 prenehal mandat predsednika Evropskega mladinskega foruma, tisto leto je bil tudi izvoljen za občinskega svetnika, postal je tudi podžupan. Poklicno pa se je nato ukvarjal z izobraževanjem in svetovanjem organizacijam in podjetjem. Med zanimivejšimi, pravi, je bilo mlado škofjeloško podjetje Optiweb.

Na občinski ravni se je ukvarjal s področjem družbenih dejavnosti in skrbel za razvoj izobraževanja, športa, kulture in socialnih programov. Zadolžen je bil za pripravo strategije Škofje Loka 2025+, ki je postala temeljni

dokument razvoja občine. Vključen je v delovanje številnih društev, sodeluje pri organizaciji športnih dogodkov. Dejstvo, da se je z mednarodnega prizorišča spustiti na lokalno raven, je sprejel kot nov izziv. Mednarodne izkušnje so dragocene, utrdijo ti kožo, hkrati pa se je tudi lepo vrnilo, kajti v lokalni skupnosti v večji meri vidiš neposredne učinke svojega dela, pravi Tine Radinja. Če pa le pišeš različne dokumente, ki potem več let obležijo v predalih ministrstev, je to manj osrečujoče in iz preteklosti ima tudi tovrstne izkušnje. »Na lokalni ravni pa je vse zelo oprijemljivo, vsak dokument ima zelo konkretne posledice, pa naj gre za odlok o vodi in komunalni ali pa o podelitvi priznanj,« razmišlja Tine Radinja. O načinu življenja doma ali na tujem pa pravi: »Najlažje je sedeti doma in premlevati, kako je na tujem vse boljše. Če imaš izkušnjo iz

tujine, pa lahko realno oceniš, da je življenje doma zelo dobro, tako v smislu kakovosti življenja kot odnosov. Vidiš, kaj pomeni socialna mreža nekega mesta in kaj pomeni biti vključen vanjo ali pa živeti kot tujec nekje drugje, kjer imaš lahko zelo dobro plačo in položaj, nimaš pa odnosov.«

Tinetu Radinji pomemben del življenja predstavlja tudi šport. Rad se ukvarja z vsemi športi v naravi, sodeluje na daljših trail tekih, v triatlonu, spremlja sestro na njenih tekmovanjih. Šport je tudi protiutež stresu, zato si zanj vselej vzame čas. Vse je v prioritetah, pravi, in v trikotniku delo – družina – šport mora vladati pravo razmerje, če naj vse troje dobro deluje. Zadnjih sedem let je vključen tudi v organizacijo športnih dogodkov. »Pomembno je v naše okolje pripeljati ljudi od drugod in jim pokazati, kaj vse ponujamo v Škofji Loki, med drugim tudi

Tine Radinja je 20. decembra prisegel kot novi škofjeloški župan. / Foto: Tina Dokl

odlične pogoje za tek, kolesarjenje in druge športe v naravi. To mi je bila ambicija pri

organizaciji športnih dogodkov, ki smo jih doslej izpeljali že kar nekaj.«

Energičen, pozitiven in delaven

Tako se opiše Rok Roblek, novoizvoljeni župan Preddvora, ki je pri devetindvajsetih letih najmlajši slovenski župan.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – »Sem zelo energičen, delaven entuziast, pozitivno naravn, ki vedno stremi k rešitvi problema,« o sebi pravi Rok Roblek, ki je po novembrskih lokalnih volitvah postal župan Občine Preddvor. Z 29 leti je najmlajši slovenski župan, nikakor pa ni brez izkušenj. Te je v preteklosti pridobil na področju kmetijstva, tako v mladinskem sektorju kot na poklicnem področju, ima tudi vrsto mednarodnih izkušenj. »Od leta 2011 do 2014 sem vodil Zvezo slovenske podeželske mladine, bil član Sveta za kmetijstvo in podeželje pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter bil član Strokovnega odbora za socialno varnost, kmečko družino, kmetice in podeželsko mladino pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. V letih 2012 do 2014 sem bil voljeni član glavnega odbora Rural Youth Europe (Evropske podeželske mladine, op. a.) Obenem sem bil s strani slovenskih mladih kmetov imenovan za pogajalca ob reformi skupne kmetijske politike

za programsko obdobje od 2014 do 2020,« je zapisal v svoji predstavitvi pred volitvami.

Rok je doma z velike Mešanove kmetije v Bašlju, kjer z ženo in polletnim sinom Oskarjem še vedno živi in tudi poprime za delo. Od otroštva si je želel postati veterinar, za kar ga je navdušil mamin nekdanji sosedek Rok Lombar. Končal je Osnovno šolo Matije Valjavca v Preddvoru in gimnazijo v Kranju, ob vpisu pa mu je ob veliki omejitvi tisto leto za veterino zmanjkala ena sama točka in je tako nanese, da se je vpisal na študij agronomije. Pozneje je študij nadaljeval na podiplomski stopnji in si pridobil naziv magister inženir agronomije. Vmes se je vpisal na vzporedni magistrski študij managementa in piše magistrsko nalogo s področja gošpodarstva in mednarodne diplomacije. K njegovim lastnostim bi tako lahko dodali tudi, da je studiozen in tudi zelo ambiciozen. Med študijem se je začel vključevati v delo podeželske mladine od lokalne do mednarodne ravni. »Življenje mi je ob tem prineslo čisto druge

Rok Roblek, najmlajši župan v Sloveniji / Foto: Tina Dokl

dimenzije dela nevladnih organizacij in mladinskega sektorja, veliko je bilo dela v tujini in v okviru tega delovanja je bilo več pomembnih dosežkov na področju kmetijske politike mladih,« o svojih izkušnjah pri tem pravi Rok Roblek. Že od mladih nog se je Roblekovala družina vključevala tudi v razne prostovoljske aktivnosti v domačem kraju, tudi sam je aktivno deloval pri turističnem društvu. Poklicno pa je do volitev delal kot višji

svetovalec na ministrstvu za kmetijstvo.

Tudi v lokalni politiki ni novinec. V minulem mandatu je bil namreč izvoljen za občinskega svetnika, sodeloval je v nekaterih občinskih odborih. Pred letošnjimi volitvami je s somišljeniki osnoval listo Naš Preddvor. Njeni člani so na volitvah dobili največ mest v občinskem svetu, Rok Roblek pa že v prvem krogu tudi največ volilnih glasov za mesto župana. V volilni kampanji

so prejšnjemu občinskemu vodstvu priznavali zasluge za dosedanji razvoj občine in nameravajo tudi nadaljevati glavne še nedokončane projekte, obenem pa obljublajo nove metode in svež pristop k delu občine. Pri delu na lokalni ravni bo Rok Roblek »unovčil« svoje mednarodne izkušnje. Pravi, da bo skušal s svojim poznavanjem nacionalnih in mednarodnih sfer v Preddvoru privabiti nove investicije in evropska sredstva.

Nagrada pedagoginji iz Komende

Ljubljana – Med 15 letošnjimi dobitniki študentskih Prešernovih nagrad Univerze v Ljubljani je tudi Ana Potočnik iz Križa pri Komendi. Specialna in rehabilitacijska pedagoginja, ki je sicer zaposlena na Osnovni šoli 27. julij v Kamniku, je nagrado prejela za magistrsko delo z naslovom Subjektivna ocena kakovosti življenja žensk z multiplo sklerozo, ki ga je zagovarjala pod mentorstvom dr. Tjaše Filipčič in somentorja Janeza Jermana na ljubljanski Pedagoški fakulteti. Rezultati raziskave iz njene magistrske naloge so pokazali, da bi osebe z multiplo sklerozo potrebovale tudi pomoč in podporo specialnih pedagogov.

Sredstva Eko sklada za dvorano

Mengeš – Eko sklad in Občina Mengeš sta sklenila pogodbo o izplačilu nepovratne finančne spodbude za gradnjo večnamenske telovadnice, ki jo bodo v Mengšu začeli graditi poleti. Občina Mengeš je tako upravičena do slabih 845 tisoč evrov. V skladu z odločbo, ki so jo prejeli na občinski upravi, bo znesek izplačan v šestdesetih dneh po prejemu in preveritvi vseh zahtevanih dokazil o zaključku naložbe, ki bo sicer predvidoma stala okoli 3,3 milijona evrov.

Brezdomci imajo eno najlepših zavetišč

V desetih letih je zavetišče za brezdomce, ki je v Kranju na Sejmišču 4, ponudilo streho nad glavo okoli sto petdesetim brezdomcem, v hiši pa pomoč in toplo besedo najdejo tudi odvisniki.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Pred kratkim so na Sejmišču 4 v Kranju zabeležili desetletnico delovanja Zavetišča za brezdomce Kranj. Hkrati je decembra minilo tudi deset let od selitve programov razdelilnice hrane, Centra za pomoč, terapijo, socialno rehabilitacijo in reintegracijo zasvojenih ter stanovanjske skupine Katapult v prostore na Sejmišču.

»Pred desetimi leti je padla odločitev, da hiši, ki je bila potrebna obnove, damo nov program. V Kranju in na Gorenjskem takrat ni bilo zavetišča za brezdomce, zato smo se odločili, da

del tega objekta namenimo brezdomcem, del pa Centru za odvisnost. Oba programa sedaj tukaj uspešno delujeta in mislim, da imamo enega najlepših zavetišč za brezdomce, prav tako pa tudi zelo dobro vodstvo, ki skrbi za dom. Prepričana sem, da bo tako tudi naprej,« je ob priložnostni slovesnosti, ko so upihnili deset svečk na torti, povedala vodja Urada za družbene dejavnosti Nada Bogataj Kržan. Zbrane na priložnostni prireditvi je pozdravila tudi v. d. direktorice Centra za socialno delo Gorenjske Urška Repar Justin in povedala, da je ponosna, da so se pogumno lotili različnih programov,

ki jih izvajajo na Sejmišču 4, tudi za prihodnost je ideja za programe še zadosti.

V desetih letih okoli sto petdeset uporabnikov

Začetkov delovanja zavetišča se je spomnil tudi pomočnik direktorice Marjan Podbevšek. »Mineva deset let, odkar smo se z Mestno občino Kranj dogovorili glede zavetišča, nato pa smo tudi na državnem razpisu uspeli dobiti sredstva za delovanje zavetišča. Najprej smo v naše zavetišče nastanili prve štiri uporabnike, trenutno jih je med dvajset in 22. Kapaciteta zavetišča je 24 ležišč, največ uporabnikov pa je bilo na vrhuncu krize, in sicer kar 31. Takrat smo uporabili vsa pomožna ležišča in tudi dnevno sobo. V vseh desetih letih se je zvrstilo okoli sto petdeset uporabnikov. Nekateri so bili tukaj nekaj dni, drugi pa več let,« je povedal Podbevšek ter poudaril, da so težave

Pred kratkim so v zavetišču za brezdomce na Sejmišču 4 ob desetletnici pripravili priložnostno slovesnost. / Foto: Tina Dokl

uporabnikov navadno kompleksne. Tako se težko spet postavijo na noge in si uredijo streho nad glavo. »Mislim, da finančne težave niso osnovni problem naših uporabnikov. Težave so navadno tudi glede sorodnikov in prijateljev, tem se pridružijo še

težave z legalnimi in ilegalnimi drogami, psihične težave, starostne težave ...« našteva Marjan Podbevšek in pravi, da jim pri vsem tem pomagajo v zavetišču, ki ga vodi Romina Purič.

V hiši na Sejmišču 4 namreč že deset let izvajajo

različne programe za odvisnike, poleg tega pa je v zgornjih prostorih tudi tako imenovana stanovanjska skupina. Prav tako je del stavbe razdelilnica hrane, ki jo v celoti financira Mestna občina Kranj, dnevno pa razdelijo okoli devetdeset toplih obrokov.

Pomoč s hrano zadnjih pet let na pobudo Lions kluba Brnik in Župnijske karitas Kranj Šmartin zagotavljajo tudi s programom Viški hrane, saj na Vodopivčevi ulici razdeljujejo donirano hrano iz trgovskih centrov za okoli petdeset družin oziroma okoli sto trideset posameznikov.

Dober odziv na nočni avtobus

Odziv na testne nočne avtobusne prevoze v veselem decembru je bil zelo dober, ugotavljata organizatorja Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj in CIPRA Slovenija.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V Centru za trajnostni razvoj podeželja Kranj (CTRP) in CIPRA Slovenija so zelo zadovoljni z odzivom na decembrsko akcijo, ko so dva konca tedna testno izvedli organizirane nočne prevoze z avtobusi, s katerimi so preverjali potrebe in možnosti za redno uvajanje nočnih prevozov, zlasti za mlade, ob koncih tedna in posebnih dogodkih, kot so bili tudi v veselem decembru. »Pred vsem drugi konec tedna sta bili vožnji dodobra polni, izredno dober odziv pa je akcija doživela tudi na družbenih omrežjih in med lokalnimi akterji,« so sporočili iz CTRP Kranj.

Organizirane nočne prevoze so v nočeh na 16. in 22. december izvedli v okviru projekta Naj te zapelje zelena mobilnost, ki ga CIPRA Slovenija in

CTRP Kranj na območju osrednje Gorenjske oz. vplivnem območju mesta Kranj izvajata od jeseni. S projektom, ki ga sofinancira ministrstvo za okolje in prostor iz sredstev podnebnega sklada, želita z inovativnimi organizacijskimi, promocijskimi in izobraževalnimi ukrepi promovirati in izboljšati zasedenost ter s tem izkoriščenost potenciala obstoječe mreže javnega potniškega prometa.

V decembrski akciji so v dveh nočeh organizirali štiri avtobusne prevoze, po dva na noč. Nočni avtobus je povezal Kranj s Šenčurjem, Cerkljami, Preddvorom, Kokrico, Naklim ter naselji ob omejeni trasi. Prevoz je bil brezplačen, še posebno močno obveščanje pa je potekalo na družbenih omrežjih, sta sporočila organizatorja: »Tu so se zelo

dobro odzvali in k obveščanju pripomogli gostinci oziroma organizatorji kulturno-zabavnih dogodkov v Kranju ter tudi vsa mladinska društva in lokalne turistične organizacije na območju. Še močnejši in tudi zelo pozitiven je bil na medmrežju (npr. na Facebooku) odziv posameznikov.« Navkljub dobremu odzivu na spleto so prvo noč (na 16. december) z obema vožnjama prepeljali le peščico potnikov, precej bolje pa je bilo v noči na 22. december, ko sta bila avtobusa na obeh linijah dodobra polna in je bilo samo uradno evidentiranih udeležencev skoraj 45.

S testno izvedbo nočnih voženj sta partnerski organizaciji projekta dobili veliko praktičnih informacij in izkušenj ter tudi izredno pozitivno motiviranost za nadaljevanje

aktivnosti. Že zdaj je mogoče reči, da bi bili nočni prevozi zaželeni in potrebni vsaj za večje tradicionalne dogodke v Kranju, ugotavljajo v CTRP in razmišljajo, da bi lahko tokratni polkrog razdelili na dve krajši trasi, ki bi jih prevzela manjša avtobusa, s čimer bi skrajšali čas potovanja za potnike ob koncu trase. »Tudi z namenom predstavitve vseh teh novih izkušenj in iskanja optimalnih in dolgoročnih rešitev bo v začetku leta 2019 izveden širši posvet na temo nočnih prevozov ter o mladih in javnem potniškem prometu. Na njem se bodo srečali in o tem pogovorili mladi iz osrednje Gorenjske ter predstavniki vseh pomembnejših akterjev za trajnostno mobilnost – občine, ministrstva, prevozniki, nevladne organizacije, gostinci ...« so sporočili.

Območje Zgornjega Brnika razširili

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Cerkljanski občinski svetniki so sprejeli odločitev, da se območje vasi Zgornji Brnik razširi na celotno območje letališke

poslovne cone, kar pomeni, da bodo vsem novozgrajenim stavbam na tem področju lahko dodelili hišne številke z enotnim naslovom Zgornji Brnik. Območje cone se namreč razteza

čez območje vasi Praprotna Polica, Vašca, ter Zgornji in Spodnji Brnik, zaradi česar bi novozgrajeni objekti lahko nosili hišne številke štirih različnih vasi. Na račun povečanja naselja Zgornji

Brnik so se tako zmanjšala območja naselij preostalih vasi. Ker sprememba ne posega na obstoječe poseljeno območje, se naslovi stavbam v naseljih ne bodo spremenili, prav tako bodo tudi vse obstoječe stavbe na območju letališča obdržale obstoječe hišne številke in naslove.

Imenovali predstavnika občine

Cerklje – Cerkljanski občinski svetniki so na zadnji seji za člana skupščine javnega komunalnega podjetja Komunala Kranj imenovali občinskega svetnika, sicer pa podjetnika Andreja Kosca. Občinski svet pa je potrdil tudi Simono Vodlan, sicer višjo svetovalko na cerkljanski občinski upravi, ki bo junija nastopila mandat kot članica sveta zavoda Osnovnega zdravstva Gorenjske.

Hotel ALMRAUSCH
Das persönliche 4-Sterne-Genusshotel

V Bad Kleinkirchheimu na avstrijskem Koroškem takoj zaposlimo

2 natakarja m/ž

(2 Chef-de-Rang)

Delo poteka 48 ur na teden - 6 dni, mesečna plača 1.700,00 EUR neto ali 40 ur na teden - 5 dni, mesečna plača 1.500,00 EUR neto.

Po želji vam nudimo tudi zelo ugodno bivanje in brezplačno oskrbo.

Pričetek dela takoj!

Prosimo, javite se nam v nemščini po e-pošti na hotel.almrausch@aon.at ali po telefonu **+43 4240 8484**.

Hotel Almrausch Josef Juritz e.U.
www.genusshotel-almrausch.at
Bad Kleinkirchheim - Avstrija

Premiera filma Kako postati pisatelj

IGOR KAVČIČ

Kranj – V torek, 8. januarja, ob 19. uri, bo v Koloseju De Luxe Kranj predpremiere neodvisnega slovensko-škotskega celovečernega prvenca režiserja Kranjčana Ireneja Vida Bošnjaka z naslovom *How to Be a Writer* (Kako postati pisatelj). Gre za prvo slovensko-škotsko koprodukcijo, ki že dosega dobre rezultate na festivalih po vsem svetu. Nastal je pod okriljem Zavoda Art Party Kranj in blagovne znamke IRE Studios. Film je črna komedija z elementi romance in trilerja. Mladi škotski pisatelj Mike pride v Slovenijo, da bi se soočil s svojo komično pisateljsko blokado. Sprememba okolja mu pri pisanju ne pomaga, zato se odloči, da bo sledil navdihom na portalu You Tube Kako postati pisatelj. Kljub dobrim idejam iz videa ugotovi, da bo moral za dosegajo pravih rezultatov zapustiti udobje stanovanja in se odpraviti v mesto.

Med raziskovanjem spozna domačinko Anjo, s katero skupaj odkrivata imaginarni svet. A zgodba se ne konča dobro, mejo med realnostjo in zgodbami zabriše kri. Srečanje filma je potekalo v Ljubljani, Kranju in Celju.

Sredstva za film je ekipa zbrala s pomočjo kampanje crowdfunding, zaradi precej manjših finančnih sredstev, ki jih imajo na razpolago primerljivi filmi, pa so pri filmu sodelovali študenti, ki so si želeli nabirati filmskih izkušenj. V filmu osrednji vlogi igrata Paul Hernes Barnes in Urška Klajn, nastopijo pa še Primož Držanič, Jaka Šuštar, Domen Valjavec, Anka Eržen, Savin Svit Bošnjak, Urh Pirc, Črtomir Potočnik, Matija Drobniak, Jerneja Primožič, Aljaž Peternel, Sara Grižon in Ines Nabernik. Producent, režiser in scenarist je Irenej Vid Bošnjak, scenografa Gašper Okršlar in Lara Štefančič, kostumograf pa Uroš Topič.

Filmski večer o skupini Buldožer

Kranj – V sredo, 9. januarja, ob 19. uri, bo v dvorani Mestne knjižnice Kranj filmski večer, na katerem bodo predvajali film *Buldožer – Pljuni istini u oči* (Pljuni resnici v oči) o legendarni skupini Buldožer. V dokumentarcu Varje Močnik člani skupine Buldožer, njihovi prijatelji in oboževalci obujajo spomine. Njihova pričevanja se prepletajo s fiktivnimi prizori, slikovnim materialom s plošče, arhivskim gradivom in animacijami. Iz vsega skupaj je nastal svež in surrealističen film, ne samo o legendarnem albumu, ampak tudi o aktualni družbi in času. Film je prejemnik nagrade vesna za posebne dosežke na dvajsetem Festivalu slovenskega filma. Ogledu bo sledil pogovor s scenaristom Igorjem Bašinom.

Koncert pevskega zbora Vivo

Jesenice – Jutri, v soboto, 5. januarja, ob 18. uri bo v cerkvi sv. Lenarta na Jesenicah koncert pevskega zbora Vivo pod vodstvom Janje Hvala. Orgle in klavir bo igrala Špela Torkar.

Abstrakcija s kvadratom

V Galeriji Pogled, ki deluje v okviru Galerije Miha Maleš v Kamniku, se z razstavo *Razmišljanje o kvadratu* predstavlja mlada likovna ustvarjalka Katja Sorta.

IGOR KAVČIČ

Kamnik – Mlada likovnica Katja Sorta, doma iz vasi Kodreti pri Štanjelu, v tem šolskem letu na Oddelku za likovno pedagogiko na Pedagoški fakulteti v Ljubljani zaključuje dodiplomski študij s področja abstraktne risbe. Med študijem je pod mentorstvom docenta Andreja Brumna Čopa začela delati kot demonstratorica za Galerijo UL PEF, kjer je še vedno aktivna. Doslej se je predstavila na več skupinskih razstavah, ta čas pa se prvič samostojno predstavlja v Galeriji Pogled. Kot poudarja vodja galerije umetnostna zgodovinarica Saša Bučan, v njej razstavljajo tako mlajši avtorji kot že uveljavljeni umetniki, ki pa so predvsem mladi po vsebini. Tako galerijski svet vsako leto na priporočilo mentorjev na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje oziroma Pedagoški fakulteti ponudi razstavišče enemu izmed mladih avtorjev študentov. Tokrat je to prav Katja Sorta, ki je dve seriji slik naslovlila za *Razmišljanje o kvadratu*.

Katja Sorta zase pravi, da ji je geometrična abstrakcija pisana na kožo, ker uteleša red, natančnost, doslednost in meditacijo ter da je preko »miselne blokade«, ki nastaja zaradi navezanosti na realni svet, treba slediti notranji intuiciji in meditativno zarisati nepredmetne oblike ter jih nato skonstruirati v osmišljeno formo. Njen cilj

V Galeriji Pogled se na svoji prvi razstavi predstavlja mlada umetnica Katja Sorta. / Foto: Igor Kavčič

je ustvariti »čisto« abstrakcijo, ki bo nastala izhajajoč iz ideje črnega kvadrata, ki jo je v svet likovnega pred več kot stotimi leti vnesel Kazimir Malevič. Prav njegova slika Črni kvadrat je postala ne le sinonim za umetnika, ampak uvertura v novi izem – suprematizem. Ta je stopil na do tedaj znano umetnost, pohodil jo je s svojo enostavnostjo, prečiščenostjo.

Mlada umetnica se predstavlja s serijo risb z ogljem, ki so nastale v povezavi z diplomskim delom *Meditacija o ideji črnega kvadrata*, drugi del razstave – slike v tehniki akril na platnu – so nastale v letu 2018. »Ko sem videla razstavni prostor, me je ta spodbudil, da sem prav za to razstavo pripravila še serijo platen, ki prav tako sodijo

v koncept geometrične abstrakcije,« pove Katja Sorta, vesela svoje prve likovne razstave. Platna naslavlja in oštevilči za Krajine, pri čemer se želi izogniti razmejitvi nebo – zemlja. Ob tem predvsem iz tehničnega vidika uporablja tudi priročnejši kolaž. Kolažirane barvne zapise ustvarja s prepletanjem, spajanjem posamičnih barvnih, vertikalno potujočih trakov. Barvno se giblje v prečiščenih hladnih tonih modre, zelene in sive.

»Najprej naredim osnovno kompozicijo, v nadaljevanju pa dodam še drugi plan, ki bo prostorsko za prvo kompozicijo. Prvotno kompozicijo potem še enkrat prebarvam, da dobim dodatno globino in s tem še tretjo dimenzijo v praznih

prostorih. Osnovna dimenzija je seveda kvadrat, moja želja pri tem pa je ustvariti čisto geometrično abstrakcijo,« še pove Katja Sorta.

»V delih Katje Sorta se izpostavlja raziskovalni moment tako v smeri barve in njene čistosti kot tudi v raziskovanju kvadrata kot vodila, iz katerega Katja ustvarja številne variacije v svojih študijskih risbah. V obeh primerih slikarkina dela nakazujejo/izpostavljajo dva pomembna elementa, gradnika tega likovnega jezika – črto in čisto barvo oziroma njun vnaprej jasno določen medsebojni odnos,« še dodaja Bučanova; da se Katjin likovni jezik uspešno osvojava subjektivnega in postaja vse bolj univerzalen. Razstava bo na ogled do 15. februarja.

V kovček se ne gleda

Pred iztekom preteklega leta so v Stolpu Škrlovec krstno uprizorili igro *Kovček* avtorja Iztoka Alidiča in v režiji Domija Vrezca.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Tudi tokrat produkcijo podpisuje Kulturno društvo Figura, igro *Kovček* ali kriminalno orgastično misterijo, kot jo podnaslavlja avtor besedila Iztok Alidič, pa je režiral Domi Vrezec. Oba prekaljena gledališnika že dolga leta tketa tovariško ustvarjalno kolaboracijo in se, kot pravi Vrezec, prav zato, ker imata popolnoma različne poglede na življenjski svet, tako imenitno dopolnjujeta.

V predstavi gre za zgodbo o razseljeni družini Taškar (taška bi lahko bila pogovorno manjša sestra od

kovčka). Mati je storila samomor, pobegli oče pa naj bi bil član skrivnostne – kdo bi vedel, mogoče tudi morilske – prostozidarske lože v obliki Organizacije. Tu sta še sinova Drina, ki je transvestit, in njegov mlajši brat Šarko. Osrednji element predstave pa je pravzaprav kovček. Vseskozi je govora o tem skrivnostnem kosu potovalne garderobe, iz katerega se vselej posveti zoprna zelena svetloba, kot nekakšna radiacija, ki na različne odpiralce različno vpliva. Običajno je razliko pogubo. Kot da v kovčku počiva kazen za vse, ki preveč sprašujejo ... in še večja kazen za vse tiste, ki se

delajo, kot da za vsem skupaj stoji nekaj večjega!

Dogodki v pričujoči drami časovno in prostorsko preskakujejo, tako da mora gledalec pravzaprav reševati labirint ali šarado dogajanja, da se končno dokoplje do Resnice. Če prej seveda ne gledamo preveč v kovček. Končno rešitev poskušamo najti sami. Skoraj polovico igre odrski prostor izpolnjujeta izvrstna Uroš Brankovič in Ajdin Huzejrovič (brata Drina in Šarko). Uspešno zmoreda previhariti vsa raznolika čustvena stanja in vse njune zapletene odrske pojavnosti. Ansambel dopolnjujeta tudi tekstopisec

V besedilno zahtevni predstavi sta odlična odrska brata Ajdin Huzejrovič in Uroš Brankovič.

in režiser, prvi kot Otto Taškar, oče obeh bratov, drugi kit starinar Robo Rebolj, ki je prenašalec »virusa kovček«. Tu je še stalna članica KD Figura Tadeja Zgaga, v predstavi preminula mama, ekipo pa zaključujeta bolniški sestri oziroma agentki

Organizacije Martina Rus in Tatiana Tataurova, slednja tudi lektorica za ruski jezik. V uvodu med drugim tudi zapojeja Internacionalo.

Kot je zapisano v gledališkem listu, pričujoča gledališka predstava potrjuje dosedanje repertoarno

usmeritev kranjskega inovativnega gledališča KD Figura, ki vztraja v iskanju novih gledaliških izrazov in novih form. Kot pravi Vrezec, bosta v tekoči sezoni z Alidičem tudi zamenjala vlogi, saj bo slednji režiral Vrezčev avtorski tekst *Izhod*.

Po bolezni do dveh naslovov

Za Roka Tršana je bilo pred sezono v biatlonskih vrstah slišati, da je hiter, dobro pripravljen, česar pa na tekmah svetovnega pokala ni pokazal. Pretekli teden je postal dvakratni biatlonski državni prvak. Spregovoril je o tem, kaj je šlo na začetku sezone narobe, in o ciljih za naprej.

MAJA BERTONCELJ

Rudno polje – Pretekli konec tedna so se na Pokljuki biatlonci pomerili za naslove državnih prvakov. Tako v sprintu kot na zasledovanju je bil najboljši Rok Tršan (TSK Logatec). V sprintu je bil drugi Klemen Bauer (SK Ihan) in tretji Alex Cisar (TSK Triglav Kranj), v zasledovanju sta slednja zamenjala mesti. Jakov Fak na državnem prvenstvu ni tekmoval. V ženski konkurenci je v sprintu državna prvakinja Urška Poje (SK Loška dolina), druga je bila Nika Vindišar (ŠD Gorje) in tretja Lea Einfalt (TSK Triglav Kranj), v zasledovanju pa je zmagala Nina Zdravec pred Einfaltovo in Živo Klemenčič (vse TSK Triglav Kranj). Pogovarjali smo se z dvakratnim državnim prvakom Rokom Tršanom, 26-letnim biatloncem iz Valburge pri Smledniku, članom slovenske A-representance.

Kaj vam pomenita dva naslova najboljšega v državi?

»Kar veliko, sploh ker začetek sezone ni potekal po mojih željah. Zame je bilo državno prvenstvo predvsem prvi hitri trening po bolezni, ko sem bil od tekem svetovnega pokala na Pokljuki skoraj dva tedna brez treninga.«

Kako ocenjujete nastopa?

»Streljanje mi je šlo kar dobro, tako da sem s tem zadovoljen, v tekaškem delu pa potrebujem še kakšen teden,

Biatlonc Rok Tršan je leto 2018 zaključil z osvojitvijo dveh naslovov državnega prvaka. V letošnji sezoni mu na tekmah svetovnega pokala ni šlo po željah. Upa, da bo drugače že prihodnji teden v Oberhofu. / Foto: Primož Pičulin

da pridem na zelen nivo oziroma da bom konkurenčen.«

Pred začetkom sezone, pred tekmami svetovnega pokala na Pokljuki, je bilo slišati, da ste zelo hitri. Potem ni steklo. Kje so razlogi?

»Res je. Še teden dni pred tekmami na Pokljuki sem bil res dobro pripravljen, potem pa mislim, da smo malce pretiravali s treningom, nisem imel dejansko nič počitka in sem se na tekmah na Pokljuki precej trudil, namesto da bi bil svež, kot bi moral biti. Potem sem še zbolel in bil do državnega prvenstva doma na bolniški.«
Kako izkoriščate božično-novoletni premor med tekmami svetovnega pokala?

»Zame je to obdobje med tekmami svetovnega pokala zelo pomembno, saj imam nekaj časa, da se po bolezni ponovno pripravim in poskusim dvigniti pripravljenost na nivo, kot je bila tik pred začetkom sezone. Poudarek je bil doslej predvsem na počasnem treningu, da sem se po bolezni nekoliko sestavil, do tekem pa bo treba dvigniti hitrost teka in ohraniti dobro strelsko pripravljenost.«

Kakšni so cilji za naprej? Svetovni biatlonski pokal se nadaljuje prihodnji teden v Oberhofu v Nemčiji.

»Cilji za naprej so, da se najprej dobro pripravim za tekme, nato pa si želim redno

uvrščati na zasledovalne tekme in nato med dobitnike točk svetovnega pokala.«

Na državnem prvenstvu so nase opozorili tudi mladi biatlonci in biatlonke iz mladinske reprezentance. Kako gledate na to?

»Sam sem zelo vesel, da imamo v biatlonu precej mlajših tekmovalcev, ki kažejo velik potencial. Tudi trenerja v mladinski reprezentanci Andreja Mali in Janez Marič zadnja leta odlično in predvsem načrtno delata z mladimi, kar se že pozna. Na državnem prvenstvu je bil tako Alex Cisar že drugi in tretji. Je izjemen tekmovalci in mislim, da bo še veliko dosegel.«

Uspešen začetek leta smučarskih tekačev

Kranj – V nedeljo se bo zaključila novoletna tekaška turneja Tour de Ski, ki je izjemno uspešna tudi za slovensko reprezentanco. Potem ko se je vseh šest reprezentantov v izločilne boje uvrstilo na sprintu uvodne etape, so ekipni uspeh ponovili še na novega leta dan na sprintu v Val Müstairu v Švici. Anamarija Lampič in Alenka Čebašek sta se uvrstili v polfinale. Lampičeva je bila na koncu sedma, Čebaškova pa enajsta. Katja Višnar je osvojila 14. mesto, Eva Urevc je bila 17., Vesna Fabjan, ki v izločilnih bojih zaradi natrgane stegenske mišice ni tekla, pa trideseta. Miha Šimenc je končal na 24. mestu. Po tekmi v Švici sta s turnejo nadaljevali le Lampičeva in Čebaškova.

Smučajmo Freestyle

Cerklje – Smučajmo Freestyle, nova akcija Smučarske zveze Slovenije z nalogo promocije in popularizacije smučanja prostega sloga med mladimi, bo v letošnji sezoni potekala na številnih slovenskih smučiščih. Tam boste lahko z licenciranimi trenerji, predvsem pa v družbi najboljših reprezentantov in tudi najmlajših tekmovalcev, naredili prve korake v svetu smučanja prostega sloga. Akcija je namenjena predvsem mladim od 8. do 14. leta starosti z osnovnim smučarskim znanjem. Jutri, 5. januarja, bo potekala na Krvavcu. Sledile bodo še akcije na Soriški planini (12. januarja), na Voglu (19. januarja) in v Kranjski Gori (2. februarja). Za udeležbo se je treba prijaviti.

Jeseničani v nedeljo znova doma

Jesenice – Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice bodo v Alpski hokejski ligi novo tekmo pred domačimi gledalci igrali v nedeljo, 6. januarja. Pomerili se bodo z Red Bull Hockey Juniors, tekma se bo začela ob 17. uri. Leto 2018 so zaključili z zmago v gosteh. Z o : 4 so bili boljši od ekipe EK Zeller Eisbären, včeraj pa so gostovali pri EC KAC II. Tekma do zaključka naše redakcije še ni bila končana.

Za skakalci nemški del turneje

Kranj – Smučarski skakalci tekmujejo na novoletni skakalni turneji. Za njimi sta tekmi v Nemčiji, izmed slovenskih skakalcev pa je najboljši mladi Timi Zajc, ki je bil v Oberstdorfu deveti, v Garmisch-Partenkirchnu pa osmi. Karavana se je preselila v Avstrijo, kjer bo danes tekma v Innsbrucku, nato pa še finale v nedeljo v Bischofshofnu.

Tekmovali za Pokal Kranja v kegljanju

Kranj – V Kranju je potekal 29. Pokal Kranja v kegljanju. V finalu je med moškimi zmagal Mariborčan Boštjan Zvezič pred Davorjem Sobočanom, Kranjčanom, ki tekmuje za Ljubelj Tržič, tretji je bil lanski zmagovalci Klemen Mahkovic iz Litije. Med dekletki je bila najboljša Eva Sajko iz Maribora pred Tržičanko Marijo Ahačič Premrl in Kamničanko Ireno Koprivc. Med rekreativci je bil najboljši domačin Boris Mušič pred Kamničanom Mirom Homarjem in Koprčanom Francijem Zormanom. V kategoriji slepi in slabovidni je med dekletki zmagala Marija Fras iz Celja pred Branko Zorko (Ljubljana) in Danico Padežnik (Maribor). Pri moških sta dvojno zmago dosegla domačina Marjan Žalar in Jože Lampe pred Jakobom Voduškom (Celje).

V novo leto z novim trenerjem

Članska ekipa Košarkarskega kluba Šenčur Gorenjska gradbena družba ima novega trenerja. Radeta Mijatovića je nasledil Primorec Konstantin Subotič. Prvič je gorenjskega prvoligaša vodil na sredini tekmi s Krko in se veselil zmage.

MAJA BERTONCELJ

Šenčur – Ob koncu preteklega leta je iz Košarkarskega kluba Šenčur Gorenjska gradbena družba (GGD) prišla novica o odločitvi, da Rade Mijanović ne bo več trener članske ekipe. Do sporazumne prekinitve pogodbe je prišlo po tekmi 11. kola, ko so Šenčurjani doma izgubili proti zadnjevrščenim Iliriji.

Lanska sezona je bila najuspešnejša v zgodovini kluba, saj se je Šenčur v pokalu Spar uvrstil v finale, v državnem prvenstvu pa so se

uvrstili v ligo za prvaka in bili na koncu šesti. Kot pojašnjujejo v klubu, uvodni del letošnje sezone ni bil povsem v skladu s pričakovanju, saj so v četrtfinalu pokala Spar izpadli s Šentjurjem, v državnem prvenstvu pa so leto 2018 zaključili na predzadnjem mestu. V Šenčurju imajo tako z novim letom novega trenerja. To je 37-letni Konstantin Subotič, rojeni Postojnčan, ki že več let živi v Ankaranu. Prve resne trenerske korake je naredil v Sežani (Kraški Zidar), kjer je bil pomočnik Predragu Miloviću. Po »dekliški« sezoni

v Postojni je Subotič deloval v Kopru, kjer je v drugi polovici tretje sezone pridobil nove izkušnje kot glavni trener. Leta 2009 je prestopil na južni del slovenske obale in začel ustvarjati v KK Portorož. V štirih letih se je članska ekipa prebila v prvo ligo in tam ostala štiri sezone. V zadnjem obdobju je Subotič vodil še vedno neporaženo Postojno v tretji ligi, hkrati pa bdel nad dobro generacijo starejših pionirjev in kadetov. Do dogovora s Šenčurjem je prišlo zelo hitro. »Dobil sem klic iz Šenčurja. Predstavili so mi pogled na

trenutno situacijo in hitro smo našli skupni jezik. Najpomembnejša je ekipa, klub je seveda nad vsemi. Vsi smo na isti strani in zavedati se moramo, da je pot do novih zmag možna le s skupnim sodelovanjem. Seveda nas čaka zahtevna naloga, a Šenčur ima dovolj kakovosti, le pokazati jo moramo na terenu,« pravi Konstantin Subotič, ki bo člansko ekipo Šenčurja GGD vodil do konca sezone 2018/19. Prvič je bil na klopi gorenjskega prvoligaša na sredini zaostali tekmi sedmega kola. V Šenčur so

Konstantin Subotič je trenersko pot v Šenčurju v sredo začel z zmago proti favorizirani Krki. / Foto: Gorazd Kavčič

prišli košarkarji Krke, druge ekipe na lestvici. Domačini so za začetek leta razveselili navijače in zmagali z 90 : 86 (19 : 21, 28 : 25, 24 : 17, 19 : 23). Ramo Rizvič je dal dvajset točk, prišpeval sedem skokov in pet podaj, Dino Murić in Miljan Pavkovič sta dosegla po 17 točk. Za Šenčur je bila to

peta zmaga v sezoni, šestkrat so izgubili. Na lestvici so napredovali na peto mesto. Naslednja tekma košarkarje Šenčurja čaka jutri, 5. januarja. Odhajajo na gostovanje k Rogiški. Helios Suns bodo jutri doma igrali s Hopsi s Polzele. Tekma se bo v ŠD Domžale začela ob 19. uri.

Odkupne cene mleka

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so mlekarnice novembra lani za mleko, dostavljeno v mlekarno ter s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin, plačale v povprečju 30,79 evra za sto kilogramov, kar je bilo za 14 centov ali za 0,46 odstotka več kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo

4,23 odstotka maščobe in 3,46 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 34,67 evra in je bila za 40 centov ali za 1,17 odstotka višja kot oktobra. Odkupovalci so za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin plačali povprečno 28,24 evra za sto kilogramov, cena, izračunana glede na vsebnost maščob in beljakovin v mleku, pa je znašala 32,38 evra.

Odkupna cena (v evrih/100 kg) za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin (standardna) in glede na dejansko vsebnost maščobe in beljakovin (dejanska)

Mesec	Cena mlekarn		Cena odkupovalcev	
	*standardna	*dejanska	*standardna	*dejanska
December 2012	31,00	32,56	26,56	30,71
December 2013	36,23	38,36	31,06	36,12
December 2014	32,64	34,09	27,77	31,72
December 2015	28,88	30,70	24,86	28,33
December 2016	26,84	30,01	24,15	28,18
December 2017	32,87	35,25	28,63	32,97
Julij 2018	29,99	31,96	27,34	29,78
Avgust 2018	30,33	32,15	27,74	29,89
September 2018	30,59	33,20	28,06	30,96
Oktober 2018	30,65	34,27	28,20	31,98
November 2018	30,79	34,67	28,24	32,38

Za januar jim je ostala še desetina odločb

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je lani z zbirnimi vlogami za kmetijska plačila prejela 47.204 zahtevke za izplačilo finančne podpore za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD). Do konca lanskega leta je kmetijskim gospodarstvom izdala 42.549 odločb, kar predstavlja približno devetdeset odstotkov vseh, in jim izplačala približno 36 milijonov evrov, še preostalo desetino odločb bo izdala ta mesec.

Višji prispevek države k zavarovalni premiji

Kranj – Vlada je ob koncu lanskega leta spremenila uredbo o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje osnovne kmetijske pridelave in ribištva, na podlagi katere bo zvišala sofinanciranje zavarovalne premije. Pri zavarovanju posevkov, nasadov in plodov bo sofinanciranje zvišala s štirideset na petdeset odstotkov, pri premiji za zavarovanje za bolezni živali pa z dvajset na trideset odstotkov.

Izmenjava izkušenj pri pridelavi sadik

Škofja Loka – Društvo Sorško polje bo v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi Sorškega polja, občinami Kranj, Medvode in Škofja Loka ter kooperativo Amarant pripravila v sredo, 9. januarja, ob 18. uri v OŠ Cvetka Golarja v Škofji Loki predavanje o pridelavi sadik in zelenjave skozi vse leto z uporabo novih tehnik. Predavala bo Fanči Perdih iz semenarske hiše Amarant.

Porodi in poporodno obdobje pri kobilah

Gozd - Martuljek – Kmetijska svetovalna služba in Konjenski klub Špik Kranjska Gora vabita v četrtek, 10. januarja, ob 19. uri v kulturno-gasilski dom v Gozdu - Martuljku na predavanje z naslovom Porodi in poporodno obdobje pri kobilah. Predaval bo prof. dr. Marjan Kosec.

Prihodnost: znanje in inovacije

Kmetijski inštitut Slovenije je lani praznoval 120-letnico delovanja. V prihodnje želi vso dejavnost prenesti na območje Jabel in Brda pri Lukovici.

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana – Lani je minilo sto dvajset let, odkar je tedanji ljubljanski župan Ivan Hribar podpisal listino o ustanovitvi Kmetijsko-kemijskega preskuševališča za Kranjsko, prvega predhodnika sedanjega Kmetijskega inštituta Slovenije, ki naj bi v tistih časih pospeševal kmetijstvo, da bi pridelalo več hrane. Čeprav je bilo takrat v Sloveniji še več kot tri četrtine kmečkega prebivalstva, danes pa ga je le še pet odstotkov, se vloga inštituta odtlej do danes zaradi tega ni zmanjšala, ampak se je po vsebini in obsegu dela vseskozi povečevala. Danes se kmetijski inštitut uvršča med pet največjih raziskovalnih inštitutov v Sloveniji, njegova dejavnost se navezuje na širše področje kmetijstva, ekologijo in varstvo okolja. Inštitut izvaja temeljne, aplikativne in razvojne raziskave, predpisane strokovne naloge ter laboratorijske in druge storitve, nadzira in preverja kakovost kmetijskih pridelkov in izdelkov, ki se uporabljajo v kmetijstvu, objavlja rezultate raziskovalnega, strokovnega in kontrolnega dela ter se ukvarja s svetovanjem in usposabljanjem. Zaposluje blizu dvesto sodelavcev, od tega je devetdeset raziskovalcev, med njimi pa petdeset doktorjev znanosti. »Pred nami so številni izzivi, med katerimi je

Na Kmetijskem inštitutu Slovenije so jubilej, 120-letnico delovanja, proslavili konec lanskega novembra s slovesnostjo, na kateri so podelili tudi priznanja delavcem in ustanovam, med njimi Agromehaniki Kranj. Slovesnosti sta se udeležila tudi predsednik državnega zbora Dejan Židan in ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec. Na fotografiji so prejemniki priznanj.

najpomembnejši, kako ohraniti konkurenčnost kmetov in kmetijstva ter živilsko-predelovalne industrije,« pravi direktor inštituta dr. Andrej Simončič in dodaja, da se morajo danes slovenske kmetije na skupnem evropskem trgu primerjati z avstrijskimi in nemškimi. Četudi so omejene s površinami in slabše opremljene z mehanizacijo, jim trg ne bo priznal višje cene. Prav zato je treba vlagati bistveno več znanja in sredstev, da bi, tudi z večinoma butično pridelavo, ohranjali in zagotavljali razvoj kmetijstva in podeželja. »Tehnologije v kmetijstvu izredno hitro napredujejo. Četudi Slovenija zaradi

omejenih obdelovalnih površin ne spada med kmetijsko pomembnejše države, želi na svojih površinah pridelati čim več hrane. Za doseganje višje samooskrbe s hrano je nujna čim bolj okoljsko učinkovita kmetijska pridelava, pri tem pa lahko največ pomagajo znanje in inovacije,« pravi Andrej Simončič.

Na inštitutu ugotavljajo, da pri financiranju in organiziranju razvojno-raziskovalnega dela zaostajajo za razvitejšimi državami, za premostitev razlike pa se vse bolj prijavljajo na razpise in projekte v okviru Evropske unije in širše, pri čemer je izplen pogosto slab in nepredvidljiv. »Žal

s tem prihaja tudi do nevarnosti, da bi se naši raziskovalci v težnji za pridobivanjem sredstev oddaljevali od svojega področja raziskav in da bi s tem srednjeročno in dolgoročno težko vzdrževali znanstveno odličnost na svojem področju. S tem pa bi se lahko oddaljili tudi od pričakovanih naših uporabnikov in celotne družbe,« pravi Andrej Simončič in dodaja, da v naslednjem desetletju načrtujejo na inštitutu rešitev prostorske stiske in začetek aktivnosti za prenos vseh dejavnosti na območje Jabel in Brda pri Lukovici, kjer želijo zgraditi center za potrebe raziskovalnega, strokovnega, izobraževalnega in svetovalnega dela.

Denar za naložbe in sodelovanje

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je še pred koncem lanskega leta objavilo štiri nove javne razpise, s katerimi bo za ukrepe iz programa razvoja podeželja namenilo triindvajset milijonov evrov nepovratnih sredstev.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo bo v okviru razpisa Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva z nepovratnimi sredstvi podprlo naložbe v ureditev hlevov in drugih gospodarskih poslopij ter greznice in čistilnih naprav, gradnjo objektov ter nakup in postavitve mobilnih objektov za skladiščenje živinskih gnojil ter zatesnitev odprtih lagun za skladiščenje živinskih gnojil in gradnjo kompostarn. Za sofinanciranje teh naložb bo namenilo 8,1 milijona evrov, od tega 4,6 milijona evrov fizičnim osebam ter skupinam kmetov, tri milijone

evrov samostojnim podjetnikom in podjetjem in pol milijona evrov majhnim kmetijam. Z nepovratnimi sredstvi bodo pokrili trideset odstotkov upravičenih stroškov naložbe, delež sofinanciranja pa bo od pet do dvajset odstotnih točk višji pri naložbah na območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje in na problemskih območjih, na kmetijskih gospodarstvih, ki so vključena v ukrep Kmetijsko-okoljska in podnebna plačila in Ekološko kmetovanje, pri naložbah socialnih podjetij, pri naložbah v okviru ukrepa Dobrobit živali ter pri kolektivnih naložbah

in naložbah mladih kmetov. Upravičenci bodo lahko vnesli vlogo v elektronski sistem v času od 21. januarja do 20. marca.

Naložbe za predelavo lesa

V okviru razpisa Naložbe v predindustrijsko predelavo lesa bo ministrstvo z nepovratnimi sredstvi podprlo naložbe v vzpostavitev novih obratov predindustrijske predelave lesa, ki poleg žagarske in druge dejavnosti opravljajo tudi sušenje in impregnacijo lesa ter predelavo lesnih ostankov, naložbe v posodobitev obstoječih žagarskih

obratov, naložbe za zagotavljanje dodatnega vira dohodka na kmetijah, ustanavljanje in razvoj mikro in malih podjetij na podeželju ... Za to bo namenilo sedem milijonov evrov, od tega polovico za registrirano dopolnilno dejavnostjo in polovico za podjetja, zadrage in samostojne podjetnike. Upravičenci bodo lahko vnesli vlogo za pridobitev sredstev v elektronski sistem v času od 21. januarja do 23. aprila.

Spodbujajo sodelovanje

V okviru ukrepa Sodelovanje, s katerim spodbujajo sodelovanje znotraj

kmetijstva ter med kmetijstvom in drugimi sektorji, je ministrstvo objavilo dva javna razpisa. V okviru prvega, za katerega namenja pet milijonov evrov, bo finančno podprlo projekte za razvoj novih ali izboljšanje obstoječih izdelkov, praks, procesov in tehnologije. Z drugim razpisom, s katerim razpisuje tri milijone evrov nepovratnih sredstev, pa bo podprlo projekte za zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva in gozdarstva na okolje, projekte za varstvo biotske raznovrstnosti, za izvajanje okoljsko sprejemljive kmetijske pridelave na vodovarstvenih in drugih varovanih območjih ... Pogoj za sodelovanje na razpisu je sklenitev pogodbe o sodelovanju in vzpostavitev partnerstva, ki ga sestavlja ta najmanj dva člana. Vloge bo treba vnesti v elektronski sistem v času od 21. januarja do 19. aprila.

Priložnosti so tudi doma

Novartisov karierni zajtrk je tudi letos privabil več kot petdeset mladih slovenskih strokovnjakov, ki delujejo v tujini.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – V Leku, ki velja za petega največjega zaposlovalca pri nas in je lani zaposlil okoli štiristo novih sodelavcev, so včeraj pripravili četrti Novartisov karierni zajtrk. V enoti podjetja v Mengšu se je zbralo več kot petdeset strokovnjakov naravoslovnih znanosti, ki delajo ali študirajo v tujini. Udeleženci so v sproščenih pogovorih z vodji služb in kadrovskimi menedžerji spoznali priložnost za delo v domačem okolju podjetja, ki je prek Novartisa vpeto v globalne trge.

»S kariernim zajtrkom želimo študentom in strokovnjakom predvsem naravoslovnih znanosti, ki delujejo v tujini, predstaviti možnosti za delo v našem domačem okolju,« o pobudi pravi Samo Roš, član uprave in

Samo Roš

direktor kadrov v Leku, kjer so v štirih letih gostili več kot dvesto udeležencev kariernega zajtrka in jih 15 tudi zaposlili.

Eden izmed njih je dr. Rok Brišar, ki se je po končanem doktoratu in ponudbi za delo v tujini zaposlil v mengeški enoti Leka. »V tujini je več stresa in je življenje bolj

Rok Brišar

napeto, pri nas pa se da dobro živeti, kljub temu da moram zaslužiti manj, saj je standard vseeno dovolj visok,« pravi Brišar, ki mladim priporoča, da pri sprejemanju kariernih odločitev pretehtajo različne dejavnike. »Plača v tujini je res lahko višja, a ni nujno, da bo zaradi tega tudi življenje kakovostnejše.

Življenjski stroški so lahko višji kot pri nas, tudi kvaliteta življenja ni nujno boljša,« pravi Brišar.

Tega se, kot kaže, zavedajo tudi letošnji udeleženci kariernega zajtrka. Sandra Hočevar v Ženevi zaključuje doktorat iz farmakoloških znanosti in vse bolj razmišlja o vrnitvi v Slovenijo. »Slovenija je lepa država, rada se vracam domov. Po končanem doktoratu tako nameravam iskati službo doma. Zato sem se tudi udeležila kariernega zajtrka. Rada bi namreč preizkusila, kakšne so moje možnosti, saj je Lek trenutno eno izmed najboljših okolij za karierni razvoj pri nas,« je povedala Sandra Hočevar.

Podobno razmišlja tudi Nace Kranjc, doktorski študent bioinformatike v Londonu. »London je veliko in hektično mesto. Glede na visoko kvaliteto življenja v Sloveniji bom pri iskanju zaposlitve gotovo razmislil tudi o vrnitvi v Slovenijo,« je dejal Kranjc.

Vrata so mladim izobražencem v Leku vedno odprta, pravi Samo Roš, ki si želi, da bi v Sloveniji ustvarili spodbudno delovno okolje za visoko izobražene kadre. »Želimo si delovnega, pravnega in davčnega okolja, ki bi privabljalo ne le Slovence iz tujine, temveč tudi tuje strokovnjake. Seveda pa je to povezano z našo visoko obremenitvijo stroškov dela, kjer smo težko konkurenčni nam podobnim podjetjem na evropskem trgu,« je še dodal Lekov kadrovik.

Čeprav v Leku spodbujajo študij v tujini, pa s kariernim zajtrkom, ki so ga že četrtič organizirali v enoti v Mengšu, želijo mlade pritegniti za delo v Sloveniji.

Pet odstotkov podjetij s hitro rastjo

Na Gorenjskem deluje 561 hitro rastočih podjetij oz. skoraj pet odstotkov vseh poslovnih subjektov v regiji. Najvišji delež podjetij s hitro rastjo v obdobju 2013–2017 imajo v Šenčurju, najnižji pa v Žirovnici.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (Ajpes) je ob koncu lanskega leta iz javno objavljenih letnih poročil gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov znova pripravila seznam hitro rastočih podjetij za petletno obdobje. V skladu z metodologijo ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je v obdobju 2013–2017 v Sloveniji delovalo 5.366 hitro rastočih podjetij, ki predstavljajo 4,4 odstotka vseh gospodarskih subjektov

(122.942). Ta podjetja zaposlujejo 17,2 odstotka vseh delavcev v državi (98.299) in so v letu 2017 dosegla 21,1 milijarde evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je 22,6 odstotka čistih letnih prihodkov vseh gospodarskih subjektov v državi.

Na Gorenjskem po podatkih kranjske izpostave Ajpesa za obdobje 2013–2017 deluje 561 hitro rastočih podjetij, ki predstavljajo 4,9 odstotka vseh gospodarskih subjektov v regiji (11.3). Med statističnimi regijami imajo sicer najvišji delež hitro rastočih podjetij v Jugovzhodni

Sloveniji (5,4 odstotka), Koroški regiji (5,3 odstotka) in Primorsko-notranjski regiji (5,1 odstotka), najnižji delež pa v Obalno-kraški regiji (3,1 odstotka) in Zasavki regiji (3,3 odstotka).

Od gorenjskih občin imajo največji delež hitro rastočih podjetij v občini Šenčur, kjer predstavljajo 7,8 odstotka vseh gospodarskih subjektov, najmanjši delež (2,5 odstotka) pa v občini Žirovnica. Na vrh občin z visokim deležem hitro rastočih podjetij med njihovimi gospodarskimi subjekti se uvrščajo še občine Cerklje (7,1

odstotka), Kranjska Gora (6,3 odstotka) in Škofja Loka (6,1 odstotka). Na dnu te lestvice pa so poleg Žirovnice še Jezersko. Jesenice (obe po tri odstotke) in Preddvor (3,3 odstotka). V največji, Mestni občini Kranj, je 4,6 odstotka hitro rastočih podjetij.

Po podatkih Poslovnega registra Slovenije je bilo sicer na Gorenjskem na dan 10. december registriranih 20.294 poslovnih subjektov, od tega je bilo v lanskem letu (do 10. decembra) na novo ustanovljenih 2.420 poslovnih subjektov, izbrisanih pa 1.884.

Glavni cilj: zmanjšanje dolga

V Skupini Mercator letos načrtujejo pomembno zmanjšanje zadolženosti.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Nadzorni svet Mercatorja je ob koncu lanskega leta potrdil letošnji gospodarski načrt Skupine Mercator. V skupini bodo letos nadaljevali uresničevanje strateškega načrta, v katerem so si za obdobje do leta 2021 kot enega glavnih ciljev zadali zmanjšanje zadolženosti. Ta cilj bodo dosegli predvsem z monetizacijo nepremičnin, saj imajo še vedno v lasti za skoraj 1,3 milijarde evrov nepremičnin.

V skupini načrtujejo letos 2,1 milijarde evrov prihodkov. Čeprav so se pogovori poslovanja zaostri in se je konkurenca na vseh prodajnih trgih še povečala, načrtujejo povečanje prihodkov v maloprodajo za dve odstotni točki, v veleprodaji in tehniki pa za štiri odstotke. Na

poslovanje bo letos na vseh trgih vplivala rast stroškov energije, materiala in storitev, predvsem pa rast stroškov dela. Zvišanje stroškov – ocenjujejo, da bi se lahko zvišali kar za 3,2 odstotka – bo vplivalo tudi na kosmatski denarni tok iz poslovanja (Ebitda), ki naj bi letos znašal 91 milijonov evrov in naj bi bil podoben kot predlani.

Za investicije naj bi letos namenili okoli 35 milijonov evrov, od tega skoraj 78 odstotkov za naložbe v Sloveniji. Nadaljevali bodo projekt izgradnje novega logistično-distribucijskega centra v Ljubljani. Prodajne površine naj bi povečali še za 12 tisoč kvadratnih metrov, nadaljevali pa bodo tudi s prenovo trgovin in izboljševanjem prodajne ponudbe, pri čemer bodo dali poudarek ponudbi sveže hrane.

V Triglavu letos načrtujejo višji dobiček

V Skupini Triglav letos načrtujejo od devetdeset do sto milijonov evrov dobička pred obdavčitvijo.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Skupina Triglav je ob koncu lanskega leta predstavila nekoliko spremenjeno strategijo do leta 2022 in načrte za letošnje leto. Kot so poudarili v matični družbi skupine, to je v Zavarovalnici Triglav, načrtujejo, da bodo letos v skupini obročali 1,1 milijarde evrov kosmate zavarovalne premije, medtem ko je načrt za lani predvideval eno milijardo. Načrtujejo tudi višji dobiček pred obdavčitvijo:

lani so ga načrtovali v znesku od osemdeset do devetdeset milijonov evrov, letos naj bi ga ustvarili od devetdeset do sto milijonov evrov. V zavarovalni dejavnosti načrtujejo nadaljnjo rast deleža skupne premije na trgih zunaj Slovenije, na škodnem področju pa pričakujejo podobne trende kot v preteklih letih, ko so se vrstili škodni dogodki (poplave, toče, viharji). Kar zadeva donosnost njihovih finančnih naložb, bo tudi letošnje leto precej neugodno.

Neuradno: veliko zanimanje za nakup Abanke

Kranj – Slovenski državni holding je v imenu države oktobra lani objavil javno povabilo k izkazu interesa za nakup Abanke. Za finančnega svetovalca, ki bo izvedel večfazni prodajni postopek, je imenoval francosko družbo BNP Paribas SA. Uradnih informacij o tem, kdo vse se zanima za nakup Abanke oziroma kdo je oddal kupcevo omenjajoče ponudbo, ni, neuradno pa v javnosti kot možne kupce omenjajo ameriški sklad Apollo, ki je že lastnik Skupine Nove KBM, madžarsko OTP banko, avstrijsko Erste Group, srbsko AIK banko, ki je lani kupila Gorenjsko banko, sklad Advent, ki je lastnik Addiko banke, sklad Blackstone ... Država je postala stoo odstotna lastnica Abanke po sanaciji konec leta 2013, ob tem pa se je Evropski komisiji zavezala, da bo banko v zameno za odobreno državno pomoč prodala do sredine letošnjega leta. Banka uspešno posluje, podatkov za celotno lansko leto še ni, v prvih devetih mesecih pa je ustvarila 53,5 milijona evrov čistega dobička. Z bilančno vsoto, ki je ob koncu septembra znašala nekaj manj kot 3,7 milijarde evrov, je dosegla 9,6-odstotni tržni delež. V Skupini Abanke so lani nadaljevali tudi zmanjševanje obsega nedonosnih kreditov, v prvih devetih mesecih so jih znižali za 129,5 milijona evrov.

Po prepiru s partnerko ostal na avtocesti

SIMON ŠUBIC

Peračica – Gorenjski prometni policisti so v sredo popoldan na viaduktu Peračica posredovali zaradi pešca na vozišču in prijave o možnosti samomora. Situacija ob prihodu policistov na kraj sicer ni bila tako alarmantna, saj se je moški sprl s partnerko in na avtocesti ravno na viaduktu izstopil iz vozila ter se pomaknil za ograjo, so kasneje sporočili s Policijske

uprave Kranj. Moškega so z avtoceste odpeljali policisti, poklicali so tudi njegovo partnerko, ki ga je potem prišla iskat. Oba so ob tem opozorili na neprimerno početje. »Zato, če se že sporečete – policisti vseeno vsem želimo čim manj prepиров – iz vozila ne izstopajte na avtocesti, ampak uporabite počivališče ali pa se izključite z avtoceste, ustavite in potem rešujte težave,« svetujejo moške postave.

Sprta zaradi dolga

SIMON ŠUBIC

Kamnik – Ljubljanski kriminalisti po dogodku v Kamniku preiskujejo sume kaznivih dejanj grožnje in poškodovanja tuje stvari. Minulo soboto nekaj pred 20. uro so namreč policisti posredovali v Kamniku, kjer sta dva

moška že vrsto let sprta zaradi dolga. Tega dne je med njima spet prišlo do prepira, v katerem se je eden od moških znesel nad vozilom drugega, nato pa grozil še s pištolo. Drugi naj bi v tem času v prvega trčil z vozilom. Policisti so na kraju osumljencu zasegli pištolo.

Zdrsnil na Triglavu

Kredarica – Novoletni prazniki žal niso minili brez nesreč v gorah, kjer vladajo zahtevne razmere, opozarjajo policisti. V torko popoldan je planincu zdrsnilo med vračanjem s Triglava proti Kredarici. Planinec, ki so ga zaradi lažje poškodbe v dolino odpeljali s helikopterjem, je imel kar precej sreče, saj se takšni zdrsi običajno končajo precej bolj tragično, so dodali na Policijski upravi Kranj. Helikopterski prevoz sta v torko potrebovala tudi planinca, ki sta zaradi izčrpanosti obtičala na Plemenicah. V sredo pa si je na poti proti Ljubelju planinka poškodovala nogo. Gorski reševalci iz Tržiča so ji nogo imobilizirali, planinko pa z vravno tehniko spustili do platoja.

Nesreča pri spravilu lesa

Osolnik – V ponedeljek dopoldne je pri spravilu lesa na težko dostopnem terenu na Osolniku hlood občanu poškodoval nogo. Prostovoljni gasilci iz Sore so poškodovancu nogo imobilizirali, nato pa ga skupaj z ljubljanskimi gorskimi reševalci z vravno tehniko spustili do reševalnega vozila. Odpeljali so ga v klinični center.

V enem zamahu ob izpitu

Tržič – Tržiški policisti so v sredo pri meritvi hitrosti obravnavali voznika, ki je v naselju pri omejitvi 50 vozil 67 km/h. Bil je tudi pod vplivom alkohola (0,52 mg/l). Za prekrška je predpisana kazen 1.150 evrov globe in 19 kazenskih točk, katerih učinek je prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja.

Zadnja noč mirnejša od leta

Kranjski poklicni gasilci so v preteklem letu izvedli sto intervencij več kot v letu 2017. Po številu so prednjačile tehnične intervencije, po zahtevnosti pa je izstopalo posredovanje ob eksploziji plina v stanovanjskih hiši na Mlaki. Letos bo gasilsko operativno okrepilo šest novih sodelavcev.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjskim poklicnim gasilcem je silvestrska noč, v kateri so sicer držali požarno stražo na javnem silvestrovanju v Kranju, minila razmeroma mirno, saj so v novo leto vstopili le z dvema manjšima intervencijama. Okoli pol enih zjutraj so v Kranju odpirali vrata dvigala, v katerem je ostalo ujetih pet oseb, slabe pol ure kasneje pa so v Struževem pogasili požar na treh zabojnikih za smeti. Naporejše je bilo zanje leto 2018, v katerem so našli 882 intervencij, 102 več kot predlani. Število intervencij sicer zadnja leta počasi, a vztrajno narašča, saj so jih na primer pred desetimi leti imeli 660. V zadnjem desetletju so sicer v letih 2014 in 2016 presegle tudi magično mejo tisoč intervencij na leto.

Glavnino intervencij, približno tri četrtine, so kranjski gasilci lani izvedli na območju mestne občine Kranj, ostale v občinah Naklo, Šenčur, Preddvor in Jezersko, kjer posredujejo ob prometnih nesrečah in požarih, v Škofji Loki ob

požarih z avtolestvijo, v prometnih nesrečah pa posredujejo tudi v Radovljici, Tržiču in Cerkljah. »Tehnično je bila zagotovo najzahtevnejša intervencija zaradi eksplozije plina v stanovanjski hiši na Mlaki, ki je bila za nas tudi fizično in psihično največji zalogaj, saj smo morali reševati tudi osebo, ujeta v porušeni hiši. Med večje intervencije lahko uvrstimo še požar v livarni sredi Kranja v novembru, požar stanovanjske hiše v Kokri v septembru in požar stanovanjskega bloka v Kranju v juniju,« se spominja Andraž Šifrer, poveljnik operativne v Gasilsko reševalni službi Kranj.

Gasilci postajajo deklice za vse

»Od lanskih 882 intervencij so več kot polovico predstavljale tehnične intervencije, kot so odpiranje stanovanj in dvigal, črpanje vode iz prostorov ter odstranjevanje osijih in sršenjih gnezd, ki jih je bilo v preteklem letu precej več kot običajno. Okoli dvajset odstotkov je bilo prometnih nesreč, skoraj toliko tudi požarov,

Andraž Šifrer, poveljnik Gasilsko reševalne službe Kranj

sledile so nesreče z nevarnimi snovmi in požarni alarmi. Slednji se sicer kar pogosto sprožijo brez razloga, a se na vsakega odzovemo z vso resnostjo, saj se nikoli ne ve. Lani smo tako zelo hitrim odzivom na požarni alarm ujeli požar v Domu upokojencev Kranj še na samem začetku in ga tako zatrli že v kali,« je razložil Šifrer in dodal, da se že iz statistike intervencij vidi, da mora gasilec danes znati še marsikaj drugega kot le pogasiti požar in iz zveržene vozila rešiti ponesrečenca. »Opažamo, zlasti ob iztekanjih vode v stanovanjih, da ljudje praktično ne znajo več sami opraviti hišnih popravil in že za vsako tegobno pokličejo gasilce. Na vse klice se sicer odzovemo in z veseljem pomagamo občanom. Ob poplavih je sicer veliko število intervencij in objektov, kjer občani resnično potrebujejo naše posredovanje, so pa tudi primeri, ko bi raje videli, če bi lastniki sami počistili poplavljeni kopalnico ali klet,« je dejal.

V Gasilsko reševalni službi Kranj, ki je tretja največja v državi, je trenutno 59 zaposlenih, od tega 46 operativnih gasilcev. Slednjim se bo letos pridružilo šest novih sodelavcev, ki so ravno včeraj začeli usposabljanje v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje Ig. V letu 2019 se nadejajo tudi razširitve voznega parka, saj so v proračunu kranjske občine že zagotovljena sredstva za nakup večje avtocisterne za 14 tisoč litrov vode in vozila za vodenje velikih intervencij. »Radi bi kupili tudi novo 42-metrsko avtolestev, za kar se že pogovarjamo z župani spodnjih gorenjskih občin. Trenutno razpolagamo z dvema 32-metrskima lestvama, ena je stara že 39 let in je nezanesljiva ter nujno potrebna zamenjave, z njima pa ne dosežemo vseh visokih stavb. Z novo avtolestvijo bi pokrili vse visoke stavbe z izjemo kranjskega nebotičnika,« je pojasnil Šifrer in dodal, da imajo letos v načrtu tudi gradnjo novih skladiščnih prostorov.

Kranjski gasilci so lani tehnično, fizično in psihično najzahtevnejše posredovanje izvedli ob eksploziji na Mlaki.

Streljanje, izgubljen otrok ...

Na silvestrovo so gorenjski policisti prejeli 133 klicev in obravnavali 52 dogodkov. Med drugim so iskali starše izgubljenega otroka in obravnavali streljanje s plinsko pištolo na javnem kraju.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Prehod starega leta v novo je bil za gorenjske policiste zelo delaven in nič kaj prazničen, je pojasnil Boman Kos s Policijske uprave Kranj. Največ postopkov so opravili med osmo zvečer in tretjo uro zjutraj, ko se je samo preko številke 113 zvrstila več kot polovica vseh

dogodkov. Skupno je kranjski operativno-komunikacijski center na intervencijski številki 113 prejel 133 klicev, policisti pa so obravnavali 52 dogodkov. Največ je bilo kršitev javnega reda in miru, predvsem zaradi uporabe pirotehnik, med izstopajočimi dogodki pa je bilo tudi iskanje staršev izgubljenega otroka. Okoli poldneva

je namreč delavec policije v Naklem opazil mlajšega otroka brez spremstva staršev, ki so jih policisti uspešno našli in jim otroka predali.

Prijave kršitev z uporabo pirotehnik so začele prihajati že v popoldanskih urah, ko so policisti v Radovljici obravnavali mladoletnika, ki je petarde metal proti mimoidočim. Policisti so

mu v postopku zasegli 31 kosov pirotehnik. Od osme ure zvečer so se zvrstile prijave metanja petard na Zgornjem Brniku, v Podlubniku in Kranju sta zagorela smetnjaka, na Jesenicah travnata površina, v Kranju naj bi del pirotehnik osebno rahlo poškodoval po glavi, v Bohinjju pa je bilo prijavljeno spuščanje raket med parkiranimi

vozili in s tem povezan sum poškodovanja vozil.

S področja javnega reda so kranjski policisti opolnoči obravnavali tudi prijavo streljanja na javnem kraju. Na klic os se hitro odzvali in na kraju izsledili moškega, pri katerem so našli naboje za plinsko pištolo. Proti kršitelju sedaj vodijo prekrškovni postopek. Zaradi alkohola je na najdaljšo noč v letu na Bledu obležal mladoletnik, ki so ga odpeljali v zdravstveno ustanovo.

V prometu sta se zgodili dve nesreči z lažjimi telesnimi poškodbami. Že dopoldan se je poškodoval kolesar, v katerega je trčil voznik

osebnega avtomobila, v drugi nesreči pa je voznik popoldan zapeljal s ceste. Prav tako popoldan so prejeli tudi obvestilo o vožnji v napačno smer po avtocesti pri priključku Kranj zahod, a je k sreči voznik napako že sam pravočasno opazil in zapustil avtocesto. Prvi letošnji dan so policisti ob šestih zjutraj na območju Tržiča obravnavali še nesrečo, v kateri je vinjen voznik z dvema promiloma alkohola (0,89 mg/l) trčil v odbojno ograjo. Na silvestrsko noč so policisti obravnavali še vloga v Breznici in Šenčurju, obakrat so storilce prepodili.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Obletnica prvega pristanka letala

Dan pred božičem, 24. decembra, je minilo petinpetdeset let, odkar je na brniškem letališču pristalo prvo letalo. Do danes so na letališču zabeležili skoraj triinštirideset milijonov potnikov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Prvo letalo tipa DC 6B takratne Adria Avioprometa (danes Adria Airways) je na novoodprtem letališču vzletelo, in po krajši krožni vožnji ponovno pristalo dan pred božičem leta 1963. Kot je takrat poročal Gorenjski glas, je dogodek pritegnil silno zanimanje tudi med lokalnim prebivalstvom – nekateri so prehodili tudi nekaj deset kilometrov, da so si ogledali prvi vzlet in pristank letala, ki sta ga upravljala Karel Rankel in Ivan Krisovec, dogodku pa so prisostvovali tudi vodilni možje takratne slovenske politike.

Redni letalski promet je z brniškega letališča sicer stekel 9. januarja naslednje leto. Istega leta so začeli in tudi dokončali še drugo fazo gradnje letališča, med katero so vzletno-pristajalno stezo podaljšali na tri tisoč metrov ter povečali letališko ploščad.

Sedemdeseta leta so letališču prinesla plodovit razvoj

Leta 1968 so pod vodstvom takratnega direktorja Franca Severja - Frante, ki je na položaju ostal do leta 1981, začrtali novo strategijo razvoja, katere glavne smerice so bile vzpostavitev rednega domačega in mednarodnega prometa ter razvoj tovornega prometa in oblikovanje zbirnega centra zanj. Tako je brniško letališče vstopilo v plodovita sedemdeseta. Leta 1973 dobilo

nov potniški terminal, tri leta kasneje pa tudi tovarni terminal, leta 1978 so rekonstruirali vzletno-pristajalno stezo ter odprli tudi interkontinentalne lete z New Yorkom. Po razcvetu letališča v sedemdesetih je osemdeseta zaznamovala gospodarska kriza doma in v svetu, kar je vplivalo tudi na razvoj letališča.

Začetek devetdesetih zaznamoval napad jugoslovanskih letal

Najbolj turbulentno obdobje v več kot polstoletni zgodovini najpomembnejšega slovenskega letališča je nastopilo v času osamosvajanja. Dne 26. junija 1991 ob 13.30 se je zaprl zračni prostor nad Slovenijo. Dva dni kasneje sta letali jugoslovanskega vojnega letalstva napadli štiri Adria letala in letališke stavbe ter jih močno poškodovala. Adria je polete preusmerila na zagrebško letališče, med zaporami, ki so v prihodnjih mesecih še sledile, pa se je še trikrat selila v bližnji Celovec in nadaljevala z okrnjenim programom letenja.

Zapore so na letališču izrabili za obnovo letališke ploščadi ter uvajanje informacijske tehnologije, preplastili so tudi vzletno pristajalno stezo ter v letih 1992 in 1993 razširili potniški terminal, postavili so tudi sodobni radar za precizno pristajanje.

Leta 2003 so začeli graditi hangar za splošno letalstvo in uredili ploščad za splošno

Dan pred božičem leta 1963 je na Brniku pristalo prvo letalo. / Foto: arhiv Fraporta Slovenija

letalstvo, leto kasneje pa je prek letališča prvič potovalo več kot milijon potnikov. V prihodnjih letih so na območju letališča zgradili parkirno hišo s poslovnim prizidkom, razširili glavno ploščad za letala, leta 2007 je promet zaživel v novem potniškem terminalu, letališče pa se je po odločitvi vlade preimenovalo v Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana.

Dve leti kasneje je gospodarska kriza zarezala tudi v promet na letališču. Trend upadanja prometa so uspeli obrniti šele leta 2013, leto kasneje pa je takratni upravljavec

Aerodrom Ljubljana podpisal pogodbo o prodaji družbe, ki je leto kasneje prešla v roke Fraporta AG, ki pod imenom Fraport Slovenija danes upravlja letališče.

Letališče danes: rast prometa in infrastrukturni projekti

V zadnjih letih na valu gospodarske konjunktore letališče beleži novo obdobje rasti. Rekord iz leta 2017 je bil z več kot 1,8 milijona prepeljanih potnikov lani znova presežen, kar brniško letališče umešča med najhitreje

rastoča v tem delu Evrope. K rasti v največji meri prispeva uvedba novih linij, predvsem nizkocenovnih letalskih družb, ter prestrukturiranje letov Adria Airways.

Medtem pa se na letališču pripravljajo na nove infrastrukturne projekte. Že v začetku lanskega leta je bila odprta težko pričakovana obvozna cesta mimo letališča, ki je omogočila nadaljnjo širitev letališke poslovne cone, v prihajajočem letu pa bodo začeli gradnjo novega potniškega terminala, ki bo predvidoma dokončan leta 2020. Investicija je nujna, pravijo

na Fraportu Slovenija, saj letališka infrastruktura v prometnih konicah ne sledi več porastu potnikov. Trenutne kapacitete omogočajo oskrbo šeststo potnikov na uro, z novim terminalom pa bi letališki delavci lahko oskrbeli tudi do 1250 potnikov v eni uri.

Na Fraportu Slovenija ocenjujejo, da bo promet rasel tudi v prihodnje. Do leta 2025 pričakujejo 2,2 milijona potnikov letno in opravljenih štirideset tisoč premikov letal, tovarni promet pa naj bi po napovedih znašal 49 tisoč ton.

Zgodbe

Polona Šibič iz Ljubljane podira nekatere stereotipe o lastnikih gozdov. Stran 18

Osebnosti

Kamničanka Jasmina Hrastovec, neutrudna zagovornica pravic živali ... Stran 19

MultiKulti

Mirjam Drnovšček, direktorica Prešernovega gledališča, prostovoljka v Afriki ... Stran 20

Od petka do petka

Predsednik države Borut Pahor je na novega leta dan pozdravil prvega novorojenca v Postojni dečka Gregorja in čestital njegovi mami Tadeji. / Foto: Tamino Petelinšek (STA)

Vlada je konec leta vsem vojakom dvignila plače za en plačilni razred, nekaterim pa za dva. / Foto: Tina Dokl

S podpisom stavkovnega sporazuma so policisti končali stavko, ki so jo začeli februarja lani in oktobra nadaljevali.

Policisti končali stavko

S spremembo uredbe o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede vsi vojaki pridobivajo vsaj en plačni razred. Policijska sindikata z vlado podpisala stavkovni sporazum.

SIMON ŠUBIC

Prva novorojenka v Sloveniji je Jana

Prihod novega leta vedno prinese tudi veselo pričakovanje prvega novorojenca v državi. Tokrat je najbolj pohitela deklica Jana, ki se je v celjski porodnišnici rodila tri minute čez polnoč. Že čez štiri minute ji je sledila tudi prva gorenjska novorojenka Karolina, rojena v kranjski porodnišnici, kar ste že lahko prebrali na prvih straneh današnjega Gorenjskega glasa. Kot prvi deček se je v Ljubljani 32 minut čez polnoč rodil Matic. Običajno, da prvi dan v letu pozdravi prvorojenega otroka v eni od slovenskih porodnišnic, se tudi letos ni izneveril predsednik republike Borut Pahor, ki je obiskal postojnsko porodnišnico, kjer se je v tem letu prvi rodil deček Gregor. »Danes je zunaj čudovit, sončen januarski zimski dan, ljudje so tukaj srečni, rodilo se je novo življenje. Vsi se sprašujemo, kaj jih čaka, želimo pa jim vse najboljše,« je dejal.

Vojakom višje plače, a sindikata nezadovoljna

Vlada je konec leta sprejela spremembo uredbe o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski in nazivov v plačne razrede, s katero vsi

vojaki pridobivajo najmanj en plačni razred, nekateri tudi dva. V Sindikatu ministrstva za obrambo in Sindikatu vojakov Slovenije kljub temu niso najbolj zadovoljni in napovedujejo protest v sredini januarja. V sindikatih so namreč opozorili, da uredba z njima ni bila usklajena, čeprav je bilo v stavkovnem sporazumu dogovorjeno drugače. Predsednik sindikata vojakov Gvido Novak je ob tem poudaril, da je vrednotenje vojaškega poklica še vedno neprimereno. Iz vlade so sicer sporočili, da spremembe uredbe sledijo splošnemu povišanju plačnih razredov formacijskih dolžnosti in nazivov za en plačni razred, zvišanje za dva plačna razreda pa je predvideno za podčastnike v V. tarifni skupini (v nazivih vodnik, višji vodnik, štabni vodnik) ter za podčastnike v VI. tarifni skupini (v nazivih praporščak in višji praporščak). Uvrstitev formacijskih dolžnosti in nazivov zdravnikov v plačne razrede se uskladi tudi z uvrstitvami delovnih mest zdravnikov v skladu z aneksom k posebnemu tarifnemu delu kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, ki je bil sprejet na podlagi sporazuma iz decembra 2016. Vlada je ministrstvu za obrambo še naložila, da najkasneje do 1. junija v sodelovanju z

ministrstvom za javno upravo v okviru pregleda sistemov napredovanj in sistemov kariernega napredovanja javnih uslužbencev pripravi analizo ustreznosti vrednotenja formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski z vidika notranjih razmerij ter hierarhije vodenja ter poveljevanja.

Konec policijske stavke

Vlada je pred koncem leta s predstavniki policijskih sindikatov vendarle podpisala stavkovni sporazum, s čimer se je končala večmesečna policijska stavka. Kot so poudarili, sklenjeni stavkovni sporazum policistom prinaša boljši socialni in poklicni status. Predsednik vlade Marjan Šarec, ki se je podpisal sporazuma udeležil skupaj z generalno direktorico policije Tatjano Bobnar, pa je dejal, da se zaveda, da s sporazumom niso vsi zadovoljni, a hkrati z njim niso porušili krhkih razmerij v enotnem plačnem sistemu. Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar je kot podpisnik sporazuma na vladni strani ocenil, da je kljub stavki policistov stopnja varnosti ostala nespremenjena, kar kaže na visoko stopnjo odgovornosti in profesionalnosti policije. Predsednik Sindikata policistov Slovenije Kristjan Mlekuš pa je

dejal, da bodo z izboljšanim statusom, ki ga prinaša sporazum, dosegli, da bo poklic policista privlačnejši.

Pripornika silvestrovala na prostem

Slovenska policija se že nekaj dni ukvarja z iskanjem pobeglih pripornikov iz Zavora za prestajanje kazni zapora Koper. Silvestrovanja na svobodi sta si očitno zaželela 41-letni Dragan Milosavljević in 40-letni Damijan Mitrović, državljana BiH in Srbije, ki ju še vedno iščejo. Oba sta bila v zaporu zaradi ukvarjanja z drogami, zaradi česar je bila zahtevana izročitev Republikli Srbiji. Milosavljević je osumljen tudi kaznivnega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Prve ugotovitve preiskave okoliščin pobega kažejo, da je bil nadzor pravosodnih policistov v nočni izmeni pomanjkljiv. Pripornika sta namreč minulo soboto okoli 3.30 prežagala in upognila rešetke na oknu, se po rjuhah spustila na dvorišče zapora, nato sta se s pomočjo zabojnikov za smeti in vrvi povzpela preko rezilne žice na streho tovarnega vhoda, od tam pa se po prirejeni vrvi spustila preko zunanega zida na cesto. Njun pobeg so opazili šele ob jutranjem bujenju in delitvi zajtrka.

Slovinci v zamejstvu (645)

Leto velikih pričakovanj

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Poiskali smo mnenja treh najodgovornejših političnih predstavnikov Slovencev na Koroškem o preteklem 2018. letu – gledano s stališča Slovencev na Koroškem: dr. Marjana Šturma, predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, dr. Valentina Inzka, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev, in Bernarda Sadovnika, predsednika Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev. Njihova skupna ocena je, da so se razmere v deželi umirile in da so ustvarjeni pogoji za dialog. Leta 2019 se lahko marsikaj obrne na bolje, zato je prihajajoče leto tudi leto velikih pričakovanj. Morda bo letos narejen korak k izdatnejšemu financiranju dejavnosti slovenskih organizacij s strani avstrijske države. Pomoč je

Bernard Sadovnik, predsednik Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev in župan Globasnice

že nekaj let nespremenjena. Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Šturm poudarja, da so tudi zaradi prizadevanj za sožitje med različno govorečimi na zadnjih volitvah tako prepričljivo zmagali socialni demokrati. Sestava deželnega

zboru je naklonjena Slovencem, žal pa v njem ni več zastopnika Zelenih. Javna podoba koroških Slovencev se je izboljšala, k čemur morajo s svojim ravnanjem prispevati tudi sami. Dialog, tudi s tistimi, ki so bili nekdaj sovražniki Slovencev, je nujen, če želimo stvari spremeniti, je povedal dr. Marjan Šturm. Ta je v pogovoru za slovenski spored ORF povedal, da na občnem zboru Zveze slovenskih organizacij v začetku leta ne bo več kandidiral za predsednika te organizacije. Predsednik Skupnosti koroških Slovenk in Slovencev Bernard Sadovnik, ki je tudi župan dvojezične občine Globasnica, obžaluje, da v letu 2018 ni bil rešen problem financiranja slovenskih medijev na Koroškem, še posebej tednika Novice.

Dr. Valentin Inzko in dr. Marjan Šturm; slednji ne bo več kandidiral za predsednika Zveze slovenskih organizacij

Ugotavlja, da je bilo vprašanje slovenske manjšine premalo prisotno v deželni in tudi v zvezni politiki. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko je zmeren optimist. Ugotavlja, da lani v manjšinski politiki ni bilo večjih premikov. Še največ pozitivnih sprememb je bilo v kulturi in športu, poudarja znani koroški slovenski politik.

Koroški Slovenci načrtujejo januarja kar nekaj prireditvev. Že drevi ob 20. uri se bo v veliki dvorani Casineuma

oziroma igralnice v Vrbi/Veldnu ob Vrbskem jezeru začel 67. Slovenski ples, prireditve z najdaljšo tradicijo. Med glasbeniki, ki bodo skrbeli za ples in veselo razpoloženje, bo tudi ansambel Veseli Begunčani iz Begunj. V ponedeljek, 14. januarja, ob 19. uri pa se bo v dvorani farovža v Šentjakobu v Rožu začel občni zbor Slovenske prosvetne zveze, ene najstarejših organizacij Slovencev na Koroškem. Na vabilo sta se podpisala predsednik Gustav Brunnik in vodja Janko Malle.

Po svetu

Svet znanosti v letu 2018

Tudi v znanstvenem svetu so se v letu 2018 zgodili veliki premiki in nova odkritja. Tako v mikrosvetovih genov in celic kot v makrosvetovih podnebnih sprememb in vesoljskih raziskav. Tu jih posebej omenjamo le nekaj ...

MIHA NAGLIČ

Od praljudi do superljudi

Opremo se na enega od izborov. Ta se osredotoča na deset znanstvenih dosežkov. Ti so: 1. fosil najstarejše znane živali; 2. karta razvoja celice v organizem; 3. polet sonde Parker rekordno blizu Sonca; 4. zaznava visokoenergijskih nevtrinov iz blazarja; 5. mednarodno poročilo o podnebnih spremembah; 6. prvi »polnopravno« klonirani opici; 7. prvi gensko spremenjeni dojenčici; 8. prvi odkriti »hibrid« med neandertalko in denisovanom; 9. odkritje pravega kraterja pod Grenlandijo; 10. jezero tekoče vode na Marsu. / Začnimo s pogledom v svet praljudi. Hibrid med neandertalko in denisovanom? »Znanstveniki so identificirali ostanke 13-letnega dekleta, ki je živelo pred vsaj 50.000 leti in bilo prvi znani potomec neandertalke in denisovana. Glede na nomenklaturu bi to lahko bil prvi potrjeni hibrid, otrok dveh različnih človeških vrst. A ker tako neandertalko kot denisovani še niso dokončno uvrščeni na drevo življenja – ne vemo, ali so vrsta ali podvrsta – tudi naziv križanec (hibrid) ni zacementiran. Za odgovor bi morali izvedeti, ali je bilo dekle z nazivom Denny

sposobno nadaljnega razmnoževanja. Vsekakor je to nadaljevanje desetletja presenetljivih ugotovitev iz sibirske jame Denisova, kjer je skozi desetletja zagotovo živelo več človeških vrst, podvrst in tisoče generacij. Brez števila usod, za katere nikoli ne bi vedeli, a zdaj s pomočjo znanosti dobivajo sodobni odmevi.« / Nadaljujmo s pogledom v svet bodočih ljudi. Prvi gensko spremenjeni dojenčici? »Kljub znanstveniki so med oploditvijo jajčeca s spermijem spremenili DNK, devet mesecev kasneje sta luč sveta ugledali dvojčici. Profesor He Džjankuj je zatrdil, da je novorojenki s tem obvaroval pred okužbo z virusom HIV. Svetovna znanstvena skupnost s pojasnilom ni bila niti najmanj zadovoljna, nasprotno, zasula ga je s kritikami: da razkritja ni obelodanil v znanstveni publikaciji, da obvarovanja pred boleznijo ni nikakor dokazal, da je kršil paleto etičnih standardov, ogrozil mladi bitji ... Toda veliko dvoma o tem, da je z metodo CRISPR-Cas9 posegel v embrio, ni. Tako smo soočeni z dejstvom, da se je leta 2018 rodil prvi umetno gensko spremenjen človek. Duh je ušel iz steklenice in morda je le vprašanje časa, kdaj in kdo bo eksperimentiral z ustvarjanjem "superljudi".«

/ In zdaj še bolj vidno vprašanje v luči nam vsem bolj domačega Sonca: se ga lahko dotaknemo? »Gre za kulminacijo visoke tehnologije in znanosti na meji zmožnega. Prvič v zgodovini je človeštvo poslalo sondo skozi atmosfero Sonca, v peklenko vročino in uničujoče sevanje. To je Nasina sonda Parker. Ne le da je preživela, pred njo so še drznejši podvigi. Zvezdo bo obletala vedno bližje in bližje, podirala hitrostne rekorde (že zdaj je s 343.112 km/h absolutna rekorderka) in ponujala odgovore na vprašanja, kot so: Zakaj je korona, zunanja Sončeva atmosfera, več kot dvestokrat toplejša od vidnega površja in kaj jo segreva? Kaj pospeši delce do te mere, da ubežijo težnosti in postanejo Sončev veter? Kaj povzroča izbruhe koronarne mase? Sledi nedvomno zanimivih 7 let, z znanstvenimi objavami vred.« (Vir: Aljoša Masten, MMC RTV SLO) – To so res neverjetna, a resnična spoznanja, vredna pozornosti.

Pisatelji in politiki

Umril je Amos Oz (1939–2018), izraelski pisatelj, ki je pozival k obnovi človeške solidarnosti, tudi izraelske do Palestincev. Njegove so tudi naslednje besede: »V judovsko-slovanskih

kulturah so pisatelji staroste, preroki, ki naj bi narodu pokazali pot – in ki jih ta narod potem kamenja. V angleško govorečih deželah pa pisatelji niso drugega kot zabavljači. Seveda so lahko pri tem izjemni, prefinjeni, a še vedno imajo "samo" to vlogo. Celo Shakespeare je bil genij razvedrila! Pri nas so pričakovanja od književnikov neznanska. V navadi je, da izraelski premier kdaj povabi kakega pisatelja ali pesnika na zaseben pogovor, nekakšen tête-à-tête, ki se ne odvija v pisarni, ampak na premierjevem domu. Politik pisca – in pogosto sem to jaz – sprašuje, kje je politika ubrala napačno pot in kaj je treba storiti v prihodnje. Tvoje odgovore poslušam s silnim občudovanjem – in jih potem seveda popolnoma ignoriram.«

Novo leto na Antarktiki

»Toliko se dogaja okoli vas. Pingvini hranijo svoje pravkar skotene mladiče, medtem ko jim jih ujede skušajo iztrgati iz rok. Kiti začnejo prihajati v večjem številu, plaže pa so polne tujnjih mladičev, ki jih mame še dojijo ...« S temi besedami so v avstralski agenciji Aurora Expeditions priporočali letoletno križarjenje ob obalah Antarktike. Bog jim ga požegnaj.

Fosil najstarejše do zdaj znane živali, stare 558 milijonov let, najdene v Avstraliji in poimenovane *Dickinsonia costata*. Njena kemijska sestava je podobna holesterolu. / Foto: Wikipedia

Izraelski pisatelj Amos Oz (1939–2018) in Mirjam Pressler, ki je prevedla njegov roman *Judas v nemščino*, fotografirana na knjižnem sejmu v Leipzigu leta 2015

Adelijski pingvini (lat. *Pygoscelis adeliae*) na obali Antarktike. Bi preživeli novoletne praznike v njihovi družbi?

Za boljšo šolo (1)

Staršev se ne sme spustiti v šolo

IVKA SODNIK

Kot dolgoletna pedagoška delavka in z več kot dvajsetletnimi izkušnjami ravnateljstva v osnovni šoli sem prepričana, da si je vedno znova vredno in treba prizadevati za boljšo šolo. S šolo nismo nikoli povsem zadovoljni, zato se šolski sistemi v vseh državah vedno znova posodablajo in spreminjajo. Povsod težimo k dobri šoli, v kateri bodo učenci pridobili kakovostno znanje, usvojili potrebne veščine in se hkrati skozi učno-vzgojni proces oblikovali v razmišljujoče in odgovorne osebnosti. V šoli naj bi se otroci naučili tudi medsebojne strpnosti, sprejemanja različnosti in sodelovanja.

Za optimalno delovanje je v šoli potreben pedagoški mir, pravimo šolniki. In

ta mir v zadnjih letih močno rušijo napeti odnosi med učitelji in starši. V šolskih zbornicah prevladuje mnenje, da se starši preveč vtikajo v delo šole, da strašijo učitelje in pritiskajo nanje z odvetniki in s stalno kritiko rušijo njihovo avtoriteto. Pojavljajo se zahteve, da je starše treba postaviti pred vrata in jih ne več spuščati v šole. Kot dolgoletna ravnateljica se s takšnim posplošenim mnenjem ne morem strinjati in menim, da je do velike večine staršev zelo krivično. Popolnoma normalno je, da si starši želijo za svoje otroke kar najboljše učitelje, ki bodo otroke veliko naučili in znali tudi vzgajati. Pričakujejo, da bo šola varna in urejena, da bodo učitelji ravnali zakonito

in bodo otroci v šolo radi hodili. Vsakršno odstopanje od tega pričakovanj je lahko razlog za pritoževanje in obranjanje po pomoč na šolsko inšpekcijo. Zato se je treba s starši veliko pogovarjati in upoštevati njihove pripombe, če so te upravičene. Sedanja šolska zakonodaja omogoča staršem precej pravic, ki jih morajo šole – rade ali ne – upoštevati in uresničevati. Starši prek svojih predstavnikov v svetu staršev lahko predlagajo nadstandardne programe, npr. šolo v naravi, ki jo morajo tudi sami plačati. Zato pričakujejo, da bo šola pridobila finančno najbolj ugodne ponudnike in starše o stroških pravočasno obvestila. Tudi obvezen program veliko stane, saj so

stroški naravoslovnih, kulturnih, tehniških in športnih dni pogosto precej visoki in starši morajo biti o tem pravočasno obveščeni. Nadalje imajo starši pravico sodelovati pri nastajanju razvojnega načrta šole ter pri oblikovanju vzgojnega načrta in šolskega reda. Svoje mnenje lahko izrazijo tudi o letnem delovnem načrtu šole ter ravnateljevemu poročilu o izvajanju vzgojno-izobraževalne problematike šole. Do največ nesoglasij med učitelji in starši pa prihaja pri izbiri učnih gradiv in delovnih zvezkov – starši se morajo s predlogom učiteljev strinjati. Ker so stroški delovnih zvezkov precej visoki, bi starši najraje videli, da se jih kupi čim manj. Posebej so

nejvoljni, če do konca šolskega leta niso popisani.

Vse našete pravice staršev morajo šole upoštevati, zato je s starši treba sodelovati in jim prisluhniti. Najprej učitelji na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, nato pa ravnatelj na srečanjih sveta staršev ali individualnih razgovorih.

Zato je razmišljanje, da bi pred starši zaprli šolska vrata, ta trenutek po veljavni šolski zakonodaji neumestno, kratkovidno in razdiralno. Velika večina staršev z učitelji in ravnatelji dobro sodeluje, pedagoške delavce spoštuje in upošteva in zaupava vodstvu šole. Kako omejiti najbolj nadležne, pa je že druga zgodba. Večinoma je tudi ta rešljiva.

Zgodbe

Polona podira stereotipe o lastnikih gozdov

Polona Šibič iz Ljubljane, po izobrazbi diplomirana ekonomistka, ki je vseskozi delala na področju financ, podira nekatere stereotipe o lastnikih gozdov. Čeprav ni življenjsko odvisna od gozda in živi več deset kilometrov proč od svoje gozdne posesti na Jelovici, z njo zelo skrbno gospodari. Zavod za gozdove ji je ob koncu lanskega leta podelil priznanje za najbolj skrbnega lastnika gozdov na blejskem gozdnogospodarskem območju.

CVETO ZAPLOTNIK

Zavod za gozdove Slovenije vsako leto podeli priznanja najbolj skrbnim lastnikom gozdov, po enemu iz vsake območne enote zavoda. Na blejskem gozdnogospodarskem območju je lani priznanje za najbolj skrbno lastnico gozdov prejela Polona Šibič, ki – kljub temu da nikdar ni bila kmetica – vzorno gospodari z gozdno posestjo na Jelovici. Njena zgodba je zanimiva, začenja se na Cajhnovi domačiji na Lancovem. »Moj stari oče je imel veliko gozdov na Jelovici pa tudi žago, na kateri je žagal les za lastne potrebe in tudi za druge. Povojna oblast mu je velik del gozdov podržavila, a ob tem nikdar ni izgubil upanja, da bodo prišli tudi časi, ko bodo krivico popravili in gozdove vrnili. To se je tudi zgodilo, v denacionalizacijskem postopku so njemu oziroma njegovim štirim dedičem vrnili skupno osemdeset hektarjev gozdov, eden od teh dedičev je bila tudi moja mama,« pove Polona, ki je po mami pred devetimi leti podedovala 14 hektarjev gozdov, še šest hektarjev je potlej kupila. Posest je razdrobljena na šest delov, največji parceli merita po sedem hektarjev.

Polona med označevanjem posestnih meja

Da bi vsaj nekoliko zaokrožila posest, je poskušala z zamenjavo posesti, a lastniki na to niso pristali, pa tudi z nakupom, pri katerem pa je na koncu po zakonodaji dobil prednost sosed.

Po strokovno znanje v zavod za gozdove

Ko je Polona postala lastnica gozda, sta najprej z mamjo pregledali stanje gozdov in posestne meje, nato se je odpravila po strokovno pomoč v krajevno enoto zavoda za

gozdove v Radovljico, kjer ji je revirni gozdar Janez Delavec svetoval, kako gospodariti z gozdovi. Začela je s čiščenjem gozdov, vzpostavljanjem gozdnega reda, obnovo posestnih meja... »Odnos do gozda so mi privzgojili že stari starši in starši, oče je bil revirni gozdar na Gozdnem gospodarstvu Bled in me je pogosto vzel s sabo na Jelovico, a strokovnega znanja sem se morala šele naučiti. Veliko tega znanja sem pridobila v zavodu

»Priznanja sem se razveselila. Po eni strani mi je potrditev, da delam pravilno, po drugi strani mi je spodbuda za naprej,« pravi Polona Šibič in poudarja, da sama, brez strokovne pomoči zavoda za gozdove, ne bi znala z gozdovi dobro gospodariti.

Polona in Gordan Šibič skrbno gospodarita z gozdovi na Jelovici.

»Moj stari oče mi je večkrat dejal: "V gozdu mora vedno peti sekira." Danes razumem te njegove besede, ki ne pomenijo nič drugega kot to, da je v gozdu treba delati in z gozdom gospodariti.«

za gozdove,« pravi Šibičeva in priznava, da je imela tudi srečo, ko je za izvajalca del izbrala Zdravka Megliča, ki opravlja vsa glavna dela v njenih gozdovih.

Največji problem je lubadar

Ko je gozd »spravila« v red, so se začele ujme – pred štirimi leti žledolom in lani še vetrolom, ki sta ustvarila dobre pogoje za čezmerno razmnožitev lubadarja. Lubadar je potlej prizadel gozdove celo bolj, kot sta jih žled in veter. »V gozdovih smo hitro ukrepali ter posekali vse napadeno drevje, a tako bi morali ukrepati tudi vsi drugi lastniki na širšem območju. Ker tega vsi niso storili, se je lubadar širil naprej v zdrave sestoje in povzročil veliko gospodarsko škodo. Cena lubadark je bila za polovico ali še več nižja od cene za kakovosten les, hkrati pa

so se zvišale tudi cene gozdarskih storitev,« pove Polona in doda, da je lubadar največ škodo povzročil v nižje ležečih gozdovih, še zlasti na parceli ob Savi, kjer so morali posekati vso smreko.

Ob pojavu lubadarja je najboljši ukrep hitra sanacija žarišč, za to si prizadeva tudi zavod za gozdove, a kot ugotavljata Šibičeva in njen mož Gordan, ki ji veliko pomaga pri delu v gozdovih, zavod ob ohlapni zakonodaji nima prave moči, da bi lastnike prisilil k poseku in spravi lubadark. Šibičevi v svojih gozdovih nimajo lubadark, saj vse sproti posekajo, ne vedo, kaj bo prinesla pomlad. »Skrbi nas,« pravi Polona in dodaja: »Redne sečnje doslej še nismo imeli. Najprej smo redčili sestoje, zadnja leta opravljamo le sanitarno sečnjo.«

Želijo ustvariti čim bolj mešane gozdove

Zdaj jih čaka obnova gozdov. »Predlani smo že začeli pogozdovati, lani smo posadili od osemsto do devetsto sadik, delo bodo nadaljevali letos. Ker želimo ustvariti čim bolj mešan gozd, ki bo tudi bolj odporen proti naravnim ujmam, škodljivcem in boleznem, poleg smreke sadimo tudi bukev, hrast,

jerebiko, divjo češnjo, oreh...« Vse sadike zaščitijo pred jelenjadjo, ki se je preveč namnožila in povzroča škodo predvsem v nižje ležečih gozdovih.

Pogosto iz Ljubljane na Jelovico

Polona in Gordan veliko zahajata iz Ljubljane na gozdno posest na Jelovico – ne samo zaradi gospodarjenja z gozdovi, ampak tudi zato, ker jima to pomeni sprostitvev. Redno spremljata stanje gozdov, z veseljem opravljata tudi gozdna dela, ki jih sama znata in zmoreta. Za delo navdušujeta tudi

Polona Šibič: »Največji problem so lubadar in neodgovorni lastniki, ki od lubadarja napadenega drevja ne posekajo.«

hčerko in sina, ob večjih delih, kot je, na primer, pogozdovanje, povabita še prijatelje in znance. Takšne »akcije« se običajno končajo s prijetnim druženjem in piknikom sredi gozda.

Polona priznava, da jo iz Ljubljane vse bolj vleče na Gorenjsko. Želi se preseliti v Radovljico in tudi še povečati gozdno posest na Jelovici.

Med pogozdovanjem goličave, ki je nastala po poseku lubadark

Gozd – za delo, a tudi za sprostitvev ...

Osebnosti

Boljši svet za vsa živa bitja

Mojca Furlan iz Medvod je prejela zahvalo za dobroto, plemenitost in človekoljubna dela. Nešteto ur nameni skrbi za živali: vsak dan in ne glede na vreme in počutje.

MAJA BERTONCELJ

Mojca Furlan iz Medvod spada med ljudi odprtih rok. Ob koncu lanskega leta je prejela zahvalo za dobroto, plemenitost in človekoljubna dela, ki jo podeljujeta revija Ženska in Ministrstvo za delo, družine, socialne zadeve in enake možnosti.

Mojca Furlan nešteto ur nameni skrbi za živali. Je prostovoljka in predsednica medvoškega Društva Reks in Mila. Vsak dan je na terenu – ne glede na vreme, letni čas, počutje ali obveznosti. »Priznanje mi pomeni veliko iz več razlogov. Da sem bila nominirana med takim izborom krasnih ljudi plemenitih dejanj, je velika čast. Velikega pomena se mi zdi, da so v reviji Ženska prepoznali kot potrebno in plemenito dejanje

tudi prizadevanja za trajnostni razvoj, varovanje okolja in skrb za živali. Živali so ranljiva skupina. Zavedati se je treba, da smo vsi na planetu potrebni, brez ene vrste se poruši naravno ravnovesje – in to se dogaja tukaj in zdaj. Kazalci opozarjajo, da je v zadnjih dobrih štiridesetih letih izginilo šestdeset odstotkov divjih živali,« je povedala Mojca Furlan.

Zaposlena je kot učiteljica v Osnovni šoli Trnovo. Uči tudi, ko ni v šoli, in sicer sočutnega odnosa do sočloveka, ozavešča o varovanju okolja, predvsem pa o primernem odnosu do živali. Pri pouku in delu z mladimi je skupaj z njimi naredila veliko za trajnostni razvoj, za večje spoštovanje narave in živih bitij. Dosegla je tudi tiste, ki urejajo politiko na področju zaščite živali.

Društvo skupaj z Občino Medvode vodi akcijo sterilizacij/kastracij mačk in psov. Prepričana je, da lahko vsak z nekaj akcije in vloženega truda svet obrača na boljše in ga spreminja v bolj prijazenega za vsa živa bitja.

»V naši državi moramo na državni ravni Zakon o zaščiti živali nujo zaostri, vsaj če menimo, da smo kulturni narod. Žival ni predmet. Če se tako radi zgledujemo po Avstriji in Nemčiji, po skandinavskih državah, bi se lahko tudi v primeru zaščite živali. V Nemčiji je veriga prepovedana in pes ne sme sam bivati osamljen v uti. Obravnavajo tudi psihično mučenje živali, ne le fizičnega. Živali so družabna bitja, potrebujejo družbo svoje vrste in družbo človeka. Koliko psov je bilo v minulih dneh na

Mojca Furlan z zahvalo, ki ji pomeni veliko – tudi zato, kot pravi, ker je bilo kot potrebno in plemenito dejanje prepoznano prizadevanje za trajnostni razvoj, varovanje okolja in skrb za živali.

verigah v agoniji zaradi pokanja? In koliko drugih živali, domačih in divjih, je trpelo zaradi strahu pred nerazumljivim hrupom? Čudi me, da se ljudje zaradi svoje zabave ne ozirajo na živali in ne nazadnje tudi na druge ljudi, ki jih pokanje moti in vznemirja. Kot pravi modrec Mahatma Gandhi, se razvoj družbe meri z odnosom do živali. Res je tako. Pa naj vsak razmisli pri sebi,« pravi Furlanova

in še dodaja: »Preden bomo zaostri slovenske zakone, pa upam, da bo čim več posameznikov, društev in zavetišč delovalo proaktivno na lokalnem nivoju, kjer se da marsikaj dobrega storiti, če je le volja, razumevanje in potrebna čustvena inteligenca. Z akcijami sterilizacij po občinah, s spodbudami lastnikom mačk in psov, se na daljši rok preprečuje zavržene živali in občutno privarčuje občinski denar.«

Mojca Furlan velja za dobrodušno, velikega srca, je pronicljiva in kadar je potrebno tudi ostrega jezika. Njena velika skrb so prav živali, usoda drugih živih bitij, ki ji sloni na ramenih čez dan in tudi marsikatero neprespano noč. Kot še zaključuje, skrb za živali ni njen hobi: »Je zavedanje, da s svojim prizadevanjem narediš dobro drugemu. Moji hobiji so branje knjig, gledališče, filmi, le časa zanje skorajda nimam več.«

Srčna ljubiteljica živali

Med lanskimi nominiranci v akciji Ljudje odprtih rok je bila tudi Kamničanka Jasmina Hrastovec, neutrudna zagovornica pravic živali, ki skupaj s tremi Prekmurkami vodi kmetijo Nikina prijazna vas, na kateri živali živijo svobodno in brez strahu pred klavnico.

JASNA PALADIN

Jasmina Hrastovec je 45-letna Kamničanka, avtorica bloga Minci kuha, veganska aktivistka in soustanoviteljica Nikine prijazne vasi ali – kot se nam predstavi sama – preprosta oseba, ki želi le, da bi lahko imeli vsi pravico do sprejemljivega življenja, ne da bi jim kdo odvzel to proti njihovi volji.

Njeno aktivno ozaveščanje o pravicah živali je opazila tudi širša javnost in nedavno je bila skupaj s Tamaro Zupe, Petro Gjureč in Mirjano Mulec – prijateljicami, s katerimi v Prekmurju vodi Nikino prijazno vas – nominirana v akciji Ljudje odprtih rok. »Zamisel o Nikini prijazni vasi je v naših glavah rasla in nastajala kar nekaj časa. Lani smo končno naredile korak naprej in stopile na svojo zemljo. Tu domujejo kravici Mama in Nika ter pujski Pepa in Rozi. Pridružili so se tudi kozica

Tinka, mucek Poldi in želvice Hilda, Viktor, Rozi in Lizika. Kokoške še pridejo, ko bomo vse primerno uredili. Da pa bi zgodbe živali kar se da približali širni publikii, je nastala knjiga Zgodbe iz Nikine prijazne vasi, ki jo je napisala Tamara Zupe in govori o živalih, ki se jim je s pomočjo prostovoljcev nasmešnila sreča in sedaj živi-

»Vsi vemo, kam nas sedanja dejanja vodijo – v propad. Če bomo takole nadaljevali onesnaževanje, pravniki nekaterih bralcev ne bodo več imeli na razpolagi osnove – pitne vode. Torej zadnji čas je, da se vsaj informiramo in aktiviramo. Pod pretvezo preživetja si ljudje dovolimo preveč.«

jo polno in zadovoljno življenje. Projekt diha v duhu boljšega sveta, kar pa je zelo širok pojem, in zavedamo se razsežnosti poslanstva, ki smo se ga lotili. Pa vendar optimistično zremo v prihodnost za naše zanamce,« nam ponosno pove Jasmina,

ki veganski način življenja poudarja na vsakem koraku.

»Vsi vemo, kam nas sedanja dejanja vodijo – v propad. Če bomo takole nadaljevali onesnaževanje, pravniki nekaterih bralcev ne bodo več imeli na razpolagi osnove – pitne vode. Torej zadnji čas je, da se vsaj informiramo in aktiviramo. Pod pretvezo preživetja si ljud-

je dovolimo preveč. Večkrat vprašam kakšno mamo, kako bi se počutila, če bi ji odvzeli otroka in ji ga zaklali, le zato, da bo nekdo drug pil mleko, ki ga proizvede z svojega otroka. Vsaka se zdrzne, pa vendar si naroči kavo z mlekom. Popoln

nesmisel so tudi medicinske raziskave na živalih. Naš organizem ni niti malo podoben živalim. Tu so nato še raziskave na živalih za kozmetiko, čistila, hrano za hišne ljubljence ... Seznam je zelo dolg. Ljudje smo srca zaprli. Preveč,« zaskrbljeno našteva aktivistka, ki je somišljenika našla tudi v svojem možu Janezu. Prizadeva si tudi za odstranitev strupov iz našega okolja, denimo glifosata, ki so mu nekatere občine v Sloveniji že zaprle vrata. »Raziskave kažejo, da je glifosat zelo nevarna snov. Vsi pesticidi in herbicidi so. V začetku sem se sicer odzvala zato, ker imam vsako pomlad peklenske težave. Zatečen obraz, ranice, oteženo dihanje. Že od otroštva sem zelo bolna, vendar se je stanje začelo slabšati, ko sem se preselila blizu drevesnice. Sicer mi veganski način prehrane pomaga, in to zelo, a ko pride pomlad, se zadeva drastično poslabša,«

Jasmina Hrastovec se zelo rada zadržuje v kuhinji, kjer ustvarja veganske jedi. / Foto: osebni arhiv

še pravi in se za hip vrne k nedavni nominaciji. Zelo se je je razveselila, saj v njej vidi izjemno pohvalo. Dobila pa je tudi nov zagon za ozaveščanje. »Kako jaz vidim živali? Preprosto vidim jih. Ne morem pa tega zahtevati ali želeti od bralcev. Morada raje rečem tako – vemo, da nas naša dejanja opisujejo. Torej naj vsak sam pri

sebi preceni, kako vidi sam sebe. Če bo doumel, bo razumel in videl tudi druge. To je vse. Velike umetnosti tu ni. Naj pa povem, da večkrat slišim, da ima nekdo rad živali, obenem pa je zrezek. To resnično ne gre skupaj,« še pove in zaključuje, da njen namen ni soditi drugim, rada bi zgolj to, da vsak pri sebi razmisli o tem.

MULTIKULTI

Zvezek, svinčnik, radirka in britvica

Da je poletni dopust mogoče preživeti tudi drugače kot z ležanjem na plaži, ogledovanjem znamenitosti tujih držav in planinarjenjem, kot to pogosto počnemo Slovenci, je lani poleti spoznavala direktorica Prešernovega gledališča Mirjam Drnovšček. Na počitnice v Tanzanijo se je odpravila kot prostovoljka – poučevat tamkajšnje otroke. Izkušnjo priporoča vsem, da bi spoznali tudi drugačen svet, kot je naš, v katerem tako radi tarnamo za vsako malenkost.

IGOR KAVČIČ

Jugovzhodna Afrika, Tanzanija, Arusha, Ilboru ... Nam je kaj znano? Na začetku mogoče še, v nadaljevanju vedno manj. Vemo, da je Tanzanija dežela velikih jezer nekje tam spodaj, malenkost pod ekvatorjem, in ima otok Zanzibar, na katerem se je rodil glasbenik Freddie Mercury. Ob besedi Arusha pa smo že v težavah. Arusha je tretje največje mesto v Tanzaniji, ki ima približno toliko prebivalcev kot Ljubljana in Maribor skupaj in leži 1400 metrov nad morjem. Ilboru je ena od sosesk na obrobju mesta. »Kot Kranj in Stražišče, le da so, ko gre za velikost in število ljudi, ki tam živijo, številke precej višje,« duhovito primerjavo ponudi Mirjam Drnovšček, direktorica Prešernovega gledališča, ki je zadnje poletje v osrčju Afrike preživela del svojih počitnic. Ne kot turistka, bila je prostovoljka. V eni od zasebnih šol je tamkajšnje

otroke poučevala matematiko, angleščino in skrb za zdravje.

Mirjam je pred dvema letoma po hudi bolezni izgubila partnerja. Z namenom, da sprejme življenje tako, kot je, in ga živi naprej, ne glede na to, da to kdaj tudi boli, se je predlani poleti odpravila na Camino po tako imenovani francoski poti. Sprva še prepričana, da se bo poleti na to pot odpravila iz portugalske smeri, ji je kolegica Tina Kosi, direktorica celjskega gledališča, s katerim Prešernovo gledališče v zadnjih letih sodeluje v več projektih, pripovedovala, da je predlani delovala kot prostovoljka v Aziji. To je nanjo naredilo močan vtis. Zakaj pa ne, si je rekla in po spletu med različnimi ponudniki prostovoljstva v revnih deželah sveta v želji po Afriki našla organizacijo GivingWay in mesto Arusha v Tanzaniji. Ob osnovnih osebnih podatkih jih je v prijavi seveda zanimalo tudi, kaj sicer počne v

poklicu, potrebovala je potrdilo o nekaznovanju, dobrodošle so tudi izkušnje v prostovoljstvu. Drnovščekova sicer že šesto leto sodeluje v projektu Botstvo v Sloveniji in prispeva za šolanje, sprva dekleta, zdaj fanta, na ta način pa v prihodnje namerava pomagati tudi otroku iz Afrike.

Otroci brez enakih možnosti

Skupaj s Kosijevo sta se tako prijavi za dva tedna prostovoljstva. »Sicer je na voljo več različnih vrst prostovoljstva, izbrali pa sva poučevanje,« pripoved začne Mirjam Drnovšček. Nakupili sta tudi barvice, svinčnike, zvezke in druge šolske potrebščine za tamkajšnje otroke, napolnili nahrbtnika in sredi julija odpotovali v Tanzanijo. V delo več zasebnih šol v soseski Ilboru v mestu Arusha so bili vključeni prostovoljci iz različnih koncev sveta, od Škotske in

Švedske do Izraela, Španije in Francije. Nastanjeni so bili pri družinah, ki so nudile bivanje in prehrano za deset dolarjev dnevno. »Živeli sva pri družini fanta po imenu Sam, ki je sicer organiziral tudi šolsko knjižnico. Poleg hiše so bile tri sobe z železnimi posteljami, sanitarijami s prho z velikokrat mrzlo vodo in manjšim umivalnikom. Brez večje komoditete,« pripoveduje sogovornica in doda, da je bilo podobno s prehrano: »Vsak dan so bili na voljo trije obroki, največkrat testenine s krompirjem, riž s krompirjem, riž s fižolom in avokado, čapate z zelenjavo, včasih tudi nekakšen golaž ... Najin gostitelj je skrbel za ženske v hiši, dve njegovi sestri, otroka in Masajko, ki je bila za hišno pomočnico. Dela v Tanzaniji še posebej za ženske ni. Te potem doma gledajo televizijo in nadaljevanke, ki prikazujejo boljše življenje.«

Do šole sta Mirjam in Tina imeli kakih pol ure hoda čez drn in strm po glavni ulici soseske. Kasneje jima je pot krajšal kakšen moto taksi z vožnjo na sedežu za voznikom motorja. V zasebni šoli je k pouku hodilo kakih sedemdeset učencev. V razredu je od 10 do 15 otrok, kar je v primerjavi z javnimi šolami, kjer razred šteje med 50 in 70 otrok, pravo razkošje. Učitelji so plačani slabo. »Kolikor plačila šole ponudijo, tako dobre učitelje lahko dobijo. Znanje učiteljev na tej šoli je sicer na precej nizkem nivoju. Učiteljica angleščine ni bila ravno veščja jezika. »Jaz sem bila prvi dan asistentka v pomoč siceršnjim učiteljem, že naslednji dan pa sem začela poučevati,« pripoveduje Mirjam. »Otroci nimajo knjig in si običajno sproti v zvezke prepisujejo, kar na tablo napiše učitelj. S Tino sva šli v mesto fotokopirat snov iz knjige, da jim ni bilo treba prepisovati in so lažje sledili. Vsak od otrok ima na voljo nekaj zvezkov, svinčnik, radirko in "žiletko", britvico za šiljenje.« Mirjam je učila dvanajst otrok v angleščini, za razliko od državnih šol, kjer komunikacija poteka v svahiliju. Po dopoldanski šoli so imeli

Vsak dan po eni osrednjih ulic soseske Ilboru od doma do šole

Otroci v modrih uniformah v vojaškem redu čakajo na vstop v šolo.

popoldne še dve uri poučevanja v knjižnici, kamor so prihajali tudi otroci iz soseske, ki pa niso znali čisto nič angleško in je bila komunikacija precej bolj stresna.

»Spomnim se, da sem otroke poklicala k tabli in jih je bilo sprva strah, ko so se me navadili, pa so se skoraj stegli, kdo bo šel prvi k tabli. Učila sem, kar je bilo na voljo, po knjigah, ki naj bi jih imel vsak otrok, pa jih seveda ni. Otrokom, ki so prihajali v knjižnico in so obiskovali četrty in peti razred, sem tako na primer razlagala pretekli in prihodnji glagolski čas,« pripoveduje slovenska učiteljica v Tanzaniji in hkrati poudarja, kako težko je bilo vedno znova spoznavati, da otroci nimajo enakih možnosti kot njihovi vrstniki v zahodnem svetu. »Eni so imeli veliko željo po učenju, interes nekaterih je bil manjši. Spominjam se fanta, statega okrog 16 let, ki ni znal ničesar angleško, v dveh tednih pa se je naučil toliko, da je od dvajsetih vprašanih pravilno rešil polovico, kar je bil velik uspeh zanj. Navdušila me je zelo bistra deklica po imenu Francisca. Spraševala sem se, ali bo sploh kdaj imela možnost priti do univerze. Kako naj njeno znanje primerjam z vrstnikom iz zahodnega sveta, glede na možnosti, ki jih ima. Je sploh mogoče premostiti to nepravilnost – dobiti denar za šolanje, še prej izobraziti učitelje in dobiti potrebščine. Vsekakor otroci niso manj pametni kot otroci pri nas, le možnosti nimajo, ker so rojeni na napačnem kraju.«

Mnogi si želijo v Evropo, ZDA ali drugam na zahod. Mirjam pove, da jo je tudi ravnatelj šole, ki je sicer z veseljem opravljal svojo delo, nekoč vprašal, ali mu lahko pove, kaj misli, kako bi

on lahko v življenju uspel? Pravzaprav je hotel izvedeti, kako bi prišel v Evropo.

Nimamo pravice tarnati

Še kar nekaj časa po prihodu domov je bila prostovoljska izkušnja v šoli v Tanzaniji še zelo živa. »Še vedno mi pride do živega to naše pritoževanje nad vsem. Včasih mi je kar težko poslušati tarnanje o tem in onem, čeprav nam v primerjavi z ljudmi in otroki v revnih državah res ni nič hudega. Tudi sebe včasih še vedno ujame pri negotovanju nad čim, pa si kaj hitro rečem, daj Mirjam, spomni se ...«

Kot pravi, se zaveda, da imajo mnogi v Sloveniji to srečo, da so prišli do izobrazbe in služb ter solidnega življenjskega standarda, češar pa jih ne sme biti sram. Temu smo lahko samo hvaležni, hkrati pa je treba pomagati tistim, ki vsega tega nimajo. »Posameznik ne more spremeniti sveta, a če bi vsak lahko kaj pripomogel k temu, bi skupaj lahko veliko naredili in bi bilo drugače. Francisci sem ob odhodu dejala, naj se samo pridno uči, da sem prepričana, da bo v življenju uspela. Mi pa bodimo srečni s tistim, kar imamo in naredimo čim več za tiste, ki nimajo, da bodo tudi oni srečni.«

Mirjam bi vsakemu človeku privoščila svojo izkušnjo zadnjega poletja, saj ta pomaga najti tudi drugačen pogled na svet. Ko lahko vidimo in spoznamo, da se tu, kjer živimo, nimamo pravice smiliti sami sebi. »Vedno je nekomu slabše, nekemu pa boljše od tebe, zato moraš živeti to, kar imaš,« je prepričana Mirjam Drnovšček, ki poziva ljudi, naj v življenju čim večkrat delajo dobro. Ona bo.

Sprva nekoliko v strahu, že po nekaj dneh pa veliki prijatelji – Mirjam s svojimi učenci.

Ko se prostovoljci z različnih koncev sveta za konec tedna odpravijo na izlet ... Tina Kosi je druga z leve, Mirjam povsem na desni. / Foto: osebni arhiv Mirjam Drnovšček

Na robu

Čistilo v juhi, 2. del

Poskušam biti dober človek

MILENA MIKLAVČIČ

usode

»Iz dneva v dan bolj sem spoznavala, da bivša prek otroka nagaja Igorju. Pri kosilu je, denimo, vzela kozarec in ga namenoma vrgla na tla, da se je razbil. Odprla je okno, da je papiga zletela na svobodo. Zalotila sem jo, ko je čistilo za posodo hotela zlit v juho ... Potrpežljivosti, vsaj z moje strani, je bilo konec. Pritisnila sem na Igorja, da se skupaj z nekdanjo partnerico odločita za obisk pri svetovalki. Tako ni več moglo iti naprej ...«

Mija v službi dnevno prihaja v stik z ranjenimi otroki. Srce jo boli, ko pomisli, da javnost o njih zelo malo ve. Vse, kar je grdega, neprijetnega, kar bi bilo mogoče, danes pometamo pod preprogo, se jezi, medtem ko nama nataka peto ali šest skodelico zeliščnega čaja.

Klepetali sva že več kot pet ur, a se še nisva dotaknili boleče točke, zaradi katere sva

se sestali. Mija se boji imeti lastnega otroka. Zaveda se, da ji biološka ura že doobra tiktaka, a vseeno je strah močnejši. Dala bi vse, kar ima, da bi lahko posvojila Igorjevo hčerko Nevo. Ve, da ne more. Če bi samo nakazala, kaj se ji mota po glavi, bi Igorjeva bivša naredila vse, da bi ji še dodatno nagajala in ji zagrenila življenje.

»Med pari, ki se razidejo, je danes preveč nasilja. Spominjam se dečka, ki je prihajal k pouku s podplutbami. Bil je zelo miren, tih fant. Ker je imel nekaj kilogramov preveč, je bil za piko na i deležen zmerjanja in posmeha še od sošolcev. Nekoč se je zaklenil v stranišče in ni hotel oditi domov. Še dobro, da so poklicali mene. Ob zgodbah, ki so se luščile iz njegove duše, me je imelo, da bi ubogega fanta stisnila k sebi in ga potolažila. Žal tega ne smemo več početi. Dotiki, ki bi še kako koristili ranjeni otroški duši, niso zaželeni.« je pripovedovala Mija.

Neka druga zgodba pripoveduje o mamici, ki je objavljala fotografije svojih otrok na Facebooku zato, da bi nagajala bivšemu. Na morskih fotografijah so bili pomanjkljivo oblečeni. Sošolci ene od njenih hčera so te fotografije odkrili, jih malo predelali in delili naprej. Ženski ni koristil niti pogovor z razredničarko. Potem pa je naneslo, da se je ena teh predelanih fotografij znašla v arhivu nekega pedofila. Ko so se vmešali preiskovalci, je kot

furija privihrala v šolo in razredničarko in Mijo obtožila, da sta jo onidve prijavi.

»Zelo me boli medvrstniško nasilje. Zlasti med dekleti! Včasih so luštne, na videz nedolžne deklice, ki so za povrh celo odlične učence, polne zlobe! Domišljija teh otrok, ki so vsega presiti, le starševske ljubeznijim manjka, presega še tako bujno domišljajo odraslega! In v ta kruti svet da bi rodila lastnega otroka?! Ni govorila! Kdo ve, kaj vse bi bruhnilo na dan tudi iz moje duše! Sanja se mi ne, kakšne, sicer še speče lastnosti, sem podedovala po očetu, po materi? Kri ni voda. Sicer pravijo, da te izoblikuje tisti, ki te vzgaja, a vendarle! To, kar more biti sem, se v meni nenehno bojuje z mojo dušo in tudi s stroko, ki ji pripadam!«

Praden je spoznala Igorja, je bila v zvezi z Joštom. Skupaj sta študirala, bil pa je tudi zelo dober Rokov prijatelj.

»Zdi se mi, da tudi te epizode ne smem zamolčati. Bil je krasen fant, naučil me je jadrati. Z Rokom naju je vzel s seboj, ko se je šel potapljat na Kornate. Rad se je šalil, ves svet je verjel, da mi je padla sekira v med. Tudi sama sem tako mislila, a le do trenutka, ko sem spoznala njegovo mamo. Teško je to opisati, a ko sva prestopila prag hiše njegovih staršev, se je v trenutku spremenil. Mama mu je bila na videz precej podobna, to pa je bilo tudi vse. V sebi je bila precej ohola in vzvišena oseba. Maltretirala

je tako moža kot tudi sina. Pri kosilu smo sedeli kot vojaki. Ni se slišalo niti dihanje, ker jo je vse motilo. Po posladku je poslala moža in sina po nekaj opravkih, tako da sva ostali v jedilnici sami. Položila je roki na mizo in se zagledala vame. "No, kurbiča, kaj si obetaš od mojega sina? To, da te bo fino obdelal, ali celo to, da mu boš kasneje podtaknila kakšnega froca?" Obsedela sem šokirana in brez besed! Gospo sem poznala kot profesorico z ene od fakultet, o njej se je širil glas, da je dobra in zelo strokovno podkovan. Mor-da res! Njeno obnašanje v zasebnosti domače hiše pa je bilo pod nivojem! Besed, ki so še letele iz njenih ust, raje niti ne omenjam. Spoznala sem, da se bo na vse kriplje trudila, da najino zvezo prekine. Pa bi ji ta trud še odpustila, če se ne bi spotaknila ob moje neslovenske korenine, češ da so "vse čefurke zelo preračunljive v tem, komu nastavijo". Ni bilo lepo, a sem stisnila zobe, saj sem imela Jošta zelo rada. Sprva se mu nisem niti upala povedati, na kakšen način me je mrcvarila njegova mama. Potem pa sva šla na pico in ker mu natak ni prinesel takšne, kot jo je naročil, ga je poslal v maloro. "Govoriš pa tako, kot bi poslušala tvojo mamo," mi je ušlo. Zelo resno me je pogledal. Vide-la sem, da so ga moje besede prizadele. Počasi se je razgovoril in mi o sebi povedal marsikaj bridkega. Njegova

duša je bila zelo ranjena. Pripovedoval mi je, kako se je mama spravila na njegovo prvo dekle. Toliko časa jo je maltretirala, zasmehovala in žalila, da je sedla v avto in brezglavo pritisnila na plin. Na srečo je trk z ograjo ob avtocesti preživela, a nikoli več ga ni želela videti. Kot bi bil on kriv. Po tistem pogovoru se je najin odnos ohladil. Čisto sem ga razumela. Bilo ga je tudi zelo sram. Čez nekaj časa, ko se nisva več videvala, mi je Rok povedal, da se mu je Jošt oglašil iz Londona. Tam je dobil službo. Bilo mi je zelo hudo, saj sem vedela, da ga ne bom več videla. Še huje pa me je prizadel klic njegove mame. Po telefonu me je ozmerjala z najbolj prostaškimi izrazi in vso krivdo za sinov beg zvalila na moja ramena. Verjemite, da takšne stare mame svojemu otroku v nobenem primeru ne privoščim! Žal ta zgodba z Joštovo mamo sploh ni edina, ki jo poznam! Veliko mojih kolegic ima s taščami zelo slabe izkušnje! Nekatere si svoje vnuke celo lastijo, kot bi bili njihovi! Ne, res nočem tega!«

Potem pa je beseda spet nanesla na Igorja. Njen obraz se je raznežil in videlo se je, da ga ima zelo rada.

»Tudi zato se bom na vso moč trudila, da s svojo bivšo uredi odnose, pa da bo imela njegova hčerka vsaj kolikor toliko normalno življenje! Včasih si želim, da bi šla na vrh Jošta in kričala na vse strani, da gre za otroke,

naj se tega bivši in bivše ter tašče in tasti ter ostalo sorodstvo zavedajo! Ne slepim se, vem, da smo takrat, ko se neka zveza razdre, zelo ranljivi in mnogi v takšnih trenutkih celo zelo sovražno! A če v zvezi ne gre, je še kakšna druga pot kot ta, da gre par narazen? Jaz je ne vidim. Nikoli pa ne bom razumela staršev, ki so patološko navezani na svoje otroke! Iz boleznih nagibov si jih lastijo in jim ne privoščijo sreče! Prav tako ne bom nikoli razumela žensk, ki so podobne materi, ki me je rodila! To, da me je pustila pri prijateljici, bi še nekako razumela! A da mi je obrnila hrbet, ko sem naredila več kot 2.300 kilometrov, da bi jo videla, tega pa moje srce ne bo moglo nikoli doumeti. Včasih, ko Igor zamuja iz službe in sem sama, sedim pred televizorjem in premišlujem o njej. Rada bi iz prve roke slišala o razlogih, zakaj je takšna do mene. Za očeta pravijo, da je bil dober človek. On potemtakem ni kriv, da bi me sovražila? Ali pač?! Ženske v sebi skrivamo veliko skrivnosti, o njih se redkokdaj razgovorimo.

In tako, vidite, sem razpeta na vse konce. Nisem ne tič ne miš. Mnogi, ki so šli skozi moje življenje, so me zaznamovali. Tudi zaradi njih sem takšna, kot sem. Poskušam biti dobra, osrečevati tiste, ki jih imam rada in pomagati onim, ki potrebujejo mojo pomoč.«

Konec

Anton Fister in religija razuma

PETER COLNAR

V Radovljici se je 5. januarja 1808 rodil duhovnik, pedagog, filozof in politik Anton Fister (tudi Füster), ki je močno presešel lokalne okvirje. Oznanjal je – še zlasti za tisti čas – zanimive poglede. Trdil je, da je namen izobrazbe v humanosti. Takšna načela naj bi otrok sprejemal že od začetka pouka, saj je v izobrazbi videl način za premagovanje barbarstva. Prednost je dajal avtoriteti razuma pred avtoriteti osebnosti ali religije. Na temeljih Feuerbachovega iskanja religije človeka je gradil nov pojem religije humanosti – religijo uma. V nemških pisanih delih se je zavzemal za vzgojo v »duhu svobode«, deloma tudi po načelih Jean-Jacquesa Rousseauja. To ga je pripeljalo tudi do izobčenja iz

cerkve, na Dunaju pa do obsodbe na smrt ...

Filozofski in teološki študij je končal v Ljubljani, kjer je bil leta 1832 posvečen v duhovnika. Do leta 1835 je služboval v Ljubljani, bil do leta 1839 nemški pridigar pri sv. Antonu v Trstu. Leta 1843 je doktoriral na Dunaju, nato pa je bil do leta 1847 profesor veroznanstva in splošne pedagogike na liceju v Gorici, ko je postal profesor teh predmetov na pripravljani filozofski fakulteti na dunajski univerzi. Pridobil si je sloves uglednega profesorja veroznanstva in leta 1848 končal svoje temeljno pedagoško delo Mentor des studien (Mentor Jünglings (Mentor študentske mladine). To naj bi uporabljali študenti kot vodnik za samoizobraževanje.

V njegovih opisih je čutili vpliv prosvetljske pedagogike in pedagoških idej novega humanizma. Ko so bila na začetku revolucije 1848 predavanja na univerzi večinom ukinjena, se je dejavno vključil v razprave o posodobitvi visokošolskega študija. Po marčni revoluciji in zmagi reakcije je bil za opravljanje duhovniške službe suspendiran in izobčen iz cerkve.

V slovensko narodno gibanje se pred letom 1848 ni vključil, vendar se je 20. aprila 1848 udeležil in podpisal odločitev na ustanovitvenem sestanku dunajske Slovenije. Kasneje se je popolnoma opredelil za nemško radikalno smer. Zahteve avstrijskih Slovanov je označeval kot »narodnostno

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- V Železnikih se je 1. 1. 1876 rodil socialnodemokratski politik in publicist Anton Dermota.
- V Trziču se je 2. 1. 1861 rodil uradnik, zgodovinar in karitativni delavec Karel Pirc. Med letoma 1879 in 1886 je praktical na davkariji v Trziču, nato na Brdu in v Kranju.
- V Železnikih se je 4. 1. 1901 rodil metalurg in metalograf Matija Žumer. Od leta 1951 je bil redni profesor za metalografijo in osnove metalurgije na Tehnični fakulteti v Ljubljani.
- V Ljubljani se je 6. 1. 1879 rodil podjetnik, založnik in knjigovez Viljem Požgaj. Leta 1900 je na Kokrškem bregu v Kranju odprl knjigovoznico in kartonažo.

brušenje in petelinje petje«. V dunajskem volilnem okraju Mariahilf je bil izvoljen v državni zbor. Aktivno je sodeloval v oktobrski vstaji. Zaradi odkritega radikalizma in aktivne udeležbe v oktobrski vstaji so ga po zadušitvi vstaje vojaške oblasti najprej zaprle, nato pa mu

omejile gibanje. Pobegnili so v Prusijo in nato v Hamburg. Julija 1849 je prišel v London, kjer je deloval med nemškimi emigranti. Oktobra leta 1849 je odpotoval v ZDA. Leta 1856 so ga v odsotnosti na Dunaju obsodili na smrt. Kasneje je bil pomiloščen.

Z avtom čez Bajkal

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Leta 1924 umre Hugo Stinnes, eden najbogatejših Evropejcev svojega časa, veleindustrijalec, imenovan tudi Ruhrski baron. Začne se boj za dediščino. Mati prepusti podjetje sinovoma, hčerka Clärenore, ki je bila očetova desna roka in zaupnica, pa v podjetju ni več zaželen.

In Clärenore, rojena 1901 v Mühlheimu, majhna in ljubka, dobra dirkačica, izjemna poznavalka avtomobilov, zmagovalna voznica na religijah, sklene, da bo prva ženska, ki bo obvozila svet. V družini je veljala za črno ovco in za pot ni dobila niti ficka. Denar – sto tisoč rajshmark – so prispevali sponzorji, kot so Bosch, Aral, Varta, Continental in

drugi. Avto – serijska limuzina znamke Adler. V ekspediciji sta bila še dva mehanika in znani kamerman in fotograf Šved Carl-Axel Söderström. V spremljevalnem vozilu so bili nadomestni deli, gume, tri pištole, proviant, šotor in kanistri za bencin. Clärenore je poleg maternega jezika govorila še angleško, francosko, špansko in švedsko. Pot je vodila čez Balkan proti Moskvi. V Rusiji se je skujal najprej en mehanik, nato še drugi. V Irkutsku je bilo 53 stopinj pod ničlo. Od dveh možnosti – čakati nekaj mesecev ali peljati čez zamrznjeno Bajkalsko jezero – je Clärenore izbrala drugo. Tretji poskus – 12. januar 1928.

Pod avtomobilom so morali zakuriti, da se je olje segrelo. Po treh urah vratomolne vožnje čez pokajoči led in škrbine sta dosegla nasprotni breg v sredini petdeset kilometrov širokega in 650 kilometrov dolgega jezera. In Clärenore je Carlu-Axlu predlagala, da sta »nati«. V Pekingu sta se znašla pred zaprtimi mestnimi vrati. Nato sta odplula na Japonsko in od tam s tovorno ladjo v Peru. Sledila je Srednja Amerika in 28. maja 1929 so jima priredili triumfalni sprejem v New Yorku, v Beli hiši ju je sprejel predsednik Hoover. Po 25 mesecih in 49.244 prevoženih kilometrih skozi 23 držav sta se 24. junija zmagoslavno pripeljala v Berlin.

Carl-Axel se je ločil in se poročil s Clärenore. Leta 1931 je izdal knjigo s številnimi fotografijami: V avtu skozi dva svetova. Na južnem Švedskem sta zakonca upravljala veliko kmetijo, dobila tri otroke in vzgojila še nekaj rejencev. Carl-Axel je umrl leta 1976, Clärenore pa se je do smrti leta 1990 večkrat vračala v majhno leseno hišico, ki jo je imela ob Moseli.

Kislo zelje z belim fižolom – recept iz Mühlheima

Za 6–8 oseb potrebujemo: 750 g svinjskega mesa – trebuševine, 750 g kislega zelja, 750 g krompirja, 250 g suhega belega fižola, 125 g mesnate slaninice, 2 lovorova lista, sol, poper, gorčico.

Fižol namočimo čez noč. Nato ga s svinjino vred eno uro kuhamo v vodi, v kateri se je namakal. Dodamo sol in poper, kislo zelje in lovor, zalijemo z litrom vode ter kuhljamo še približno dobro uro, da se fižol popolnoma zmehča. Slan krompir v kosih skuhamo posebej. Slanino zrežemo na kocke, jo prepražimo in s krompirjem vred dodamo enolončnici. Preden ponudimo, vzamemo svinjino iz lonca in jo z gorčico postrežemo na posebnem krožniku. Nekaterim bolj prija, da meso zrežejo na manjše kocke in jih nato stresejo nazaj v enolončnico.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Iz temnih jezerskih globočin je zasijala svetlo zelena svetloba. »Firbci« na bregu so se spraševali, ali je napočil tisti dan, pravzaprav je bil večer, ko se bo po dvatisočletnem spanju prebudila jezerska pošast Črnava, nekdo je pripomnil, da je to izgubljena disko krogla iz nekdanje preddvorske diskoteke Skala, pravzaprav pa je šlo za drevesce, ki po legendi zasije, ko se ga dotakne človeška roka. Še do nedelje lahko preverite, ali zapisano drži. I. K. / Foto: Tina Dokl

Ko iztekajoče se leto obrne koledarju tudi poslednjo stran, bližnjim zaželimo obilo sreče in zdravja, pri sebi pa skujemo smeje načrte in tihe zaobljube ... Pa vendar – kot nam svetuje pričujoča fotografija – je najprej priporočljivo za trenutek ali dva postati in se napolniti z obilico sveže energije za razgibano pot, ki se vije pred nami. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (467)

80ta: desetletje mladih

MIHA NAGLIČ

»1. (Skoraj) v koraku z Zahodom, do leta 1980. Kratke pregled zgodovine slovenske popularne glasbe: primerjalno z Zahodom in z Balkanom, začenši z Avsenikom in Ježkom, pa vse do festivalov, prvih mladih skupin, kantavtorjev, instrumentalne psihedelije, vzhajajočega diska in revolucije punka. / 2. Novi val in naval popa, 1981–1983. Novi val in punk sta pometla s klasičnim popevkarstvom, takoj zatem pa smo dobili Pop delavnico in Videomix. Glasbe nismo več zgolj poslušali, temveč smo jo začeli tudi gledati. Prišli so obvezni sintetizatorji zvoka, ne navadne pričeske in barvita oblačila. Prišli so heavy metal in zametki domačijskega

popa pa tudi obračuni med starim in novim rockom. / 3. Politika plesa, 1984–1987. Pop se približuje punku, punk se približuje popu. Beseda ples ni več kletvica in mogoče ga je spremeniti le od znotraj. V mlade se naseljuje nihilizem, bolj izkušeni ustvarjajo bodisi dobre plošče bodisi poslušljive, a kakovostne hite. V družbi Velike Britanije, Amerike in razvitega sveta tudi Jugoslavija rešuje lačne otroke v Afriki, medtem pa osnovnošolci že prisegajo na italijanski in nemški disko štanc. / 4. Alternativni konec, po letu 1988. Diskoteke so dokončno uveljavljene, čas je za alternativni disko. Jugoslavija se spreminja, Tito je mrtev že sedem let, odmevajo Agropop, Simona Weiss, Laibach in

Borghesia. Obvezni Turist in K4 v razcvetu. Po dolgem času izda ploščo Tomaž Pengov, v Manchestru in na celotnem Zahodu pa se alternativa močno približa osrednjemu toku. Osemdeseta se pri nas zaključijo z albumom Miladojke Youneed Bloodylon, v svetu pa z Nirvanino ploščo Nevermind, ko postane estetika hrupa najbolj iskano glasbeno blago. / Epilog. Nova zgodovina. Pri nas z razpadom Jugoslavije naenkrat ostanejo brez ene glasbene noge, z drugo pa poskakujemo na ritem skupin Don Juan, Pop Design in Čuki. Novi začetki obljublajo marsikaj, nekateri so celo zanimivi, toda

v rokah nam ostaneta razpršenost ter iskanje naslednjega trenutka, ko bodo mladi, v družbi nove tehnologije, spet obrnili stvari na glavo ...« (Str. 4–5)

Vem, knjig se ne predstavlja tako, da skoraj v celoti navedeš kazalo. Naj bo ta izjemna knjiga izjema. Sicer pa se že ob prvem listanju po njej zavemo tistega, na kar navaja podnaslov knjige: Zgodba slovenskega pop-rocka v času, ko je popularna glasba krojila podobo (in usodo) sveta. In si domišljamo, da smo v tej kapitalni zgodbi po svoje sodelovali tudi tisti, ki smo bili na tej sceni zgolj statisti in simpatizerji ...

Žiga Valetič, 80ta: desetletje mladih, Grafični atelje Zenit, Brezovica pri Ljubljani, 2018

RAZVEDRILU

GG

GABER JE FERDO

Na Bledu se dogajajo stvari, ki niso po črki zakona. Vsaj v seriji Ekipa Bled, ki v nedeljo prihaja na televizijske ekrane, je tako. Razrešujejo jih trije kriminalisti – med seboj tako drugačni, pa v isti ekipi. Gaber Trseglav v seriji igra šefa policijske postaje Ferda Svetino. Je igralec v MGL, režira ljubiteljske predstave in se še kako spozna na gorenjsko dušo.

Igor Kavčič

Inšpektor Ferdo, kakšno je na zadnji dan v letu varnostno stanje na Bledu?

»Zadnjih štirinajst dni smo bili kar precej zaposleni. Imeli smo nekaj težav s tujci, ki se ne znajo obnašati, sem in tja smo zasledili kakšno manjšo lumparijo, sicer pa ni bilo ravno hudih prestopkov. Tik pred novim letom smo zaključili zapleten primer, v katerem smo imeli opravka s staro blejsko družino. Mislim, da smo s tem hujši kriminal preganili z Bleda, ampak glede na moje dolgoletne policijske izkušnje nikoli ne veš, ali se še kaj skriva v kakšni luknji. Vseskozi je treba biti na preži. Po novem letu zato dobimo kadrovske okrepitve.«

Iz Ljubljane?

»Upam, da jih ne bodo poslali preveč iz Ljubljane. Običajno pošljejo same take, ki ne znajo delati, kot smo vajeni tu, na Bledu.«

Osrednji liki serije ste trije kriminalisti. Kot Ferdo Svetina ste hkrati šef blejske policijske postaje, z vami pa sta še Barbara Cerar (kot Nives Šmid) in Janko Mandič (mladi Luka Glažar). Zakaj ste bili izbrani prav za vlogo šefa?

»K sodelovanju so me povabili, ker mogoče poznajo moje igralske sposobnosti, moj slog, mogoče pa sem se jim zdel primeren tudi po videzu in kot oseba. Na avdiciji mi je

bila sicer najprej namenjena vloga skorumpiranega policista Urha, v seriji mojega vrstnika z Bleda, ki je potem odšel v Ljubljano. Poskusil pa sem še nekaj improvizacij za vlogo Ferda, in ko sem se peljal domov, sem čutil, da če bom sprejet v serijo, bom zagotovo Ferdo. Lik mi je pisan na kožo – kljub delu, ki od njega včasih zahteva zelo ostro držo, je Ferdo topel in mehak človek. Je pošten policist, ki pa velikokrat naredi kaj, kar ni "by the book" (po pravilih), in o tem ne razlaga naokrog. V prvem delu "ta mali" (mladi kriminalist Glažar, premeščen iz Ljubljane) za nekoga sprašuje, zakaj ga ne zašijemo, če pa imamo vse dokaze za to. Ferdo mu reče le, naj bo kar tiho, da že on ve, kako bo najbolje za vse, in naredi po svoje.«

Da gre za človeka, ki ima glavo in srce na pravem mestu, berem v opisu lika ...

»Ferdo mogoče ob prvem stiku daje vtis, da je nekoliko zaprt in ne preveč komunikativen. Tudi Gorenjci smo razmeroma zaprti ljudje, ko pa nekoga sprejememo, se mu znamo odpreti. Tak je Ferdo. Nima pa ravno smisla za humor. Ko kakšno streso, jo streso z zamudo in ne ravno smešno. Služba mu pomeni vse, v kakšnih primerih gre mimo zakona, a predvsem zato, ker ve, kaj to pomeni za ljudi in kraj, kjer živi.«

Zagotovo vam je v seriji kot domačinu z Bleda, če sem natančen iz Zasipa, prav

prišlo tudi obvladovanje gorenjskega dialekta?

»Zasiplani bi mi najbrž zamerili, če bi rekel, da sem z Bleda. (smeh) Je pa res, da sem mlada leta preživel na Bledu, imeli smo mladinski klub, prirejali smo koncerte, razna druženja in podobno. Zadnjič me je novinarka vprašala, ali sem si kdaj želel biti policist, pa sem dejal, da sem bil v mladosti zelo vesel, če sem policiste videl samo na daleč. To so bila zelo lepa blejska leta.

Dodatno sem užival, ker sem se na snemanju precej ukvarjal z dialektom. To sem pogrešal. Med letoma 1995 in 2005, ko sem živel v Ljubljani, sem se v gledališču ukvarjal predvsem z zbornim jezikom in sem nekoliko izgubil stik z domačo besedo in ljudmi. Na snemanju in v razgovorih z lektorico Barbaro Rogelj so se mi tako ponovno odstirale besede in besedne zveze iz naših krajev. Tudi avtor scenarija Gregor Fon je imel veliko občutka za tukajšnjo lokalno sceno. Škoda, da se nisva dobila v fazi pisanja scenarija, bi mu lahko povedal kakšno resnično blejsko zgodbo. Seveda sem v igro vključil tudi kakšne svoje besede ali besedne zveze. Ena takih je bila recimo kletvica "te bom t'ko užgal, da ti bo okn' dal več kot pa moja roka".«

Režiser Blaž Završnik mi je na enem izmed snemanj dejal, da želi serijo narediti čim bolj avtentično in na ta način za gledalce

Gaber Trseglav kot Ferdo Svetina s sodelavko Nives Šmid, ki jo igra Barbara Cerar

prepričljivo. Kot da bi se vse to na Bledu zares dogajalo?

»Drži. Trudili smo se biti čim bolj avtentični in čim bolj nenarejeni. Temu sled tudi format serije, osemnajst nadaljevanj, dolgih po 25 minut. Serija je snemana na filmski način, z eno kameero iz roke, kot rečeno – govorimo tudi v dialektu. Pri slednjem sem lahko pomagal tudi preostalim igralcem.«

Zdaj sicer živite v Radovljici; pa vam je uspelo snemanje kakšnega dela serije spravi ti tudi v Zasip?

»Lokacije so bile že prej skrbno izbrane in določene, tako da v Zasipu nismo bili. Snemalo pa se je na različnih koncih po Bledu in okolici. Ferdovo stanovanje je bilo recimo v Vnanjih Goricah, zasliševalna soba v kleti kulturnega doma na Bohinjski Beli, policijska postaja pa v Ljubljani.«

Kako ste si sicer blizu s kriminalkami?

»Absolutno je to žanr, ki mi je zelo blizu. V gledališču imamo obdobja, ko ogromno delamo, in obdobja, ko je dela manj. Včasih zvečer, ko gre družina v posteljo, tja v zgodnje jutro pogledam nekaj nadaljevanj kakšne kriminalne serije. Prav tako rad berem kriminalne

romane, obožujem inšpektorja Wallanderja, ki ga je ustvaril švedski pisatelj Henning Mankell, blizu mi je Jo Nesbø, prav zdaj berem njegovo zadnjo kriminalko Macbeth.«

V skandinavskih nadaljevanjih ali pa na primer v Umorih na podeželju ne manjka mrtvih ... Kako je v Ekipi Bled?

»Mnogo bolj prijazno. Serija bo namreč predvajana v družinskem večernem terminu, torej se v njej ne kažejo trupla in kri, prav tako ne sme biti kletvic. Edina kletvica, ki jo uporabim, je stara blejska kletvica jebeštrga, ki mi jo je predlagala Barbara. Serija je precej dialoška. Dramaturški lok je zelo kratek. Ne sprašujemo se prav dolgo, kdo je kriv, gledalec ob dialogih dobi vse podatke, da to lahko ugotovi sam.«

Osemnajst nadaljevanj ste posneli v zgolj dveh mesecih, očitno ste bili pri delu zelo disciplinirani ...

»Vse je teklo kot namazano. Vsak je skrbel, da je dobro opravil svoje delo. Kot igralec sem se lahko osredotočil na igro in ne še kup stvari zraven, kot imam izkušnje pri nekaterih drugih produkcijah. In še nekaj je – režiserju sem stoo odstotno zupa. Videl sem, da je bil pripravljen, da je vedel, kaj hoče, in je predhodno razmislil, kako bomo posneli posamezne sekvence. Zato nam je tudi znal igralcem dajati koristne napotke.«

Kako ste se ujeli soigralci, nosilci glavnih likov?

»Z Barbaro sva v preteklosti že sodelovala in sva se hitro ujela, z Jankom si spočetka nisva bila ravno blizu. Zdi se mi, da je bilo potem podobno kot v seriji. Tako kot sta se iz nadaljevanja v nadaljevanje bila bližje Ferdo in Luka, sva

si tudi jaz in Janko osebno prišla bližje. Super pa je bila tudi vsa ostala ekipa. Res sem vesel, da sem lahko sodeloval v tej produkciji.«

Podobno kot Ferdu njegov poklic pomeni vse, ste tudi vi v igralskem poklicu aktivni na različne načine. Ob igranju v gledališču ste novembra kot režiser dočkali tudi premiero muzikala Za zmeraj v Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah ... Jesen je bila očitno zelo delavna?

»Mogoče je to, da zelo rad opravljam svoj poklic, še ena stična točka med menoj in Ferdom. Tokrat sem se na besedilo Gregorja Cušina lotil muzikala Za zmeraj, pri čemer je glasbo napisala Nataša V. Trseglav, moja ljubica žena. S projektom smo se ukvarjali skoraj leto dni, premiera pa je bila ravno sredi snemanja za Ekipo Bled.

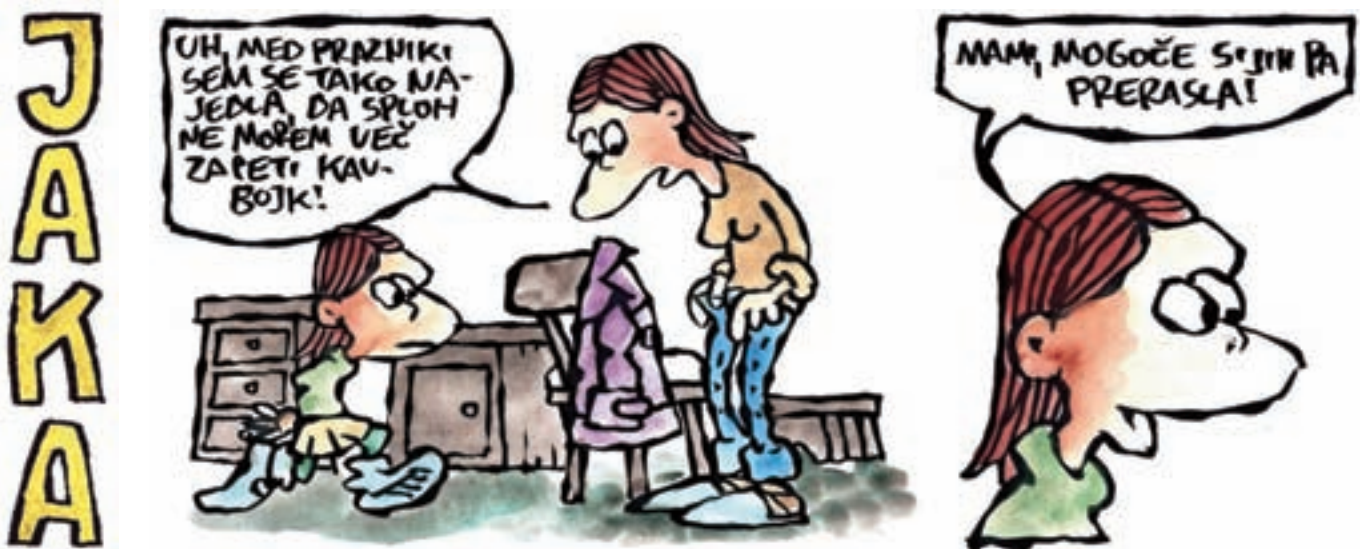
Hoteli smo narediti muzikal, ki ne bo zgolj zabava, ampak bo s seboj nosil zgodbo, ki gledalcev ne bo pustila hladnih. Doslej smo vseh pet predstav razprodali, in lahko rečem, da je publika navdušena. Naslednja predstava bo 5. februarja v Gledališču Toneta Čufarja. Letošnja jesen je bila res ena mojih najbolj produktivnih doslej.«

Kaj menite, se vas bo letos na Bledu prijelo ime Ferdo?

»Kaj pa vem. Bomo videli, ko se bom potikal po Bledu. Ko so na televiziji začeli vrteti napovednik za serijo, so me na ulicah po Radovljici že začeli pozdravljati z "No, kako je kaj, inšpektor?".« (smeh)

Za Blejce bo serija najbrž še posebno zanimiva, mar ne?

»Zagotovo, že zato, ker gre za Bled. Sicer pa posnetega še nisem videl. Tako tudi jaz že nestrpnost čakam na nedeljo in prvi del.«

HUMOR, HOROSKOP

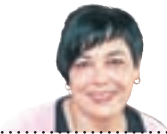
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Začetek leta bo za vas morda naporen. V sebi ste zadrževali kar nekaj čustev in lahko se zgodi eksplozija emocij, ki jih ne boste mogli zadržati. Ni treba, da vas je strah samih sebe, saj kot veste, se vedno vse zgodi z razlogom.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Še vedno boste pod vplivom praznikov, zato ne bo pravega zagona, ne na poslovnem področju, pa tudi osebo se boste bolj držali za sebe. Nekje v svojem kotu boste delali bilanco preteklega leta. Kaj vse ste in česa vse niste storili ...

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Ker vedno znova pozabljate, da ste samo vi krmar svoje barke, ste vedno znova razočarani. Samo od vas je odvisno, kam vas bodo zapeljala jadra. Nekam, kjer je mirno in interno ali pa v veselo družbo. Boste izbrali žalost ali radost?

Rak (22. 6.–22. 7.)

Leto se niti še ni dobro začelo, vas pa bodo že skrbele finance. Strah, da se vam ne bo vse izšlo, vas bo ohromil in še dobro, da vam priskoči na pomoč nekdo, ki je več teh nadlog. Čaka vas še neko posebno lepo presenečenje.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Občutek vas ne bo varal in na vas se bodo zgrnile težave oziroma cel plaz. In to vse samo zato, ker niste sproti reševali, kar se je dalo, ampak ste raje zamižali in se pretvarjali, da določenih stvari ne vidite. Vse se bo na koncu dobro rešilo.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Z novim letom prihajajo tudi novosti. In to predvsem v ljubezni, saj enostavno ne boste mogli več zadrževati svojih čustev. Kako daleč boste šli, bo odvisno samo od vas. Dejstvo pa je, da ste odločeni, da ste tokrat vi na vrsti.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Radi pozabljate, da prejmemo samo tisto, kar sami damo. Nista pomembni velikost in vsebina darila. Lahko je le topel iskren objem, prijazna beseda ali vzpodbuden pogled. Vse to sta pozornost in čas, ki ju nekomu posvetimo.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Odločeni, da bo šlo vse po vašem načrtu in da z manj vsekakor ne boste zadovoljni, se boste podali novim izzivom naproti. V delovnem okolju vas čakajo spremembe, ki bodo za vas več kot ugodne. Čustveno pa se zamajajo tla pod nogami.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Ker vam je pred prazniki zmanjkovalo časa, se nekaterim niste dovolj posvetili. Imate še nekaj časa, ampak vseeno se podvizajte, saj vsi niso tako strpni in lahkotni kot vi. Konec tedna se vam obeta družba, ki vas popelje ven iz okvirjev.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Srčna oseba vam bo na prijazni način dala vedeti, da od vas pričakuje veliko več, kot nudite. To naj ne bo ovira ali pa osebni poraz, ampak le priložnost, da se popravite. Ne bo težko, le čas si morate vzeti in začeti.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Prihod nepričakovanih financ vas bo močno razveselil in lahko si boste privoščili nekaj, kar bo namenjeno izključno samo vam. Zadnji čas je, da sebe postavite na prvo mesto, in žal je tako, da se veliko stari začne in konča z denarjem.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Imate srečo, da vaše zasanjanosti ne opazijo tisti, ki je ne smejo. Ne bi jim bilo prav ali pa bi se čutili prizadeti, ker niso oni razlog zanjo. Za iskro v vaših očeh, smeh brez pravega povoda in še kaj. Pred vami je res lepo obdobje.

TA JE DOBRA

Napisati bi morala listek

Starejši par zvečer pred televizijo. Žena reče: »Grem si pripraviti sladoled.« Mož se prijazno ponudi, da gre on. »Ti bom napisala, da ne pozabiš,« mu odvrne žena. »Ne bom pozabil,« reče mož. »Ampak, rada bi še čokoladni sirup in oreščke po vrhu. Ti bom raje napisala,« ponovi žena. »Ti bom že prinesel sladoled. Ne sekiraj se,« kavalirsko odvrne. Čez nekaj minut se mož vrne s slanino in jajci. »Vidiš, da bi ti morala napisati listek. Zdaj si pa toast pozabil.«

Hitrejša bi bila

Mati prednica svari novinko: »Moški so živali. Kaj bi naredila, če bi te v gozdu napadel moški?« »Njemu bi odpela hlače, jaz pa bi "kiklo" potegnila navzgor.« Prednica: »A se ti je zmešalo?« Novinka: »Nič zmešalo. Kaj pa mislite, kdo bi hitreje tekkel, on s hlačami dol ali jaz s "kiklo" gor?«

Ni duhov

Zakonski par hoče kupiti staro vilo. Ko sta si vse ogledala, gospa vpraša lastnika: »Da niso tu slučajno kakšni duhovi?« »Bodite brez skrbi, odgovori lastnik. Tukaj živim že šeststo let, pa nisem še nobenega videl.«

Najboljši prijatelj

Zakaj je kalkulator človekov najboljši prijatelj? Nanj lahko vedno računaš.

LAŽJI SUDOKU

3		9	6				5
1		2		4			6
	5		3	1		7	8
2		7				1	3
4			9		2		8
	3	8				9	6
	6	3		5	7		4
	4			9		6	7
7					1	8	

Rešitev:

9	2	1	7	9	6	2	5
2	5	6	4	2	1	8	6
1	7	2	9	8	6	9	6
8	2	7	1	1	9	6	9
5	1	2	9	2	8	1	7
7	9	8	9	2	4	2	2
2	6	1	1	1	9	9	9
2	9	6	4	1	1	9	2
6	9	7	2	2	1	1	9
5	1	9	2	9	6	2	6

TEŽJI SUDOKU

9						4	8	1
5			4			6		
	2	6				9		7
2			1	3				
7								4
				4	7			5
8		4				5	9	
		2			5			8
3	5	7						

Rešitev:

9	2	1	7	9	6	2	5
2	5	6	4	2	1	8	6
1	7	2	9	8	6	9	6
8	2	7	1	1	9	6	9
5	1	2	9	2	8	1	7
7	9	8	9	2	4	2	2
2	6	1	1	1	9	9	9
2	9	6	4	1	1	9	2
6	9	7	2	2	1	1	9
5	1	9	2	9	6	2	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravila B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Lunin koledar po mesecih s setvenimi podatki vas bo v letu 2019 oskrboval z napotki za izvajanje različnih aktivnosti (sajenje in setev po navodilih Miše Pušenjak, strokovnjakinje za zelenjadarstvo, hujšanje, sekanje posameznih vrst lesa in drugo) v skladu z luno. V bukvah je tudi HOROSKOP ZA LETO 2019, ki bo v znamenju MERKURJA – vladarja razmišljanja.

52 strani, 235 x 320 mm, cena koledarja je

7³⁰
EUR
* poština

Koledar lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, ga naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če ga naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	MATEMATIČNA NEZNANKA	MESTO V ITALIJ, NAPOLI	SREBLJAJ	NARODNI PARK V KENJU	ZVITEK	OTOK V ALEUTIH	MIRAN ALIŠIČ	INAČICA (OBLIKA ZAPISA)	AFRIŠKI PTIČ TEKAČ	ČOK ZA SEKANJE DRV	MESTO V INDIJI	LOJZE ROZMAN	REKA V ROMUNJI	ANTIKVARIAT	PRIPADNIK TATAROV
GLASBENIK NA GLASBILU						5									
NEZAZELENA OSEBA (LAT)															
ČEŠKI SMUČARSKI SKAKALEC (JAROSLAV)							FR. PISEC (EMILE)					OBLIKA SOCVETJA			16
IRENA POLANEC			SL. IGRALEC (VID)				LIČINKA TRAKULJE			VRSTA KAMNINE					
365 DNI		15	GOROVJE V TURČIJI							EVROPSKI VELETOK					
PISATELJ HANSSON				ILUSTRATORKA STUPICA		REŽISER KUROSAWA									
VOH (ZAST.)															
GORENJSKI GLAS	PREDSTOJNIK ŠKOFIJE	LETOVIŠČE V ISTRI				2									
VRSTA JADRNIC, ŠKUNER		FINSKI NARODNI EP						MORSKA RIBA, SLANIK		LOČEN PROSTOR V GOSTIŠČU SMUČARSKA MAZE					
LADJIJSKA KRMNICA															
OKRASNI PTIČ								STROK. ZA ONKOLOGIJO		PRIPRAVA ZA LIKANJE LJUDSTVO V LAOSU					
SESTAVIL: F. KALAN	VIŠNJEV LIKER	OPOREČNA OSEBA	NAŠ KARTOGRAF (IVAN)	RUDNIK LIGNITA V BOSNI	VJAK PRI SADNI STISKALNICI	ATALOS (KRAJŠI ZAPIS)	ZEMELJSKI TEČAJ		ODŽAGAN KOS DEBLA	DEL NOGE POKRAJINA V SAVDŠKI ARABJI					
GLAVNO MESTO RUSIJE	8														
NAPITEK PRED JEDJO															
IZDELOVALEC ROLET															
RIŽEVO ŽGANJE		3													
SODNI ZBOR															
KAREL CAPEK															
HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA															
IZVRNO IME ZA JAPONSKO															
OSMI GLASBENI INTERVAL															

Cena knjige

25
EUR
+ poština

Obseg knjige je 422 strani, v tem 164 fotografij.

Domačin iz Predtrga v Radovljici, Franci Valant, se je pri 86. letih lotil zbiranja zgodovinskih podatkov o gozdovih Jelovice in dejavnosti vaščanov iz naselij okoli Jelovice. Zbrane podatke, posebnosti in doživljanja je zapisal v knjigi. Izdal jo je letos v samozaložbi, z namenom zabeležiti dogodke in pričevanja starih ljudi, da ne gredo v pozabo, da ostanejo dostopni tudi zanamcem.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

25
EUR
+ poština

Avtorica v knjigi s 350 stranimi piše o najbolj skritih, intimnih dejanjih spolnosti naših prednikov, o življenju dekel in hlapcev, o otroštvu dedov in babic, zidavi hiš po 2. svetovni vojni in o okolščinah, v katerih so se včasih rojevali otroci. Zanimive so zgodbe o tem, kako in zakaj so se ljudje sovražili, se ženili, umirali. Posebno poglavje je namenjeno dedu Luki, ki je bil znana žirovska legenda. Redna cena knjige je 30 EUR. Če jo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu je cena le 25 EUR + poština.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

IRIDIJ								GLASBENIK TOPIČ							
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV								SKLEPNO OBOLENJE							
KARTE ZA PREROKOVANJE															
SPLETKA															
IALOMITA KALEVALA OKINAVA TAJURUS UNALASKA	BLAGAJEV VOLČIN														
STROK. ZA IZOLACIJSKA DELA															
SLED V SNEGU															
PISATELJICA NIN															
LIDIJA KODRIČ															
IGRALKA ČAS															
MOJZEŠOV BRAT															

Nagrade:

1. nagrada – vzglavnik Slovenska postelja,
2. in 3. nagrada – knjiga Melanda

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 16. januarja 2019, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasu pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	

DRUŽABNA KRONIKA

VESELO PO DOMAČE UPIHNILO DVAJSETO SVEČKO

Priveditev Veselo po domače je ob svojem dvajsetem jubileju postregla z bogatim programom. Rdeča nit na odru je bila tokrat zgodba o nastanku in razvoju prireditve.

Manca Perdan

V Festivalni dvorani na Bledu je zadnjo soboto preteklega leta potekala jubilejna, dvajseta prireditev Veselo po domače, za katero je Folklorno društvo Bled pripravilo še pestrejši program. Nastopajoče so izbrali izmed najbolj odmevnih, ki so kadarkoli nastopili na tej prireditvi. Sobotni večer je z znano Avsenikovo Otoček sredi jezera odprl ansambel Roberta Zupana, ki je nastopil tudi na prvi prireditvi leta

1999. Nastopili so še Ansambel Bitenc, Ansambel Petra Finka, kvintet Smrtnik, otroška folklorna skupina Ovsiške, Jerneja Terlikar, Duo Nota, Erazem in Miro ter folklorni ki Folklornega društva Bled. S skečem sta prireditev popestrili tudi Majda in Maruša, vodila pa sta jo člana Folklornega društva Bled Mateja Repe in Milan Debeljak.

Na vseh dvajsetih prireditvah Veselo po domače sta nastopila tudi Franc in Francka Pogačnik, ki sta pri folklori že 35 let, za sabo pa imata že okoli tisoč nastopov.

»Prireditev se je s časom dograjevala. Zadnja leta se

trudimo vpeljati tudi neko zgodbo. Letos je bila to zgodba o tem, kako se je prireditev rodila, kako je potekala in kako je prišla do današnjega dne,« je pojasnil Anton Repe, ki je pred več kot dvajsetimi leti dal pobudo za organizacijo prireditve. S takratnim podžupanom, danes že pokojnim Jožetom Antoničem, sprva nista našla pravega termina, potem pa se je pokazalo, da je na razpolago 29. december. In tako so na ta dan leta 1999 v Festivalni dvorani na Bledu prvič izpeljali prireditev Veselo po domače, ki se je ohranila vse do danes.

Prireditev je imela tudi letos humanitarni značaj. Nanjo so povabili gojence Doma Matevža Langusa in gojence domov starostnikov v Radovljici in na Jesenicah. Zadnja leta pa vstopnice podarjajo tudi tistim, ki si jih tako ali drugače ne morejo privoščiti.

Jubilejna prireditev pa je bila tudi odlična priložnost za podelitev priznanj tistim, ki so kakorkoli pomagali, da je prireditev zaživela in se ohranila vse do danes. Zahvalili pa so se tudi drugim, ki so prispevali k prireditvi in tistim, ki prireditev spremljajo vsako leto.

Anton Repe, pobudnik prireditve, z ženo Marušo in vnukinjo Niko / Foto: Tina Dokl

Pogumna Nika Repe je zapela pesem, na citrah pa jo je spremljala Jerneja Terlikar. / Foto: Tina Dokl

Prireditev so popestrili otroci iz otroške folklorne skupine Ovsiške. / Foto: Tina Dokl

Z odličnim nastopom sta postregla Miro in njegov vnuk Erazem. / Foto: Tina Dokl

Zdravko, Franc Jožef, Marko, Vladimir in Marjan iz kvinteta Smrtnik / Foto: Tina Dokl

Prireditev sta vodila praznično razpoložena Mateja Repe in Milan Debeljak. / Foto: Tina Dokl

VRTIMO GLOBUS

Poslovala se je igralka June Whitfield

Umrla je igralka **June Whitfield**, najbolj znana po vlogi v seriji Naravnost fantastično. V dolgoletni karieri je kar osem let nastopala kot gospodična Marple v radijski oddaji zgodb Agathe Christie. Umrla je na svojem domu v starosti 94 let. Do njegove smrti leta 2001 je bila poročena s Timom Aitchisonom. Za seboj je pustila hčerko Suzy.

Jimmy Osmond okreva po možganski kapi

Najmlajši član skupine The Osmonds **Jimmy Osmond (55)** je med nastopom v igri Peter Pan doživel možgansko kap. To je že druga kap v zadnjih petnajstih letih za igralca, ki ima prirojeno srčno napako. »Jimmy je hvaležen za lepe želje in si bo vzel nekaj časa zase,« je povedal njegov predstavnik, ki pravi, da je igralec zaključil nastop in celo delil avtograme oboževalcem, nato pa so ga odpeljali v bolnišnico.

Ricky Martin ima hčerko Lucio

Pevec **Ricky Martin (47)** in njegov mož Jwan Yosef sta postala starša hčerkici, ki sta ji dala ime Lucia. Novico sta sporočila na silvestrovo. »Z veseljem sporočava, da sva postala starša lepe in zdrave punčke Lucie,« je zapisal Martin. »To je poseben čas za nas in komaj čakamo, da vidimo, kam nas bo popeljal ta zvezdni otrok.« Par ima skupaj že desetletna dvojčka Mattea in Valentina.

Birdman in Toni Braxton se razhajata

Leto dni po zaroki se razhajata pevka in igralka **Toni Braxton (51)** ter raper **Birdman (49)**. »Začeti novo poglavje ni vedno lahka izbira, toda odločitev je moja. Na zdravje novemu letu,« je Toni zapisala ob novoletni čestitki, ob kateri je obvestilo o koncu zveze izbrisala s svojega profila na Instagramu. Enako je storil tudi Birdman. Nekdanji par si ne sledi več na družabnih omrežjih.

Simona Zadnikar vsako leto zadnji dan v letu poskrbi za tople napitke, ki je še kako dobrodošel pri udeležencih tradicionalnega silvestrskega plavanja v Planšarskem jezeru na Jezerskem. / Foto: Tina Dokl

Silvestrski skok v mrzlo Planšarsko jezero

Zadnji dan starega leta so na Jezerskem ponovno organizirali silvestrsko kopanje. Tokrat že šestič – in kot leta poprej so najpogumnejši zaplavali v Planšarsko jezero točno ob 13. uri. Udeležba je bila rekordna, voda v jezeru je imela tri stopinje Celzija, ozračje stopinjo manj.

ALENKA BRUN

Zgornje Jezersko – Idejni oče silvestrskega kopanja Franc Zadnikar pravi, da zanimanje za dogodek iz leta v leto narašča. Tokrat je bila udeležba rekordna, saj je v Planšarsko jezero zaplavalo več kot dvajset pogumnežev, nismo pa med njimi opazili ženskih predstavnic, razen deklice Elze Hrastnik, ki se je skupaj z bratom Lenartom v družbi njunega očeta tako

Franc Zadnikar je dal idejo, ki se je razvila v tradicionalni dogodek na Jezerskem. / Foto: A. B.

že tretjič odločila, da podvig ponovi.

Med tistimi, ki so se udeležili silvestrskega kopanja na Jezerskem, je bilo veliko domačinov. Večina se jih je v vodo podala že najmanj petič.

Kopanje je privabilo tudi predstavnike slovenskih »ice menov«, ki jih družijo ravno podobni dogodki, izpostavljanje hladnim razmeram na premišljen način ... Zanje je prvojanuarski skok v Portorožu v morje »pretopen«, kot so se pošalili nekateri med njimi. Prišli so z različnih koncev Slovenije, z njimi pa je bil tudi Nicolas Trabaud iz Saint-Tropeza, ki se je na prijateljevo pobudo prvič podal v tako mrzlo pustolovščino. Ko je prišel iz vode, nam je zaupal, da je bila izkušnja odlična; podobno kot on – da ga najbolj po končanem plavanju v jezeru zebe v prste na nogah – pa je ugotovil Ljubljčan Nejc Benko, ki se je v zadnjem hipu odzval povabilu prijatelja Andraža Andrejca. Njega pa je stric, ki je Jezerjan, že od začetka nagovarjal, naj poskusi. Tako

Udeležba na lanskem silvestrskem kopanju na Jezerskem je bila rekordna. / Foto: Tina Dokl

je vsako leto razmišljal, bi ali ne bi, lani pa se je končno odločil, da to dejansko stori.

V Planšarsko jezero je ponovno zaplaval tudi domačin Stane Frantar. Menil je, da je bilo topleje kot predlani. Namreč, temperatura zraka je bila vseeno dve stopinji, predlani je bil minus, je pa vsake toliko časa potegnil še severozahodnik, kar je ozračje dodatno ohladilo.

Tudi gledalcev ni manjkalo. Kakšen pa mora biti človek, da zaplava v Planšarsko jezero na zadnji dan starega leta, smo povprašali naključnega najbližjega. »Zmešan do konca, drugače to ne gre,« je bil hudomušen odgovor, ki so ga preglasili smeh njegovih prijateljev, ki so se ravno ovijali v brisače, aplavz vsem pogumnim in povabilo, da se ob koncu leta spet snidejo.

Silvestrska plavanja so se v Sloveniji kar prijeta. Sploh v Portorožu se je prvojanuarskega Novoletnega skoka v morje ponovno udeležilo lepo število ljubiteljev adrenalinskih doživetij, med njimi tudi Gorenjci; medtem ko se je v skoraj pet stopinj Celzija »topli« Savinji na celjski Špici novoletnemu plavanju pridružila tudi Gorenjka Majda Gričar iz Doslovč. Letos bo dopolnila 78 let. Za tovrsten podvig sta se odločila sin in vnuk in se jima je pridružila. Si je pa vedno želela, da bi enkrat za novo leto plavala.

Eni so v vodi vztrajali dalj časa, spet drugi so zaplavali in pohiteli na kopno. / Foto: Tina Dokl

Po mrzli vodi »paše« nekaj toplega ... / Foto: Tina Dokl

Franci postavlja jaslvice že skoraj vse življenje

JANEZ KUCHAR

Cerklje – Postavljanje jaslvice eno najbolj razširjenih tradicij v krščanskem svetu. To tradicijo že 48. leto ohranja v svojem domu v Cerkljah tudi Franci Kuralta, ki je jaslvice tudi tokrat postavil v zimskem vrtu. Za postavitev je potreboval pet dni. Na ogled bodo do svečnice. Vsako leto Franci postavi jaslvice nekoliko drugače.

Trideset let je imel hlevček iz korenin, ki jih je našel na Veliki planini, pred 15 leti pa je izdelal novega iz istrskega kamna. V jaslvice je vključil lehnjak z Jezerskega, ograje in večina stavb so iz hotaveljskega in istrskega kamna. Najstarejši pastirci so stari že več kot 65 let in jih je Franci podedoval od staršev, nekaj pa jih je dobil v dar pred tridesetimi leti. Mah je nabral konec novembra na

Štefanji gori. Del jaslvice sta tudi vrteče se mlinsko kolo, ki ga poganja voda, in mlin, kamor ljudje s konjsko vprego vozijo žito na mletje. Na desni strani jaslvice je postavljeno korito za napajanje ovc.

Franci je že 48 let tudi naročnik Gorenjskega glasa in v božičnem času v časopisu z zanimanjem spremlja prispevke o jaslviceh na Gorenjskem.

Jaslvice Francija Kuralta v Cerkljah

Pravljica za male in velike

S pravljico Jan in njegove vragolije želi njena avtorica Irena Sokol iz Stražišča pri Kranju otroke in tudi odrasle spomniti na to, kaj je v življenju zares pomembno.

ANA ŠUBIC

Kranj – Irena Sokol je 36-letna Kranjčanka, ki se kot univerzitetna diplomirana ekonomistka, zaposlena v računovodstvu, zadnja leta ukvarja predvsem s številkami, a je pred kratkim dokazala, da je lahko zelo spretna tudi z besedami. Novembra je namreč izdala svojo prvo pravljico Jan in njegove vragolije. S pisanjem se je začela ukvarjati povsem po naključju. Za rojstni dan je želela z osebnim darilom presenetiti nekoga, ki ji je pri srcu. Odločila se je, da napiše pravljico. »Mišljeno je bilo, da bo na petih straneh, opremljena s slikami z interneta. Ko sem začela pisati, pa so besede kar stele in na koncu sem prišla na petdeset strani. Prijatelj, ki sem ga najprej prosila za izdelavo enostavnih ilustracij, je bil nad vsebino

navdušen, je tudi starš in mi je predlagal, naj pravljico izdam. Pohvalili so jo tudi drugi prijatelji, nazadnje pa sem preverila še odziv otrok, ki je bil prav tako zelo dober. Tako sem v začetku predlanskega poletja začela resno razmišljati o izdaji pravljice, čeprav sem bila skeptična, češ saj nisem pisateljica. A za vsakega pisatelja je bila nekoč ena knjiga prva,« pripoveduje Irena.

Veliko časa je namenila iskanju ilustratorja, dokler ni naletela na ilustracije Neli Rahne iz Radomelj, ki ji je brez oklevanja prepustila likovno podobo pravljice in oblikovanje. Z ilustracijami se je obseg povečal na osemdeset strani, kar je za pravljico veliko, vsebina pa se vrti okoli dečka Jana, ki ob koncu šolskega leta za razliko od sošolcev ne zna povedati, kaj bi rad postal v življenju. Odgovor na to vprašanje najde

med počitnicami pri dedku in babicami oz. ob dogodivščinah, ki jih doživlja z gozdnimi prijatelji v bližnjem gozdu, kjer so se zaradi izginotja čudežnega diamanta znašli na gozdnem sodišču ... Ob napeti zgodbi Jan spoznava, da je to, kar delaš, treba delati s srcem, da je največ, kar lahko nekemu podariš, čas; pa tudi da je moč treba najprej poiskati znotraj sebe, v svojem čudežnem srčku ... »Pravljica nosi nekaj lepih sporočil, ki niso namenjena samo otrokom, ampak tudi odraslim. Teh sporočil se premalo zavedamo oz. se jih zavedamo šele, ko jo že prepozno,« poudarja avtorica.

Pravljica je namenjena otrokom, starejšim od pet let, saj bi mlajši nekatera sporočila težko razumeli. Prvi odzivi so po besedah Irene zelo dobri: »Lepo je slišati, da otrok zvečer ni hotel, da bi mu

Irena Sokol je ob svoji prvi pravljici začutila strast do pisanja. / Foto: Gorazd Kavčič

nehali brati. In ko so pravljico prebrali do konca, je rekel, da si želi še eno takšno. Najpogosteje pa slišim, da zgodba zelo hitro pritegne, da vzdržuje napetost, da je zaplet in tudi razplet zelo zanimiv, takšen, kot ga bralci niso pričakovali. Veliko pohval so deležne tudi ilustracije.«

Irena je pravljico izdala v samozaložbi, kot pravi, si je želela, da je točno taka, kot si jo je zamislila. A ko knjiga ugleda luč sveta, se »delo«

pravzaprav šele začne. »Če nimaš izkušenj s tem, šele takrat vidiš, na koliko stvari bi moral misliti že prej. Ker se za založbo ali distributerja nisem odločila, sem sama za vse. K sreči imam okoli sebe posameznike, ki so me podučili, kaj vse moram urediti, me opozorili na določene zakone ...« Irena se zdaj posveča promociji. Začela je s predstavitvami pravljice, nedavno je denimo gostovala na Stražiški tržnici. Dosedanja naročila so temeljila

predvsem na neposrednem stiku z avtorico in knjigo, na širjenju dobrega glasu od ust do ust, naročila so jo tudi nekatera podjetja. V nadaljevanju bo skušala čim bolj uporabiti digitalni marketing, vzpostavila je spletno stran (www.createcherishlove.com). »V tak projekt vložiš ogromno energije, a je še več dobiš nazaj. Vsak, četudi majhen uspeh ti predstavlja nepopisno veselje,« ugotavlja Irena, ki v mislih že snuje novo pravljico.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 5. 1.

13.20, 16.40 SNEŽNA KRALJICA:

DEŽELA ZRCAL, sinhro.

19.30 STAREC IN PIŠTOLA

21.15 JUŽNI VETER

17.00 AQUAMAN

15.25 ASTERIX: SKRIVNOST

ČAROBNEGA NAPOJA, sinhro.

15.00 GRINCH, sinhro.

13.00, 18.20 BOHEMIAN RHAPSODY

20.45 ZVEZDA JE ROJENA

CINEPLEX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 5. 1.

13.50, 15.50, 17.40 SNEŽNA KRALJICA:

DEŽELA ZRCAL, sinhro.

15.00, 16.50 SNEŽNA KRALJICA:

DEŽELA ZRCAL, 3D, sinhro.

19.30 MARY POPPINS SE VRAČA

21.00 JUŽNI VETER

18.40 BUMBLEBEE

15.30, 20.15, 22.20 ZDAJ ALI NIKOLI

17.50, 20.00, 22.00 AQUAMAN

13.40, 15.40 ASTERIX: SKRIVNOST

ČAROBNEGA NAPOJA, sinhro.

14.00, 16.00, 18.00 GRINCH, sinhro.

17.30, 20.45 BOHEMIAN RHAPSODY

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 4. 1.

20.00 STAREC IN PIŠTOLA

Sobota, 5. 1.

18.00 SNEŽNA KRALJICA: DEŽELA

ZRCAL, 3D, sinhro.

20.00 MARIA CALLAS

Nedelja, 6. 1.

17.00 SNEŽNA KRALJICA: DEŽELA

ZRCAL, sinhro.

19.00 STAREC IN PIŠTOLA

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 5. januarja

10.00 Sobotna matineja: RIBJE FANTAZIJE (baletno-glasbena pravljica, v dvorani PGK)

Ponedeljek, 7. januarja

18.00 Ivan Cankar: OB ZORI (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Nedelja, 6. januarja

10.00 Nedeljska matineja: ČARLI IN TOVARNA ČOKOLADE

Gozdni sadeži le za okras

Primerjalno ocenjevanje trinajstih sadnih mešanic čajev z gozdnimi sadeži je pokazalo, da se za slikami sadežev na embalaži čajev skrivajo le prazne obljube. Gozdni sadeži so v čajih le za okras ali le v obliki arome.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – V Mednarodnem inštitutu za potrošniške raziskave (Mipor), ki na podlagi koncesije (in s sofinanciranjem ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo) izvaja primerjalno ocenjevanje blaga in storitev, so izvedli primerjalno ocenjevanje 13 sadnih mešanic čajev z gozdnimi sadeži različnih blagovnih in trgovskih znamk. Ocenjevanje je potrdilo, da se za slikami sadežev na embalaži čajev skrivajo zgolj prazne obljube. Čaji vsebujejo zelo malo gozdnih sadežev ali le njihove arome.

Ker je v čajnih mešanicah zelo malo gozdnih sadežev ali le njihova aroma, v Mednarodnem inštitutu za potrošniške raziskave potrošnikom svetujejo, naj raje kupijo čaj hibiskusa ali šipka ter mu potlej dodajo posušene gozdne sadeže. Svetujejo jim tudi, naj pri nakupu čajev preverijo seznam sestavin na hrbtni strani, saj jih slikovna predstavitev na embalaži lahko hitro zavede.

Na prednji strani embalaže vseh pregledanih čajev so slike velikih svežih jagod, malin, robid, borovnic in drugih gozdnih sadežev, medtem ko so cvetovi hibiskusa, plodovi šipka in jabolka, ki običajno predstavljajo več kot polovico mešanice, le redko prikazani na sliki. V Miporju so preverili, koliko gozdnih sadežev, ki jih kažejo slike, vsebujejo izbrani čaji, in ugotovili naslednje: osem čajev je vsebovalo od 0,3 do 19 odstotkov gozdnih sadežev, predstavljenih s sliko, dva izdelka sta vsebovala gozdne sadeže, a proizvajalec ni navedel njunega deleža, trije čaji pa sploh niso

Gozdni sadeži so predvsem na embalaži, v čajih pa jih je bolj malo.

vsebovali gozdnih sadežev, ampak le njihove arome. »Take predstavitev izdelkov zavajajo in napeljujejo k nakupu nečesa, kar ni glavna vsebina izdelka. Potrošnik namreč ob pogledu na opis in embalažo pričakuje, da izdelek vsebuje gozdne sadeže oziroma da prav sadeži predstavljajo prevladujoči del izdelka,« meni Nika Kremič iz Mednarodnega inštituta za potrošniške raziskave in dodaja, da bi opisi in slike na embalaži morali

predstavljati dejansko vsebino izdelka, tudi glede na delež sestavine v izdelku – torej večje slike hibiskusa, šipka in jabolka.

Prav vsi pregledani čaji, z izjemo enega, so vsebovali armo ali več različnih arom, nekateri pa tudi aditive, ki uravnavajo kislost. Le en izdelek je bil brez aditivov in arom. Nekateri proizvajalci tudi pretiravajo z ovijanjem čaja. Kar šest čajnih mešanic je bilo ovitih v štiri sloje embalaže.

Janez Bratovž z novo knjigo

Ko bi lahko rekli, da gre za običajno kuharico – a ne moremo. Janez Bratovž, eden najbolj znanih, če ne kar najbolj znani slovenski kuharski chef, je povabil na predstavitev knjižne mojstrovine na skoraj tristo straneh. Štirideset receptov je »zapakiranih« v izjemno domiseln in lep knjižni okvir.

ALENKA BRUN

Ljubljana – V zadnjih dneh lanskega decembra nam je Janez Bratovž v svoji restavraciji JB v Ljubljani predstavil svojo drugo kuharsko knjigo, ki je precej več kot samo to. Luč sveta je ugledala po dveh letih, ideja pa se je dokončno izoblikovala ob kozarcu piva, kot izvemo.

O knjigi sta na Bratovževu pobudo glasneje začela razmišljati pravzaprav sosed, omenjeni chef in Noah Charney. Prvi je otroštvo preživel v Trzinu, danes pa živi v Porebru pri Kamniku; drugi pa je ameriški pisatelj in umetnostni zgodovinar, ki živi z družino v Kamniku.

V knjigi poleg zapisanih receptov spoznamo najprej JB-ja (kot Janeza kličejo malodane vsi), potem sestavine, dobavitelje; posebne ljudi, ki skupaj z njim ustvarjajo končno zgodbo njegovih krožnikov, bi lahko rekli.

Skozi fotografije portretov v igri senc in svetlobe, ki so delo slovenskega fotografa svetovnega slovesa Matjaža Tančiča, ter fotografije hrane, ki jih je ustvarila v iskanju dnevne svetlobe večča Manca Jevšček, pa že omenjenih receptov Janeza Bratovža in pisano besedo Charneya, je tako nastala knjiga, ki se je nikoli ne naveličamo. Vedno nas preseneti, ponudi nekaj novega. Ko že mislimo, da tokrat smo jo pa res osvojili, nas odtenek na fotografiji, morda le beseda ali dve še enkrat opominjo: knjiga z naslovom Janez Bratovž, JB restavracija ni samo zakladnica receptov izvrstnega slovenskega kuharskega mojstra, verjetno niti ni mišljena kot delo, ki ga vzljubimo na prvo žogo, temveč je preprosto poklon umetnosti, hrani, ljudem in pokrajini. Ima pa še dve zanimivi izjemnosti: JB je vse recepte, ki jih včasih ustvari

z lahkoto, včasih pa tudi ne, saj meni, da na silo ne gre nič in da mora biti kuhar na trenutke resnično umetnik, dal v preizkušnjo trem damam, večim kuhanja – damam, ki kuhajo s srcem, pove. Potem je upošteval njihove pripombe in poiskal odgovore na vprašanja, ki so se pojavila, ter naredil končne popravke. Tako so recepti uporabni, ne samo papirna mojstrovina vrhunskih kulinarčnih idej. Druga izjemnost knjige pa je v tem, da imajo prav vsi izvodi različne naslovnice – »popenzlane ročno«, kot se pošali Bratovž; in je tako vsaka knjiga zase unikat.

Oblikovalec knjige Žare Kerin je razmišljal, kako naj bo knjiga drugačna od prve; in s spoštovanjem do fotografij se je odločil, da jim ne bo delal konkurence z barvami in črkami, nepotrebnimi grafičnimi elementi. Odločil se je za minimalizem. »Knjiga

Žare Kerin, Manca Jevšček, Janez Bratovž in Noah Charney

je narejena od prve do zadnje strani v samo enem fontu, v eni debelini in eni velikosti fonta. Samo ena črka je kompletna knjiga in vsi poudarki,

ki so potrebni, so narejeni samo z eno črno črto.

Pisatelj Noah Charney je užival v sodelovanju z Bratovžem. Je pa to tudi eden

najboljših načinov spoznavanja dežele: skozi dobavitelje, hrano in oči kuharskega mojstra, ki je v svojo deželo zaljubljen, še pove.

Po Jakobovi poti v Kompostelo

Marsikateri sprehajalec po Šenčurju in okoliških krajih se sprašuje o pomenu oznak, školjk ali rumenih puščic ob poteh. Gre za Jakobovo pot oz. slovenski camino – vse te poti vodijo h končnemu cilju v špansko romarsko središče Santiago de Compostela.

SAMO LESJAK

Šenčur – Pohodniki pri Turističnem društvu v Šenčurju že nekaj let hodijo po Jakobovih poteh. Prehodili so že Jakobovo pot od hrvaške meje čez Dolenjsko. Ljubljano do cerkve sv. Jakoba v Trstu, zaključili pa so tudi ogrsko vejo Jakobove poti vse od madžarske meje pa do Ljubljane. Začeli so po višarski ali gorenjski veji iz Ljubljane čez Polhograjske dolomite, škofjeloško-kranjsko pogorje, po Deželi do Bleda in oktobra letošnjo zadnjo etapo po dolini Radovne do Mojstrane. Drugo leto

nadaljujejo po zgornji Gorenjski do slovensko-italijanske meje ter skozi Trbiž na Višarje.

Lani pa so jakobčki, kot kličejo pohodnike in romarje po Jakobovi poti, dobili različico poti, poimenovano kar šenčurska veja, saj vodi tudi skozi šenčursko občino. Pri cerkvi sv. Jakoba Na gmajni v Hrašah se odcepi od ogrske veje in skozi trbojske gozdove vodi do Voklega in naprej čez most vzdihljajev – še povsem sveži kolesarski most čez gorenjsko avtocesto – skozi Šenčur, Srednjo vas, Luže in Olševke ter naprej do Preddvora. Povzpne se na Jakoba nad Preddvorom

in nadaljuje po vaseh pod Storžičem in po delu Poti treh zvonov skozi Udin boršt v Križe. Preči Tržiško Bistrico in se pri Kovorju usmeri po znani brezjanski romarski poti do Brezij, kjer se združi z višarsko ali gorenjsko vejo. Šenčursko različico Jakobove poti je predstavil vodja pohodov Franci Erzin, ki vse vljudno vabi v soboto, 19. januarja, na pohod po območju šenčurske občine od Hraš pri Smledniku do Preddvora. Seveda pa vabijo tudi na druge etape Jakobove poti ter ostale pohode, ki jih organizirata Turistično društvo Šenčur in Društvo upokojencev Šenčur.

Pohodniki TD Šenčur po Jakobovi poti pred Jakobovo cerkvijo v Ribnem / Foto: Franci Erzin

DOBRODELNI KONCERT POMAGAJMO SKUPAJ

RAUBARJI

PRIFARSKI MUZIKANTI IN ANDRAŽ HRIBAR

HOZENTREGARJI

Športna dvorana TRATA ŠKOFJA LOKA
sobota, 2. februar 2019,
ob 19. uri

Nakup vstopnic:
ŠKOFJA LOKA:
TIC Turizem Škofja Loka in Turistično društvo Škofja Loka
KRANJ: Gorenjski Glas
Eventim: prodajna mesta
Vstopnina: 15 €

Medijski pokrovitelji:
Gorenjski Glas Radio Sora **RADIO 1** **MEGP** **Radio Triglav** **RADIO 2** **Radio Gorenjski** **loski utrip** **eurolakat**

SAZAS **BRINOX** **KNAUF INSULATION** **elektro škofjeloški**

Lions klub Škofja Loka organizator

Osemnajsti nočni pohod do Krive jelke

NEŽA ROZMAN

Duplje – Jutri, v soboto, bo potekal že tradicionalni 18. nočni pohod do Krive jelke, ki ga organizira Kulturno turistično društvo Pod krivo jelko Duplje. Začetek pohoda je ob 19. uri, zbor pohodnikov pa bo pred gasilskim domom v Dupljah. Pohod

bo zaradi varnosti potekal v skupini, pot pa si bodo pohodniki osvetlili z baklami, ki jih lahko prinesejo s seboj ali pa jih kupijo pred odhodom. Na cilju jih bodo pričakali rokovnjači s svojimi dobrotami, Folklorna skupina Društva upokojencev Naklo pa bo predstavila zaključek koledovanja.

Kvačkali bodo hobotnice za nedonošenčke

Medvode – Knjižnica Medvode v sklopu projekta Beremo in ustvarjamo s Suzano januarjsko in februarjsko srečanje pripravlja v sodelovanju z Društvom upokojencev Medvode, in sicer v Zlatem kotičku v Mercator centru. Kvačkali bodo hobotnice za nedonošenčke. Januarja bo srečanje potekalo v ponedeljek, 7. januarja, z začetkom ob 9. uri.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom: NAGRAJUJEMO ZVESTE NAROČNIKE, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu, 18. decembra 2018 in prejmejo nagrado so: 1. nagrado: vzglavnik Slovenska postelja **Miran Jošt** iz Kranja, 2. nagrado: knjigo Melanda **Ana Mali** iz Žirovnice 3. nagrado: knjigo Melanda **Marija Bertonec** iz Škofje Loke.

Nagrajenci križanke **OBČINE ŠKOFJA LOKA** z geslom: TRIDNEVNO SILVESTROVANJE, ki je bila objavljena v Loškem glasu, 24. decembra 2018 in prejmejo vstopnico za koncert Kristalnega abonmaja ali otroškega abonmaja Umetnost otrokom v Sokolskem domu Škofja Loka so: **Milena Hostnik** iz Tržiča, **Ivanka Eržen** iz Selca in **Marjan Pišljarič** iz Žiri.

Nagrajencem čestitamo!

Vse objekte izdelala sama

V cerkljanskem naselju Viševca, v katerem so le tri hiše, imajo prav posebne jaslice.

JANEZ KUCHAR

Viševca – Na kmetiji pri Udamovc, kjer živi Francka Sodnik, je na hribčku pred domačo hišo postavila jaslice na površini 37 kvadratnih metrov njena hčerka Helena. Pred tem jih je veliko let postavljala v domači kmečki hiši. Vse objekte za zunanje jaslice je izdelala sama, med drugim hlevček, leseno kmečko hiško s hlevom za živali, hiško za pujske in cerkev z zvonom želja. Pri postavitvi hišic je Helena pomagala hči Urška, ob zamenjavi starega in težkega hlevčka pa so ji pomagali tudi sin Blaž in trije njegovi prijatelji. Letos so v jaslicah na ogled tudi gozdne živali, med njimi medved, jeleni, zajčki, lovski pes, večerica, srnjak in srna z mladimi srnicami. Za kmečko hiško se skriva lisica, ki čaka na kokoš, na lovski preži pa

Jaslice se razprostirajo na 37 kvadratnih metrih na hribčku ob hiši.

sedi lovec, ki čaka na divjad. Ob tristo let starem kostanju je na ogled pravljica hišica, v kateri bivajo medved, deklica in deček, ob večernih urah pa na star kostanj prileti tudi sova. Kot pravi Helena, ji kljub veliko dela na kmetiji ostane še čas za

postavitev jaslic, ki jih dela za dušo in velikim veseljem, številni obiskovalci jaslic pa ji dajejo še dodatno pozitivno energijo. Jaslice so ponoči osvetljene, na ogled pa bodo do svečnice.

Helena je pred štirimi leti po očetovi smrti prevzela

kmetijo in danes skrbi za bolno mamo, na kmetiji pa živi z možem Cirilom. Njena mama Francka je zelo vesela, da se delo na kmetiji nadaljuje in to daje mami Francki dodatno energijo pri premagovanju njene bolezn.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglaševanja in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

TRST: 8. 1., KOPALNI ŠMARJEŠKE – AKCIJA 21. 1., MADŽARSKO TOPLICE: 7.–10. 2., 28.2.–3.3., PUSTOVANJE, STRUNJAN: 10.–13. 3., LENDAVA: 10.–13. 3., BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI: 14.–21. 3., UMBRA IN ASSISI: 29.–31. 3. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Ljudsko petje v Hiši čez cesto

Milje – V petek, 4. januarja, ob 18. uri bo v Hiši čez cesto večer ljudskih pesmi. Vsi ljubitelji ljudskega petja prisrčno vabljeni. Na ogled bodo tudi jaslice, in sicer v petek od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 12. ure in v nedeljo od 15. do 17. ure.

Pohod v Dražgoše

Dražgoše – Planinsko društvo Kranj vabi na 62. spominsko prireditve Po stezah partizanske Jelovice, posvečeno 77. obletnici Dražgoške bitke, ki bo v nedeljo, 13. januarja, ob 12. uri pri spomeniku v Dražgošah. Zbor bo v nedeljo, 13. januarja, ob 9. uri pred hotelom Creina, z avtobusom boste odšli na Podblico, nato peš v Dražgoše. Hoje je približno dve uri. Prijave zbira Planinsko društvo Kranj do srede, 9. januarja, do 18. ure.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 5. januarja, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Evangelij s Patmosa ob 9. uri ter predavanje Gregorja Česnika ob 10.30.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

PREDSTAVE

Vse o ženskah

Škofja Loka – V petek, 4. januarja, bo ob 19.30 v Kulturnem domu Sv. Duh pri Škofji Loki na ogled komedija Vse o ženskah. Gostuje Mestno gledališče ljubljansko. Režija Barbara Hieng Samobor, nastopajo Karin Komljanec, Jette Ostan Vejrup, Bernarda Oman. Predstava je za abonma in izven.

Pekarna Mišmaš

Visoko – KUD Visoko Vas vabi na ogled otroške predstave Pekarna Mišmaš v izvedbi KUD Valentin Kokalj Visoko, ki bo v soboto, 5. januarja, ob 10. uri v Domu krajanov Visoko.

Pravi Slovenec

Visoko – KUD Visoko Vas vabi na ogled abonmajske predstave za abonma in izven Pravi Slovenec, komedije v izvedbi GD Kontrada Kanal, ki bo v soboto, 5. januarja, ob 19.30 v Domu krajanov Visoko; dodatne informacije in rezervacije vstopnic: 040 99 77 92.

IZLETI

Jurjeva krožna pot

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur organizira v torek, 8. januarja, Pohod po Jurjevi krožni poti po okolici Šenčurja. Skupne zmerne lahke hoje bo od dve do tri ure (deset kilometrov). Informacije in prijave: Franci Erzin, tel. 041 875 812.

OBVESTILA

Pogovor o vzgoji z Markom Juhantom

Preddvor – V petek, 4. januarja, bo ob 19. uri v prostorih preddvorskega Vrtca Storžek pogovorni večer o vzgoji z znanim predavateljem, pedagogom in vzgojiteljem Markom Juhantom.

KONCERTI

Božično-novoletni koncert

Kranj – Mešani pevski zbor Musica viva Kranj Primskovo z zborovodjem Janom Gorjancem vabi na Božično-novoletni koncert, ki bo v soboto, 5. januarja, ob 19. uri v cerkvi Marijinega vnebovzetja na Primskovem. Na orglah bo zbor spremljal Matic Podobnik. Vstop bo prost.

PETKOVA PRIREDITEV
Izvajatelj: Lutkovno gledališče Nebo OSTRŽEK
Petek, 4. januarja 2019, ob 17.30 uri
OKC Krice krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvajatelj: Glasbena šola Kranj RIBJE FANTAZIJE
Sobota, 5. januarja 2019, ob 10. uri
Prešernovo gledališče Kranj

www.glas.si

PONATIS

Domáce jedi

Zbrani recepti so dobrodošla pomoč vsem, ki pravkar začenjajo s samostojnim kuhanjem, drugim pa lahko zanimivo popestrijo jedilnike. Po takih jedeh pogosto zadiši v slovenskih domovih. Za knjigo pa jih je preizkusil kuharski mojster Andrej Goljat.

176 strani, 140 x 200 mm, spiralna vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

9.90 EUR *poštnina

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
**za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas:
**ponedeljek, torek, četrtek
neprekinjeno od 8. do 16. ure,
sreda od 8. do 17. ure,
petek od 8. do 15. ure,
sobote, nedelje in prazniki
zaprto.**

K3 KERN
NEPREMIČNINE
GSM 051/320 700
Oldhamska cesta 12, 4000 Kranj
T: 04/202 13 53, E: info@k3-kern.si
www.k3-kern.si

domplan
Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, F: 04/20 68 701
M: 030 641 621, E: www.domplan.si
E: domplan@domplan.si
V zadovoljstvo naših strank upravljamo
zanesljivo in varne storitve posredovanja v
prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

MOTORNÁ VOZILA AVTOMOBILI

PRODAM
SEAT Ibiza, let. 2017, 30.000 km,
5 vrat, kot nova, vsa možna oprema,
kovinska barva, možna menjava, tel.:
041/543-876 19000008

fesst
FESST, d. o. o.,
nepremičninska
družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

VW Golf 1.9 TDI, letnik 2000, rdeče
barve, lepo ohranjen, tel.: 041/227-
338 18003869

GRADBENI MATERIAL

KURIVO

PRODAM

4 M3 smrekovih plohov in 2 m3, 30
mm debelih desk, vse suho, tel.:
04/53-38-421 18003886

DRVA metrska ali razžagana, možnost
dostave, tel.: 041/718-019 18003873

SUHA jesenova drva, tel.: 041/368-
998 18003866

SUHA bukova, razžagana drva, goz-
darski traktor goseničarja, Gorje, tel.:
031/561-707 18003881

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike,
značke, srebrnino, luči, kipe in drugo,
tel.: 030/670-770 19000003

STARINE: mizarski ponk, skrinje,
razglednice, kovance in drobnarije,
tel.: 051/258-936 18003878

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

AGROIZBIRA Čirče nudi ugodno olja,
antifriz, dele za obnovo motorjev, stekla
za kabine, kardane, LED luči. Agroizbi-
ra Kranj, d.o.o., Smledniška cesta 17,
4000 Kranj, tel.: 04/23-24-802
18003838

V AGROIZBIRI Prosen Čirče vam nu-
dimo najcenejše akumulatorje s 3 le-
tno garancijo in brezplačno montažo.
Agroizbira Kranj, d.o.o., Smledniška
cesta 17, 4000 Kranj, tel.: 04/23-24-
802 18003837

KUPIM

MOTOKULTIVATOR, po možnosti s
priključki, tel.: 041/364-072 18003885

ŠROTAR z mešalnico krmil TKM ali
Sip, tel.: 031/467-943 18003884

PRIDELKI

PRODAM

JEČMEN, tel.: 031/545-831 18003883

KUPIM

JEDILNI krompir, sorta jelly ali bellaro-
sa, tel.: 041/860-207 18003870

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

3 ČB bikce, stare 10 dni, tel.:
040/887-335 19000002

BIKCA ČB in ČB/CHA, stara 14 dni,
Prebačevo 45, tel.: 031/247-805
18003889

PRAŠIČA, težkega 170 kg, domača
krma, tel.: 031/497-567 18003888

KUPIM

BIKCA simentalca, starega 1 teden do
1 meseca, tel.: 04/25-91-294 19000001

BIKCA simentalca, starega 3 do 10 te-
dnov, tel.: 051/441-722 19000007

KRAVO ali telico, brejo, ekološke reje,
tel.: 031/351-172 18003887

KRAVO simentalco z mlekom in več
telet, mesne pasme, starih od 6 do
12 mesecev, tel.: 04/23-11-964,
041/481-588 19000006

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za
Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko
plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in
teličke. Kogler Franz A, d.o.o., Parmo-
va 53, Ljubljana. SREČNO 2019, tel.:
064/130-081 18003875

OSTALO

PRODAM

MESO mlade krave, polovico, suha
bukova in hrastova drva, tel.: 04/23-
11-964, 041/481-588 19000005

ZAPOSLOTVE (m/ž)

IŠČEM

DUO Rolo išče delo na zabavah, oble-
tnicah z domačo in zabavno glasbo,
tel.: 041/741-355 18003720

Izžrebani nagrajenci nag-
radne križanke, objavljene
v časopisu Gorenjski
glas, v petek, 14. 12. 2018
z geslom Grajski Preddvor
so: 1. nagrado Vikend pak-
et (nočitev z zajtrkom) za
dve osebi v Hotelu Alma -
Preddvor prejme **Marjan
Mohorič** iz Cerkelj na Go-
renskem; 2. nagrado 1 x
savno za dve osebi v Hote-
lu Alma - Preddvor prejme
Zdenka Kalan iz Kranja in
3. nagrado: knjigo Oblačil-
na podoba Preddvorčanov
in okoličanov v preteklosti-
Zavod za turizem Preddvor
prejme **Bogomila Gartner**
iz Sorice. Nagrajencem isk-
reno čestitamo.

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trig Toneta Cularja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na
Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170,
041/733-709; žaluzije, roloji, rolete,
lamelne zavese, plise zavese, komar-
niki, markize, www.asteriks.net 18003874

ADAPTACIJE od temelja do strehe,
omete, fasade, kamnite škarpe, tla-
kovanje dvorišč, tudi manjša gradbe-
na dela - z vašim ali našim materi-
alom, Gradton, d.o.o., Valjavčeva
ulica 8, Kranj, 041/222-741, www.
gradton.si 18003877

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena
tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevan-
ju. Prepriha in prahu ni več! Zmanjšan
hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik,
s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.:
031/720-141 18003872

ZASEBNI STIKI

49-LETNI moški z lepim nasmehom,
175 cm, rekreativni športnik, nekadi-
lec, ljubitelj narave in morja išče simpa-
tično postavno žensko, tel.: 031/595-
834 18003871

ŽENITNE ponudbe za iskrene ljudi
zrelih ter starejših let. http://www.zau.
si, tel.: 031/836-378 18003879

RAZNO

PRODAM

LUČI za kočijo, izkopno kiblo, š. 40
cm, računalnik, tel.: 041/364-504
18003868

SILAŽNE bale sena, termostatski grel-
nik 3000 w moči, zračno piško, tel.:
041/364-504 18003882

IŠČEM

ODPADNE kovine, papir, računalnike,
akumulatorje, pipe - če podarite, tel.:
040/388-682 18003867

ODPADNO kovino, star papir, akumu-
latorje, računalnike - če podarite, tel.:
030/247-721 19000004

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 83. letu zapustila naša draga

TONČKA ARNEŽ

roj. Drinovec

Od nje se bomo poslovili v petek, 4. januarja 2019, ob 15. uri
na pokopališču na Kokrici. Žara drage pokojnice je od četrтка, 3. januarja,
od 17. ure naprej v tamkajšnji poslovilni vežici.

Žalujoci: sin Jože in hči Irma z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 39. letu se je od nas poslovil naš dragi sin, brat in stric

PRIMOŽ ŠTREMFEJ

Vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, hvala. Iskrena hvala gospodu župniku
za lep obred, društvoma Godlarji in Šola zdravja, sosedom, sorodnikom in prijateljem
za vso nudeno pomoč ob tako tragični izgubi.

Žalujoci vsi njegovi
Šenčur

V 71. letu se je od nas poslovil dragi mož, oče in ata

DARKO BOŽO BOGATAJ

Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 31. decembra 2018.

Zahvala osebju Klinike Golnik za strokovno pomoč, še posebej pa Negovalnemu
oddelku za nesebično oskrbo in nego ob njegovi bolezni.

Žalujoci: žena Alenka, sin Miha in hči Katarina z družinama
Kranj, 2. januarja 2019

ZAHVALA

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...

V soboto, 29. decembra 2018, smo se v Otočah poslovili od naše drage mame,
babice, prababice, sestre, tašče in tete

JUSTINE POGAČNIK

iz Podnarta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in
znancem, ki ste nam v teh dneh stali ob strani. Zahvala dr. Potočnikovi za vso pomoč in
razumevanje. Hvala tudi gospodu župniku in vsem sodelujočim pri obredu pogreba.

Žalujoci vsi njeni

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

LOTO

Rezultati 1. kroga – 2. januarja 2019
6, 12, 22, 24, 25, 26, 34 in 27

Loto PLUS: **7, 15, 17, 21, 27, 31, 37 in 2**
Lotko: **0 6 5 9 8 7**

Sklad 2. kroga za Sedmico: **280.000 EUR**
Sklad 2. kroga za PLUS: **50.000 EUR**
Sklad 2. kroga za Lotka: **120.000 EUR**

Strokovnjakinja s področja
kmetijstva nam v uvodu
predstavi zanimivosti
o krompirju, njegovo
zgodovino, prehranske
lastnosti in uporabnost
posameznih sort
krompirja za kulinarčne
namene. Soavtor knjige
ponudi paleto receptov
za jedi s krompirjem
ter nas navduši za
pripravo manj znanih,
tudi zahtevnejših
krompirjevih jedi. Knjiga
pa je bogata
tudi s klasičnimi recepti,
med katerimi ne manjka
niti vedno priljubljeni
pražen krompir.

Krompir
DARJA KOČJAN AČKO
ANDREJ GOLJAT
ZALOŽBA KMEČKI GLAS

158 strani, 140 x 200 mm, spiralna vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu,
Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.:
04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna
po ceniku Pošte Slovenije.

12⁵⁰
EUR
*poštnina

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

ANKETA

Dvajset let evra

NEŽA ROZMAN

Z novim letom je minilo dvajset let, odkar je evro postal evropska valuta, v Sloveniji pa smo ga uvedli leta 2007. Mimoidoče smo povprašali, kakšno je njihovo mnenje o evru, ali so ob uvedbi občutili spremembe in kakšno prihodnost mu napovedujejo.

Foto: Tina Dokl

Jan Škerjanec,
Štefanja Gora:

»Moje mnenje je, da je evro trenutno bolj za silo. Nisem prepričan, da mi je bolj všeč kot tolar, saj so z njegovo uvedbo prišle velike podražitve.«

Adel Djurković,
Zgornje Bitnje:

»Uvedba evra je bila za nas slaba, gospodarstvo je šlo navzdol. Cene so se zelo povišale, plače pa znižale, namesto da bi sledile povišanju cen.«

France Rakuša, Kranj:

»Ne vem, kako bo z evrom v trenutnih svetovnih gospodarskih razmerah, ki so negotove, a najbrž se bo obdržal. Nisem pristaša evra, saj se je z njim standard znižal, cene pa zelo dvignile.«

Franci Peternej, Sovodenj:

»Meni se zdi evro čudovita sprememba, ker je z njim zelo enostavno potovati v tuje države. Čeprav so se cene nekoliko dvignile, se mi zdi, da se to ne bo nadaljevalo.«

Sonja Germovšek, Tržič:

»Da smo uvedli evro, je bila dobra ideja, saj gremo lahko na dopust, ne da bi menjali denar – in je s tem ena skrb odveč. So me pa zmotile podražitve v preteklosti, danes pa evro dobro stoji.«

Mačkov pohod dobro obiskan

Pohodniška sekcija Škrjančki Planinskega društva Komenda je na novega leta dan organizirala tradicionalni, že 21. Mačkov pohod iz Poženika po stari poti na Šenturško Goro in nazaj v dolino.

JANEZ KUCHAR

Šenturška Gora – Letošnjega pohoda na šest kilometrov dolgi poti se je udeležilo 34 pohodnikov. Najstarejša sta bila 78-letni Anton Bolka iz Cerklj in 77-letni Peter Lončar iz Zaloja pri Cerkljah, štirje udeleženci, Franc Vidmar, Štefan Kern ter Majda in Franc Dročec, pa so bili že na vseh dosedanjih pohodih. Medtem ko so pred 13 leti gazili na Šenturško Goro po skoraj šestdesetcentimetrski snežni odeji, so letos lahko le opazovali sneg, ki je ponoči pobelil Krvavec in tudi vas Sveti Lenart. Na Šenturški Gori so se pohodniki vpisali v pohodno knjigo in se na Kmečkem turizmu Pavlin okrepčali s toplim čajem in sladicami. Ob vrnitvi v dolino so bili deležni pohodniške malice, ki jo skupaj vsa leta pripravijo člani pohodniške sekcije in Okrepčevalnica Marička v Zaloju pri Cerkljah. Med pohodom so si na poti iz Poženika na Šenturško Goro ogledali tudi deset jaslasic.

Že na štefanovo so Škrjančki pripravili tradicionalni pohod Od jaslasic do jaslasic in si ogledali 18 jaslasic.

Zadovoljni pohodniki Mačkovega pohoda na Šenturški Gori

Ob poteh, ki vodijo do Kmečkega turizma Pavlin na Šenturški Gori, je na prostem postavljenih kar osemnajst jaslasic.

Prihodnjo nedeljo v Dražgoše

Na slovesnosti pri spomeniku bo govornik predsednik državnega zbora Dejan Židan.

JOŽE KOŠNJEK

Dražgoše – Letošnja, že 62. prireditev Po stezah partizanske Jelovice, ki je ena najstarejših neprekinjenih množičnih prireditev v Sloveniji, bo v nedeljo, 13. januarja. Organizatorji želijo z njo spoštljivo ohranjati spomin na boj Cankarjevega bataljona z Nemci med 9. in 11. januarjem leta 1942, na padle partizane, na več kot štirideset umorjenih Dražgošank in Dražgošanov in na tedaj urejeno vas, ki so jo Nemci skupaj s cervkijo porušili, domačine pa nagнали z domov. Tudi letošnja

osrednja nedeljska svečanost se bo začela opoldne, na njej pa bo slavnostni govornik predsednik državnega zbora Dejan Židan. V kulturnem programu, ki ga bo povezovala Damjana Peternej, bodo sodelovali Orkester Slovenske vojske, Partizanski pevski zbor, učenci Osnovne šole Naklo in raper Primož Siter. Tudi letos bodo organizirani pohodi v Dražgoše. Najzahtevnejša med njimi – po poti Cankarjevega bataljona s Pasje ravni v Dražgoše in iz Železnikovov preko Ratitovca v Dražgoše – se bosta začela že ponoči s sobote na nedeljo.

Likalnik odšel v Laze

ALENKA BRUN

Kranj – Anton Čuden z Zgornjih Laz (na fotografiji) je še tretji srečni nagrajenec nagradne igre, v kateri je Gorenjski glas nagrajeval naročniško zvestobo. Žreb mu je namenil drugo nagrado, Electroluxov likalnik. Pravi, da je časopis Gorenjski glas pri hiši

že vrsto let. Najprej je bila nanj naročena njegova mama, potem se je naročnina prenesla na očeta, sedaj pa nanj. Predvsem ga v časopisu zanimajo članki, ki se nanašajo na njegov konec. Ni razmišljal, da bi lahko kaj zadel, tako da nagrade ni pričakoval in je bila ta še toliko lepše praznično presenečenje.

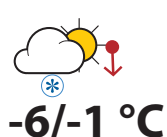
Foto: Tina Dokl

vremenska napoved

Danes dopoldne bo delno jasno, popoldne se bo postopno pooblačilo. Zvečer in ponoči bo možna kakšna snežinka. Severni veter bo popoldne povsod ponehal. Jutri, v nedeljo in ponedeljek bo spremenljivo do pretežno oblačno in večinoma suho vreme.

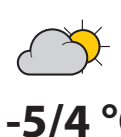
Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

-6/-1 °C

SOBOTA

-5/4 °C

NEDELJA

-5/3 °C

